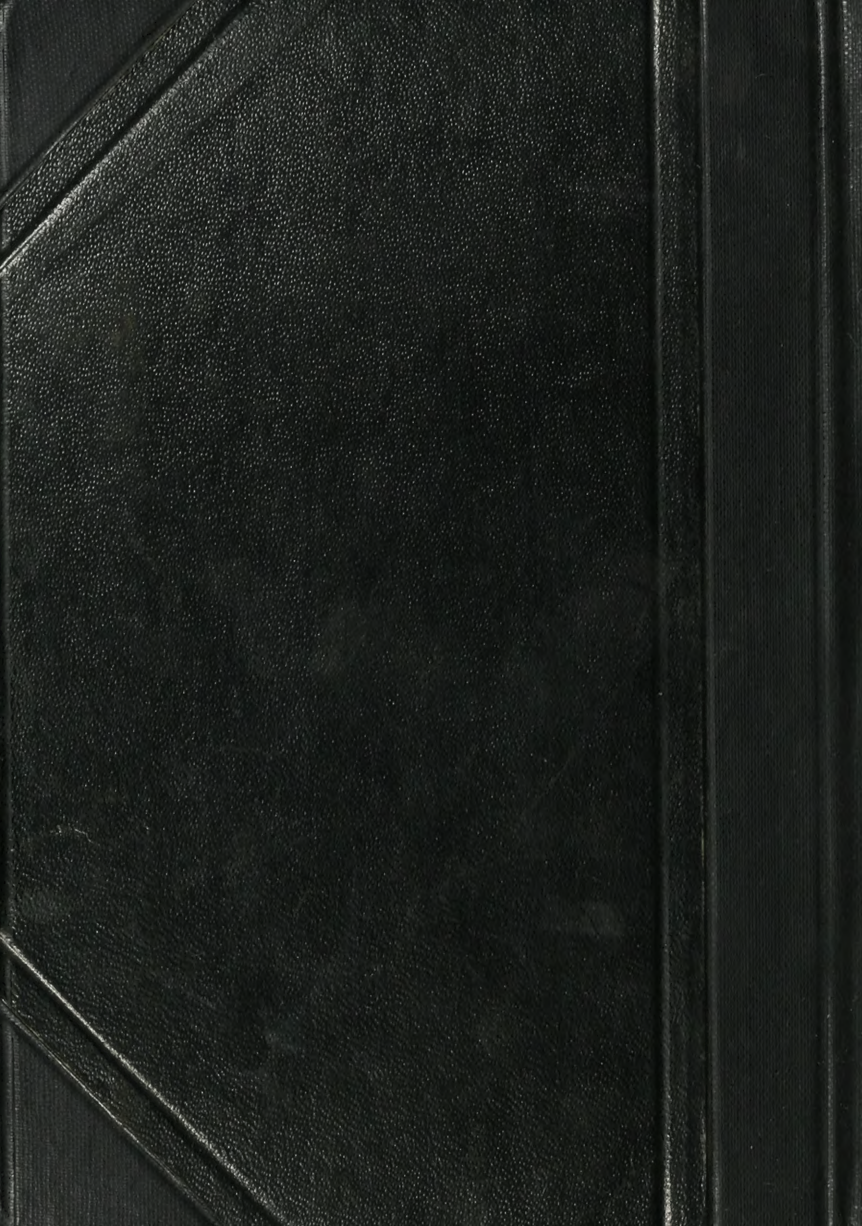

صمل

﴿ ترجمهٔ حال مؤلف ﴾

« آهی » مرحوم مشارالیه جنتمکان سلطان سلیم خان اول علما و ادباسندن و روم ایلیده واقع (نیك بولی) اهالیسندن اولوب عصرنده (بكلو حسن) دیمكله مشهور ایدی اما اكثر آثار واشعارنده (آهی) تخلص ایلدیكندن وقتمزده (آهی) مخلصیله آفاقگیر اشتهاردر نظمی هرنوع تعقیددن آزاده وشیرین نثری تكلفدن ساده بر تازه زمین اولوب سوق عكاظ روزكاره « حكایت شیرین و پرویز ☼ وروایت گلگون شبدیز » اسمنده منظوم « حسن دل » نامنده منثور انجق ایكی اثر دقایق خبریادكار ایده بیلمشدر حیف كه

(هنوز)

هنوز خواجهٔ مدرسهٔ کمال ایکن آرایش کلشنسرای افضال اولان وجود معارف سودینی وقت خزان طبیعیدن پك چوق اول مصادفهٔ تندباد اجل فناپذیر زوال ایلدی حتی باکورهٔ نهال استعدادی اولان اشبو ایکی اثری بیله تکمیل ایده جك قدر بهره‌خور مائدهٔ ایام اوله میوب ناتمام براقشدر ❊ رحمة الله علیه ❊ « حکایت شیرین وپرویز ❊ وروایت کلکون شبدیز » ندن بر شمه‌در

❊ نظم ❊

❊ مکر بر صبحدم بو زال کردون ❊
❊ سپهرك دامنن قلمشدی پرخون ❊

❊ مکر کیم وضع حمل ایتمشدی ناهید ❊
❊ انکیچون قان ایچنده طوغدی خورشید ❊

❊ طوغردی صبحدم بانوی دوران ❊
❊ برالتون باشلو صرمه صچلو اوغلان ❊

❊ چو دولت مطلعندن طوغدی اول ماه ❊
❊ ملکلر دیدی کوکدن زاده الله ❊

Āhī, Beñli Yasan

Hüsn ü dil

اثر

* حسن دل *

نام اشبو کتاب ۱۲۸۷ سنه‌سنده معرفت عاجزانه‌مله
برنجی دفعه اوله‌رق (عصر) ه تفرقه ایدلمشدر

(توفیق)

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

مطلع انوار كلام قديم ❋ فاتحهٔ نسخهٔ توقيع دين ❋
خاتمهٔ راه ولا الضالين ❋ صل على من هو خير الانام ❋
من غرف العدن عليه السلام ❋ ورق نكار كتاب
(انزل اليك) و قصه كذار (نحن نقص عليك)
منشئ جريدهٔ ام الكتاب نقاش صحيفهٔ فصل الخطاب
آفتاب (الله نور السموات) و ماهتاب (الحمد لله
الذى جعل الظلمات نور مصباح اصباح مثل
نوره كمشكوة فيها مصباح) قال (و اذ قال ربك

(للملائكة)

للملائكة انی جاعل فی الارض خلیفة) اول دم که
سلطان عقل لاهوتی ارض بدن ناسوته خلیفهٔ
یزدانی قلوب شهریار دل انسانی شهرستان
طبیعت حیوانیده صاحب وظیفهٔ ربانی قلدی

﴿ مثنوی ﴾

کوز آچوب کاف و نوندن عین عالم
زبانسز نطقه کلدی آدم اولدی
نسیم فیض حق عیسی دم اولدی
دمندن قاره طپراق آدم اولدی
بوایمز خاك آدم دکه کانده
آنکچون یوقدرر آدم جهانده
دریغا قانی اول دولت هماسی
حیات آبی کبی یوقدر قراسی
مکر ظلمتده اول سرچشمهٔ جان
یره چکمشدرر چون آب حیوان

(نثر)

پس بو کوکبهٔ شاهی و دبدبهٔ کوس شهنشاهیدن
کوش فلکه غلغله و هوش ملکه ولوله و سماك
سمکه زلزله دوشوب جامع ازهر سماده و مسجد

انور اقصی‌ده خطیب منبر عرش و سجاده‌نشین محراب فرش امام کعبهٔ قدس وهمام مدینهٔ انس دن خطبهٔ (واذ قلنا للملائکة اسجدوا لآدم) زمزمه‌سندن خطهٔ صومعهٔ عالم و زاویهٔ کعبه وزمزمده معتکف کافهٔ امه وعامهٔ ارباب همه لسان غیبدن وزبان لاریبدن ترنم بی‌ندا وتکلم بی‌صوت وصدایله بی‌نقط وحروف وبی جزم ووقوف برخطبهٔ عید وموعظهٔ پروعد ووعید املا وانشا اتدی کیم ائمهٔ ملك وجماعت فلك اول قبلهٔ دل وجانه ومحراب زمین وآسمانه صف‌صف وطرف طرف قیاما وقعوده رکوع وسجود ایدوب راکعون وساجدون (فسجدوا الملائکة کلهم اجمعون)

﴿مثنوی﴾

قلنوب مسجد فلکده نماز
سدره آچدی دعایه دست نیاز

طوغرولق اوزره چون قیام اتدی
انده جبریلی حق امام اتدی

کژ ایدی چون رکوعی شیطانك
جمله سهو اولدی سجده‌سی انك

(نثر)

(نثر)

لاجرم اول صنم صومعهٔ وجود وعدم وقبلهٔ بتان حدوث وقدم کعبهٔ ارواحدن دیر اشباحه کلوب بهار خانهٔ جهان نقش ونکار وبتخانهٔ کون ومکان صورت ارژنك و فرخار اولدی

(نظم)

زهی عطا و نوال و زهی جلال و شرف
زهی کمال و جمال جمیل جل جلال

مقدس جبروت ومسبح ملکوت (یسبحون له بالغدو والآصال) خصوصا اول مکحل چشم (مازاغ البصر) ومنور طلعت (اقتربت الساعة وانشق القمر) که عین علو همتی نرکس زار حرم ناسوته التفات و نظر قلمدی ونظر عفت وعصمتی عبهر کلزار ملکوتی غیتنه المدی (بیت)

نرکسلرنده سرمهٔ مازاغی کورمین
کوکلی کوزنده یوقدرانك کحل روشنا

(نثر)

آیات معجز دثار و بینات اعجاز شعار له نوادی بلاغتده (الشعراء یتبعهم الغاوون) و وادی

صنایع فصاحتده بلغای ذوفنون (فی کل واد یهیمون)

﴿نظم﴾

لوحهٔ محمدیاته خط قدم
یازلی ابجد وجود وعدم
طفل مکتب کبی حضورنده
قودی لوح اوزره برمغینی قلم

﴿شعر﴾

ولعمری ان یفیٔ بثنائه عمری
ونصلی علی من اصطفاه بین الوری

(نثر)

« واسری به لیلا من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی الذی بارکنا حوله لنریه من آیاتنا الکبری فاوی وهو بالافق الاعلی ثم دنی فتدلی فکان قاب قوسین اودنی » وعلی آله واصحابه وخیر احبابه وانسابه علیهم افضل الصلوة واکملها واکمل التحیات وافضلها ما طلع آل وبلغ دال

﴿شعر﴾

وکل کان منسوبا الیهم
سلام الله مجموعا علیهم

﴿ سبب تأليف كتاب ﴾

سبب تسويد نامهٔ افتراق ومنشاء انشاء رقعهٔ اشتياق اولدركه بونامهٔ فرقتك ورق نكارى وهنكامهٔ حسرتك قصه كذارى دفتر محنت كبى پريشان اوراق وديوان محبت كبى پر درد واشتياق

﴿ بيت ﴾

بلالو دللرك دود سياهى
فراق اودينه يانمش يعنى (آهى)

اول زمانكه خلوت كزين كوه عزلت وويرانه نشين دشت حيرت اولوب تار عنكبوت نسياندن غار هجرانه پرده دار وبرهما طلعت هواسيله (ثانى اثنين اذ هما فى الغار) ايدم

﴿ مثنوى ﴾

جهاندن يوز چويروب نامه كيبى
دلم كسمشدم اندن خامه كيبى

بتون دنياده بر يارم يوغيدى
اكرچه انده اغيارم چوغيدى

قزل قانيله كوز ياشن ازردم
قرا يازوجه نامم يازاردم

(نثر)

جهـان خسرولرینه شـهد و شـكرریز اولوب
كاه « حكایت شیرین و پرویز ☼ وكاه روایت كلكون
و شـبدیز » كاه تیشـهٔ خامه ایله كوه كن لكه آغاز
وكاه بی سـتون غمده ناله و فریاده دمساز و هـم آواز
دل فرهاد كبی دودآهی ملامت كوهنك ابر سیاهی
فرقنـده چتر شـاهی و خیمهٔ شاهنشاهی اولوب
آمد مدید ومدت بعیـد اول مطـلوب زمانك
حصولنده و مرغوب جهانك وصولنده آق كاغد
اوزره نامهٔ سـیاهی تحریر وصحیفهٔ سیئاتمه جریدهٔ
كناهمی تسطیر ایدوب آخرساق مساق كلام خلخال
اختتامه انجام وكریبان ابتـدادن دامان انتهاده
تمـام اولمدن ومطلع دیوان راز شه بیت نیـازدن
مقطع ومخلص بولمدن خیاط دست قدرت سـندس
خضرادن برسرو سمن سـانك خلعت والاسـنی
ومشاطهٔ حكمت استبرق حمرادن بركل رعنانك اطلس
زیباسنی هرسدره قامتك طرازعالم آراسنه همسروهر
قامت قیامتك اندازهٔ بالاسنه برابر سوزن قلمله آراسته
ورشتهٔ رقله پیراسته قلمغله دهان یاردن برهاتف

(غیبی)

غیبی وزبان دلداردن بر کشف لاریبی سرجاندن
آواز ورموز نهاندن کشف راز اولدقده ورق نکار
«انزل علی عبده الکتاب» وقصه کذار « فی قصصهم عبرة
لاولی الالباب» منشیٔ جریدهٔ (علم بالقلم) و نقاش
خریطهٔ (علم الانسان مالم یعلم) لسان مجاز وزبان تعمیه
و الغاز (علماء علمنی) و فصحاء (لقد کلمنی) جام جهان
نمای ماضیده صورت حال واستقبالدن بو وجهله
کشف مآل و عرضهٔ جلوهٔ جمال ایتمشلردر کیم
زمان حکماء یونان و دوران قدماء سریاندن اسکندر
سطوت و افلاطون حکمت عقل نام بر فیلسوف
جهان وفیلقوس صاحب قران وارایدی کیم قلعهٔ
بدنده حکمی جان کبی ساری و حصار تنده امری
قان کبی جاری بحار معرفتندن باغ جنان (تحتها
الانهار) و بهار معدلتندن بوستان جهان (فانظر
الی الآثار) میدان سیاستنده اصحاب فیل سنکسار
(ترمیهم بحجارة من سجیل) حامی السنة والفرض
وحامی (انا جعلناك خلیفة فی الارض) بالطول
والعرض بالقطع والفرض

﴿ بیت ﴾

جهان قلماغه جانن آکه تسلیم

يدی صف لشکر اولمش یدی اقلیم
قپوسنده ملازمدر شب وروز
بولور بر کره نوبت یلده نوروز
انك وصالینه قربان ایتمکه جان
کلور هر یلده بر کز عید قربان

(نثر)

نقاش کائنات ورنك آمیز معادن ونبات هیولای عالمی تحریر وصور بنی آدمی تصویر ایتدیکنده رقم خامهٔ تقریر وقلم نامهٔ تصرف وتدبیری انك زباننه تعلیم وتفهیم ونتیجهٔ ارادتنه تفویض وتسلیم ایدوب توقیع (وکان حقا علینا نصر المؤمنین) ومنشور (وکذلك نجزی المحسنین) صحیفهٔ جبیننده کون کبی طالع ولوح سینه‌سنده بدر صفت لامع افعال خدع وبدع واقوال مخترع ومبتدع خلق جهاندن مرفوع واهل زماندن مدفوع ایدی

﴿نظم﴾

هوایه کمسه اویمزدی مکرنی
دلوقونلولق ایتمزدی مکرمی

کوزللر طشره بقمزدی حرمدن
مکر سرو سهی باغ ارمدن
کوکه اغمزدی بر مظلومك آهی
مکر عاشقلرك دود سیاهی

(فرزند طلبیدن عقل تاجدار ازخداوند کامکار)

(نثر)

اکرچکم حکمنه هر دیار محکوم وشمع جمعنه پروانه صفت روزکار موم ایدی اماکه موم کبی اوغول بالی لذتندن محروم ایدی

(نظم)

یناردی خلوتنده نتکم موم
اوغل بالندن ایروزار ومحروم

(نثر)

بحرعروض کبی بی آب وصدف کبی بی در خوشاب ایدی

(نظم)

یتیمی ایدی بردرك صدف وار
کلاهنده یوغیدی در شهوار

دکزلر جرح ایدب کوهر اررد‌ی
قراطپراغه کوز یاشین قررد‌ی

(نثر)

لاجرم منطق حکمت لقمانلری ومیزان حجت برهانلری مقیاس میزان صریح وقیاس برهان صحیح اوزره بر مقدمهٔ بینة الانتاج ونتیجهٔ لازمة الاحتیاجدن انواع مقدمات مسلمه ترتیب واصناف قضایای موجهه تالیف وترکیب ایدوب آخر اصل حسب کیان ونسل نسب نوشیرواندن مداینده نفس نفیس آدلو کوزل شیرین کبی آغزلغی طاتلو برنکارین شیرین زبان ونازنین شکر دهان ایله خسروانه اشرف اوقاتده واسعد ساعتده ناهید وبرجیسی برج حملده تثلیث وتسدیس بولوب لیلدن ربع نهاره دك قران سعدین واقتران سعیدین واسعدین اولدی

﴿نظم﴾

صدف برجنه ابر اولوب کهربار
اکبسندن طوغر بر در شهوار

(چو)

چو دولت مطلعندن طوغدی اول ماه
ملكلر ديدی كوكدن زاده الله

(نثر)

چون درج صدف فطرتدن اول در گرانمایه باهر وبرج كنف خلقتدن اول مهر آسمان پایه ظاهر اولدی امهات طبایع چهار اركان وآباء بدايع نه كردان اول طفل ذی الكفل وخلاصهٔ مافی العلو والسفل صنوف ملكدن وصفوف اهل فلكدن تهنیت تهدینی وتربیت ترتیبی پدر عقل مصفی اشارتیله ومادر نفس مزكی مشاورتیله لایق ومستحق وموافق ومطابق كوروب

﴾ مثنوی ﴿

ترایدوب آنی مسك خشك كبی
صر دیلر بر حریره مشك كبی

كسلوب نافی آهوی چینك
كوبكی بوردی نافه مسكینك

قامتینی مه نو ایلدی چین
كه اوله مهدنده چنبر زرین

(نثر)

پس اول قوافل نه آباء علویه وقوابل چهار امهات سفلیه اول فرزند برزخی الخلقتك ومولود اعرافی الفطرتك مقام رفیعن میان عرض فلکده بین الحیوان والملك بلدیلر وجکر کوشهٔ مقبلرینك نام بدیعن دلی قلدیلر

(نظم)

بولدی چون اول مه دو هفته کمال
کند واکسکلکینی بلدی هلال

چرخی باتدی فلکده مهر ومهك
یلدزی دوشدی مه چار دهك

(نثر)

چونکم اول نور حدقهٔ مردم ملك ونور حدیقهٔ عنصر فلك تختهٔ هستی وصحیفهٔ بالا وپستی ده رقوم مرقومدن وحروف منظومدن استفاده یه قابل ومرتبهٔ عقل هیولانیدن عقل مستفاده فی الجمله مایل اولدی پس معالم «علم الانسان» ومعلم خانهٔ (وعلم آدم الاسماء کلها) صددنده حس مشترك نام پیر همام جلی الصدر وامام علی القدره اول مه بدری تعلیمه تسلیم وتفهیمه تضمیم ایتدیلر

(نظم)

﴿ نظم ﴾

صفحهٔ ماهه سوردیلر ژنكار
یازدیلر لوح خط غبار
قلمغه پرده ظلمتی نوره
چكدیلر مسك لوح كافوره

كیجه كوندن یوزینه اولدی نقاب
برقع ابروی ماهه حجاب

(نثر)

والحاصل محصول كمال احساس وحاصل خیال خواص كه خزینهٔ حس مشتركده درك ودرج و دفینه خیال حافظه ده مدرك ومدرج در وصور منطبقهٔ ناطقه كه درر مدركات عقول منطبقه و متطابقه در وغرر ادراكات صادقه كه صور معقولهٔ مافی نفس الامر كه متطابقه و متصادقه در زمان سهلده وآوان قلیل المهلده اجمال و تفصیل تحصیل و تكمیل ایدوب حكمت اشراقیه ده افلاطون صفت مهر كردون سوار وعلوم مشائیونده نیجه ارسطولر ركابنده غاشیه دار اولدی

﴿ نظم ﴾

ایلسه چرخه پرمغن پرکار
دور ایدردی جهانی دایره وار
قطب مرکز صفاتن ایلسه شرح
نقطه نقطه ایدردی عالمی طرح

(صفت قلعهٔ تن وبنای طلسم بدن)

جزایر «البحرین یلتقیان» وخزائن «بینهما برزخ لا یبغیان» بین البحرین وفی الوسط شاطی النهرین اکر نار وآب وکیمیای هوا وتراب دن جزیرهٔ برزخ نام برمقام فرخنده فرجامده قلعهٔ بدن وحصارتن ادلو سمن فام وسیم اندام بالا بلند برقلعهٔ ارجمند وار ایدی کیم خزائن لعل رخشانی کوه بدخشانه همسر ودفاین یاقوت ومرجانی امواج عمانه برابر درون ایوانی تحیل پری پیکر وبرون دیوانی خیال کبی پرنقش ونکار وپر زیور برطلسم معتبر ودخمهٔ پرعبر که نه عین عالم رسمن کورمش ونه میم آدم اسمندن خبرویرمشدر

﴿ نظم ﴾

آنکه چون کعبه اولمشدر سیه پوش

کیم اوله درکهنده حلقه در کوش
یقاسن چاك ایدب شوقیله محراب
چراغ کعبه‌نك ایچی طلو تاب
اباغ اوزره طوروب حمد وثنایه
منار کعبه ال آچمش دعایه

(نثر)

معمار قبهٔ علیا ومهندس (ورفعناه مکانا علیا) کنبد مینایه وطاق معلایه بنا اوردقده وقلعهٔ زمرّدده بو زرین سریری قوردقده اول حصار کردون وقارك سرشت عنبر بارن قرق ییل دست قدرتیله ترکیب وید حکمتیله تعبیه وترتیب ایدوب جوهرن نوردن ومجوف بللوردن ایکی یوز قرق سکز عماد متخالف الابعاد ونهاد متباین الاوتاد اوزره طینت پاکنی تخمیر ومیانی خاکنی تعمیر ودرودیوارنی تحریر ونقش ونکارنی تصویر وتاریخ روزکارنی تسطیر ومدت قرارنی تفسیر ایتمش ویدی یوزیکرمی تار آق ابریشم اوتار هر عمودنی زنار وار بند. وهر مجوف ستونی پیوند ایدوب ایوان عناصر کبی چار دیوار وبرج

آسمان صفت انی ره کذار اوزره طرح تقسیمین
عیان وتحریر ترسیمین بیان ایلمش اولا ایکی ستون
عاجی واوستنده ایکی قصر زجاجی که قبه سنده
هر کوهر بر عالم خراجی وبیك سلیمان تخت تاجی

{نظم}

صناسن ایکی بللورین مناره
درك اولمش کمشدن بر حصاره
بلورین قبهٔ ایکی کمش میل
کتورمش سیره چیقمش میل درمیل

(نثر)

اندن بر دار قپوسی یکپاره ایکی لعل آبدار سیم
مسمار درشهوار بابنده وکتابهٔ مشك تابنده بنفشه
ردیف لاجوردیله بربیت لطیف یازمشلر ویازنجه
نیجه جکرلر قانن ازمشلر

{نظم}

لب یاقوت دلبر کبی رنکین
یازلمش خاتمنده ختم مسکین
چکلمش سرخله صان حلقهٔ جیم
یه لعلین حقه اچمش غنچهٔ میم

يه آلمش اغزنه یاقوت رخشان
لب دلبرده‌کی لعل بدخشان

(نثر)

واوتوز ایکی دانه آق انجودن ومصفا لؤلؤدن ایکی صف دندانهٔ سیمین اورلمش ومیاننده یاقوت رمانیدن شهنشین قورلمش اوستنده بر ترجمان صاحب بیان که یتمش ایکی دل سویلر و بلیغات هرلسانی فصیح زبانله شرح ایلر قلعه‌نك دلی انك النده وحصارك کلیدی فتحی انك دلنده

﴿نظم﴾

شکر کفتارلو طوطی صفتلو
کوزلار کبی اغزلغی طاتلو
مکر کیم سوسن باغ جناندر
انکچون باشدن اياغه زباندر
حذر قل سرکی فاش ایتمه زنهار
دیمه کیم قلعه ایچنده دلم وار

(نثر)

اندن سرنکون برعمود مرجان واون طقوز پایه کشدن بر نردبان منتهاسنده برکوه بی کران کوه

بدخشان صفت دامانی پرلعل رخشان هرطرف کان لعل کوهر وهر کنف معدن سیم وزر هرمعدنده ایکی درلوجوهر وهرجوهرده انواع اشکال صور روضهٔ جنت هرطرف « تجری من تحتها الانهار » وهشت بهشت صفت صحنندده درت زیبا جویبار ناری الکون ودیناری اللون چشمهٔ خورشید رنك برمعتبر آب بحر کردون کبی زرین حباب کارنده جامهٔ زرین وعمامهٔ نیلوفرین ایکی نرکس کوزلولر وشمع کبی یالك یوزلولر پشلرنده شمسی دستارلری بسته وکله پوشلری غنچهٔ نسریله پیوسته آتش خلیل رخسارلری تابشندن برسم ونار موسی عذارلری سوز شندن براز یهودی وهودی برنجه صراف ضراب کرهٔ آتشینده سبیکهٔ خورشید تاب ونقود کواکب ماهی سیماب ادب ماه رولری مهرلرینه کرمتیله قزدررلر ومشتریلری کلیچه صفت حرارتله صیقوب صیزدررلر

﴿ نظم ﴾

یهودی بچه لر صراف زرکر

کتورمش هریری صندوقۀ زر
قوکون کبی زرین زیور اولمش
کوزللك بحرنه نیلوفر اولمش

(نثر)

سکری الطعمه ومسکی الرایحه یاقوت اللون وعنبر الفایحه خمرارماغی کبی بر نهر رنکین وجویبار خونین کبی (لذة للشاربین) و (حسرة للناظرین) اطرافنده کونشدن لاله‌وش رنك آلیجی وآینه صفت هوادن ژنك آلیجی مزاجلری کرم وامتزاجلری نرم لاله رخسار ساقیلر تاب مله کل کل واهل مجلس شرف غلغل ایله بلبل اولوب لعلین پیاله‌لرك جوشیله قانن قاینادرلر و رنکین صراحیلرك خروشیله یورکن اوینادرلر

﴿ مثنوی ﴾

مکر دور ایتمش اول یاقوت سیال
ینـاقلر کل کل اولمش چهره‌لر آل

رخ ساقی قدحدن کل کل اولمش
انکیچون اهل مجلس بلبل اولمش

(نثر)

اندن برآب سیمین صافی وگلاب شیرین شافی اوزره عاجی طباقلرده وزجاجی رواقلرده سیمین تن وصراحی گردن ساقیلره قارشو کوش پیاله‌لرك اغزی صویی آقر وحباب می کاردن کوز اوجیله بقر

﴿ مثنوی ﴾

چشمده تحتها الانهار اولوب آب
اوقور رضوان جنت افتحوا الباب

باشن چکزندرر آب حیاتك
فراموش ایتدکه حالن مماتك

(نثر)

ومنتهای چشمهٔ حیاتده برآب سیاه وسیلاب تباه جاری هم بلا سیلابنك سرچشمه‌سی ساری دیوانه‌لرك منبع جنون وسوداسی ومستانه‌لرك سبب نعره وغوغاسی

﴿ نظم ﴾

قرا کونلولرك بختینه بکزر
قرا کوکللرك سختینه بکزر

شب تاریك هجریار کبی
قرا کودر دل اغیار کبی

(نثر)

جهانڭ فرهاد کوه کنلرندن وزمانڭ استاد سنڭ افکنلرندن محبت پیشه داری ومهندس پیشه کاری لیل ونهار اول حصاره بنا و معمار اولوب اوچیوز التمش ییل روان وسیل روان کبی اطراف کلزاره واکناف سبزه زاره جاری وساری ایدی واول قلعهٔ ذات البروجڭ قله سنده وحصار کردون عروجڭ کله سنده مطلع شمسه برابر برکش میل اوزره ایکی عنبرین کمر ومحراب معتبر که هر رکنی کعبه کبی مسجود ملك وهر کوشه سی ماه نو کبی محراب فلك برمحفل عظام ومنزل کرامده کنبد دماغ نام برطلسم سلیمانی وکنجینهٔ سلطانی وار که باشی آفتاب کبی ابر سیاهه کیرمش و فرقی چتر سحاب وار مهر و ماهه ایرمش حاصل خرمن دوجهان ومحصول کشت زار کون ومکان عقل تاجدارڭ مهر کامرانیله ودل شهریارڭ بش ختم زر نشانیله اول خزینه ده مخزون ومکنون واول دفینه ده مدفون ومرهون ایدی برفقیر شداد برج منسید عادکم «لم یخلق مثلها فی البلاد» در سلطان

عقـل و برهان نقـل اول قلعهٔ فلك اشـتباهی
وحصار ملك سپاهی جكر كوشه‌سی دنیا وآخرت
سفرنك توشـه‌سی دل‌شـهر یاره تختگاه ومسند
دولت پنـاه ایدوب دل شهریار كامكار دخی اول
قلعه‌نك حوالیسـنده وكذركاه نسـیم شمالیسـنده
بك پاره یاقوت رمانیدن ایكی شقه‌لو بر باركاه كلكونی
و لعل بدخشـانیدن صنـوبری الفطره و مخروطی
الخلقه بر قبهٔ سرنكونی كندویه بر خلوت سرا
و منزل ومأوی قلوب روز شب مجاور دیارك زمان
دیده‌لری ومسافر روزكارك زمین دویده‌لریله تختهٔ
ابجد خاكك وصفحهٔ زبرجد افلاكك هر ورقندن
یوز كتاب وهرسبقندن یوز فصل وباب آچوب قلعهٔ
دوارك كردشندن وثوابت وسیارك سكون وجنبشندن
عالمك آب اوزره رسمنی وآدمك زیبق مادن طلسمنی
اصحاب مالك آلهی وارباب مضاحك ملاهی ایله
اخبـار ملل ومحلدن وآثار علل و حیلدن كاهی
محاورهٔ بحث وجدل وكاه مناظرهٔ عقد وحل قیلوب
هر زمان نعمت سرای قدسده عشرت رضیه ایله
وكاه دولت فزای انسده نعمت مرضیه ایله (راضیة
مرضیة فی عیشة راضیة)

☼ شنیدن دل ماجرای آب حیوان و عزلت کردن ازهوای خاکدان ☼

﴿ نظم ﴾

سحر چون آب خضرك اشمه سندن
حیات ارماغنك سرچشمه سندن

كوروندی نوردن برچشمهٔ جان
كه ظلمتدن یودی ال آب حیوان

(نثر)

سحر چون دامن ظلماتدن سرچشمهٔ عین الحیات باش كتوروب هرخاك سیه خضر صفت سبزهٔ خضرا بتوردی وخضر آسمان اسكندر ماهی وادی ظلمتده صویه التوب صوسز كتوردی مكر اول نورچشمهٔ عین الحیات وآب روی چشمهٔ ظلمات اعنی دل شهریار كامكار بركون قلعهٔ بدن سمن تنلریله وحصارتن سیمین بدنلریله كلكشت باغ وراغ وتماشای كنبد دماغ ایدوب صنایع اشكال وبدایع تمثالدن دفاین اموالده وخزاین درّ ولاكده خزینهٔ خیاله وكتابخانهٔ دانیاله ایردی اول بیت معموره بركتاب مسطور وسقف مرفوعده بورق

منسور گوردی کیم اخبار معجز آثاری وآثار اعجاز شعاری اسرار بلاغتده دلایل اعجاز وگفتار فصاحتده مفاتیح علوم رازیله تنقیح اصول صنایع وتلویح وصول بدایع حاصل صحف ربانیه ومحصول کتب سبحانیه اوزره مطوی ومنطوی

(القصه)

دل شهر یار اول ذبور مز بورك ومنشور پرشورك مطالع طوالع انوارنده ومذاکرهٔ مطالع افکارنده هر کیجه شمع وش بغری یاغین یاقوب قندیل ماه کبی صباحه چراغن چقردی واول سفینهٔ دریای ابراردن ودفینهٔ مخزن اسراردن درر فواید وغرر فراید چقردی ·

﴿ بیت ﴾

خاوتده شمع کبی یقوب بغری یاغنی
اول ماه تا صباحه چقردی چراغنی

(نثر)

اتفاق تقدیر ربانی وواردات سبحانی برکون حصن قلم ظلمت رقده حکایت خضر واسکندر وظلمات وروایت سرچشمهٔ آفتاب آب حیاته ایردی خضر

(اسکندر)

اسکندرلقا کوردی که کنار باغ جهانده ومیان
بوستان جنانده لب جانان کبی برچشمهٔ جان وبرزلال
بخش جان رواندر که آب روی جهان ومنبع حیات انس
وجاندر بلکه عین عمر ازلی وروح روح لم یزلی در ·

﴿ مثنوی ﴾

انی کرچه حق جان نوش ایمش
لب دلبر کبی نهان ایمش
استین یعنی چشمهٔ جانی
یوقلق ایچنده استسون آنی

(نثر)

هماندم خضر اسکندر لقانك واول آب بقانك نوش
جان فزاسی تعطشندن وشربت روح افزاسی
تشوشندن چشمهٔ ظلمات کبی کوزی قرار دی
ونیلوفر آب حیات صفت کوندن کونه یوزی
صراردی جهانك فیلسوفلرین وزمانك صاحب
وقوفلرین برکیجه جمعنه شمع وشمعنه پروانه صفت
جمع ایدوب بهمن زمان وتهمتن دوراندن اول
شربت جانفزانك قانون شربتندن سؤال ومعجون
شفانك اسرار کیفیتندن استفسار حال ایدوب

طبیب حاذق دخی نبض بیماره موافق جواب شافی وشراب صافی ویروب دیدیکم ای نور چشم عین حیات وای خضر سیرآب چشمهٔ ظلمات

﴿ نظم ﴾

آب حیوان جهانده بر صودر
کیم انك اوته سی قرا کودر

نیجه اسکندری او چشمهٔ جان
صویه التوب صوسز کتوردی روان

(نثر)

بودار فنادن بقادیوب اسکندرجان ویردوکی چشمهٔ روشنادیو ظلماتده خضر زنده کوردی که اکرچه کیم لب جانان کبی خبرده موجود الاسم در اما که جان کبی نظرده معدوم الجسم در دهان یار کبی دللرده برکفتار ومیان دلدار کبی اورتاده نه اول وار نه بو وار

﴿ مثنوی ﴾

آدی وار کندی کیمیا کبی در
اصطلاحات سیمیا کبی در .

نتیجه اسکندر ال یویوب جاندن
تشنه‌لب کیتدی عاقبت اندن
غنچه لبلر دهانی کبی همان
آدی وار کندو کبی پنهان

(نثر)

چونکه دل نوجوان برزمان اول ساز متخالف الاوتارك آوازن دکلدی و نغمهٔ خارج الادوارك ترانهٔ رازن آکلدی بلدیکم محضا قصور همتدن ناشی بروهم متلاشی درکه موجب تهاون وتوانی ومستوجب حرمان نیل امانی در «هم قوم یفقهون» وطائفهٔ «لایفقهون» دیوب کصریر الباب وطنین الذباب اول نغمهٔ سازه وساز وترانهٔ دردر وازه‌یه هم آواز اولمیوب ناظر پردهٔ غیب ومنتظر آهنك ساز لاریب اولوب طوردی واول ترانه‌یه کوش جان اوردی

☼ صفت نظر دیده‌بان و فرستادن دل نوجوان بطلب آب حیوان ☼

﴿مثنوی﴾

چون سحر دیده‌بان قلعهٔ چین
یاقدی مشرقده مشعل زرین

برتوندن او مشعل نورك
بندی قندیلی بیت معمورك

دور ایدوب پاسبان قلعهٔ شام
یدی قات قلعهٔ طوانندی تمام

(نثر)

مکر مردم زادهٔ اعیاندن ومردم اعیان وارکاندن
قلعهٔ بدنده بر دیده بان صاحب نظر وحصارتنده
نظر نام بر کوزی آچوق سرو روان ایدیکم
مصرلقده دیدهٔ اولی الابصار وخرده بین لکده
نورچشم روزکار ایدی کیم اسباب فلکی بر بز الکدن
وخرمن کهکشانی جوجو غلبیر فلکدن کچوروب
پنبهٔ ابریله یلدز کوزندن سرمهٔ قپاردی ورشتهٔ
شعاع مهرله عروس صبحك اغزندن صقز چکردی
بر کون برموجب عادت ملوك ومقتضای خدمت
سلوك سروناز برورلك بننده سبزه وار یوز
اوردی وصنوبر بکی ال قاوشوروب اياغ اوزره
طوردی ماه یوسف جمالی کوز ترازوسنه اوردی
کلعذار لاله رخسارك مرآت جمالنده تغیردن اثر
کوردی شکرلبدن کوکلی طارلغنك سببن
صوردی

(مثنوی)

﴿ مثنوی ﴾

ندنبدر ای مه آیینه رخسار
رخك ژنكار غم طوتمش قرار

قرا كوكلده درچون آب حیوان
بولامز جدله آنی ذكه انسان

كوكل آیینه‌در سومز غباری
كتورمز جام جمشید انكساری

(نثر)

اندن دل شهریار ایتدی ای نظر خرده بین ومردم دیدۂ عین الیقین بنم بومرآت رخساره‌ده كورنن دود آه وآیینۂ عذاره‌ده ظاهر اولان غبار سیاه اول آب روشنانك قراسنده ایرمك وچشمۂ ظلماتك روشناسنی كورمك كدورتنك انعكاسی در ووصال دلكشاسنك فرقتی كربتنك قراسی در كه الفاس قاص للقاصی

﴿ مثنوی ﴾

انكیچوندر بنم كوكلم قراسی
قرادر كعبه‌نك دائم لباسی

قرا كوكلم كه آب روشنادر
انكیچون منزلم دائم قرادر

(نثر)

پس نظر ایتدی هر زمان جوی بهار کبی کوکلك طولندروب و سیلاب کوهسار صفت هر غبارنه درونك بولندروب خاطر عاطرکی خیره وضمیر منیرکی تیره ایتمه ایکی سلیمان زمانك دال ودولتی دلیل وهدهد هدایتی هادی السبیل اولورسه

﴿بیت﴾

هدایت هدهدی هادی اولورسه
ایرم سیمرغه بیك وادی اولورسه

(نثر)

اگر مطلوب جانك حصولی ومرغوب جهانك وصولی راه فرقت کبی بی حد وغایت ورقیبك عمری کبی نهایت اوله اول ازمنهٔ متناهیه بی ساعت بساعت و امکنهٔ مالایتناهیه بی مسافت بمسافت پیاپی خضر صفت طی ایدوب اول پالودهٔ شکرآلوده لب حبیب کبی ایرمینجه وحلوای رقیب کبی اکا طتلودش اورمینجه آب حیوان ایسه اغزیمه براچم صوآلمیم وطعمهٔ جان ایسه دهانمه بر لقمه صالمیم

(نظم)

﴿ نظم ﴾

بحر ظلمت اولورسه هر وادی
دولتك خضری کر اولا هادی

اژدر چرخ نیل رنك کبی
یدی بحری چوب نهنك کبی

کمیلرله دکزلری کچه‌ین
بحر ظلمت قراسنه اوچه‌ین

لب لعلك کبی اوشربت جان
حقهٔ جان ایچنده اوله نهان

صورارق اول زلال جانانی
بولم بن اول چشمهٔ نهانی

(نثر)

چونکه دن نظری برسوزله کوز قراردوب ظلماته عزم ایتدوکن و خضر صفت آب حیاته کیتدوکن یقین بیلدی نظرك نظربازلغنه و مردم نوازلغنه هزار آفرین و تحسین قیلدی

(بیت)

ایکی کوزنی نرکس کیبی او یدی
صنوبر کبی ارقاسنی ییدی

(نثر)

نظردخی سرو کل رخسارلك ایاغنه ژاله وار دعانثارلرن صاچوب و غنچه وش دهان آچوب هماندم برنهت عزم سفر وعزیمت قطع منازل بحر و بر قیلوب هدهد صفت تاج ونمدپوش و بلبل کبی خرقهٔ پشمینه بردوش قیلوب صو کبی خاك وحجرده وباده صفت سنك و مدرده

﴿ مثنوی ﴾

اسرییل کبی اسدی باغ و راغه
اقرصو کبی اقدی دشت و طاغه
شو رسمه آب دیو خیز ایدردی
صناسنکم او دالماغه کیدری

※ رسیدن نظر بشهرعافیت و پرسیدن آب حیوان از ناموس پر موهبت ※

بر صبحدم که شهرعافیت کلشنده عرایس ابکار پردهٔ ناموس ووقارله بزنمش ایدی وخطهٔ پرموهبت چمنده نفایس ازهارجو یبار بهاردن یوزصوین قزنمش ایدی ژاله‌لر صبادن غرق عرق ولاله‌لر کل کبی قان تره

مستغرق ابكاركل و نركس يوزى كوزى اچلمامش
وعروس غنچه نك هنوز آب رويى ييره صاچلمامشدى
چمنك رخسارى كلكونهٔ تكلفدن ساده وچمنك
سرو بهارى مخالف هوالردن ازاده ايدى

﴿ بيت ﴾

جمال يازه دونمش دهر باغى
اويمش كلشننك روشن چراغى
قرارمش سوسننك خط غبارى
قزارمش كلشننك نقش نكارى
صنوبر سروه قلمش عرض قامت
قيامت اوستنه قوپمش قيامت
طوتلمش سوسننك نطق دلنده
قرا يازيلو بر مكتوب النده

(نثر)

ناكاه نظر آهو چشمك نكاهى ونظر ديدهٔ سياهى
بر صحراى عافيت نسيمه و بر فضاى عاقبت شميمه ايردى
كيم هر طرفده ابكار چمن كلرخلرينك كردن و كوشى
جواهرله آراسته وازهار كلشن شوخلرينك سينه
وذوشى زواهرله پيراسته تلهٔ صحراده صخرهٔ صمانك

فرقنده وقلهٔ خضراده برسنك بالانك فرقنده قلعهٔ
ذات البروج وار برحصار ثوابت قرار وسيارات مدار
كوردى كيم معارج بروجى طاق آسمانه خروج
ومدارج عروج نطاق كهكشانه ولوج ايدوب وسعت
دورنده ساحت صحن مينا «كحلقة فى الفلات» وفسحت
كورنده فسحت كنبد وخضرا «كخاتم فى الفرات» لوح
بابنده يازلمش كه (ادخلوها بسلام آمنين) وصفحهٔ
منكبارنده قازلمش كه (هذه جنات عدن فادخلوها
خالدين) ونظر ديده باز عين عبرتله برزمان اول سواد
اعظمك صحيفهٔ بياضنه وبلاد معظمك لوحهٔ رياضنه
قارشو اراقدن پركار صفت سركردان ويقيندن
نقطه وار بى سروسامان اولوب اول موضع شريفك
سكان خطه سن وخطهٔ لطيفك صاحب سكه
وخطبه سن صوردى ديديلركيم بوروضهٔ عليانك
ناموس اكبرى ورياض خضرانك طاوس اخضرى
ناموس آدلو جمشيد وكاوس كياستلو بهمن وطوس
فراستلو برجوان صاحب وقاركه منشور عقل
تاجدارله بوديارده والى شهرياردركيم مكارم اخلاق
سنيه سى مصدوقهٔ (انك لعلى خلق عظيم) ومحاسن

(اوصاف)

اوصاف زکیه سی «ان ابرهیم لاواه حلیم» نظر جاسوس
عزم دست بوس ناموس قلوب کوردیکم سریر
آبنوسی وصندل سرای سندروسی ده اهل عز وتمکین
بر شهریار کزین قرار ایتمشکیم آب روی وقاری
اول دیاری «جنات عدن تحتها الانهار» ایتمش نظر اول
آستان کعبه نشانك ومحراب آسمانك جانب قبله سنده
(الله اکبر) دیوب قیام وقعود ورکوع وسجود ایدوب
تحیات وتشهددن صکره سلام ویروب عرض پیام
واعلام مرام اتدی

﴿ مثنوی ﴾

دیدی بر ره نورد پر دردم
خاك عزتله چهره پر کردم
تشنهٔ جوی چشمهٔ جانم
طالب وصل اب حیوانم
بیلمزمکیم بو چشم خون آبی
طیراغمی چکر یا خود آبی

(نثر)

پس نظره ایتدی ای نظر خرده بین نور بصیرتله
عین الیقین بیلکه عالمده عین الحیوة دیدکاری عین
عفتدن کنایتدر ودامن ظلمات کریبان خلعت عصمتدن
عبارتدر هرکیم پیرایهٔ حلم ووقارله غنچه صفت بزندی

ومايهٔ ناموس وعارله كلشن زيباده كل كبى يوزصوين قرانلدى تا ابد آثار محمدتى خضر صفت حى لايموت واخبار مكرمتى الى يوم الحشر لايزال ولايفوت در نظر ناموسك اول تأويل آبيسندن وتمثيل خطاپسندن آتش بر آتش وعطش برعطش تحصيل ايدوب كوردى كه برتعلل بى عليل ومدعاء بى دليل در كه «لا يشفى العليل ولا يسق الغليل» بس حرارت دهان ومرارت زبانله شهر عافيت دن ديوانه وار چيقوب كيتدى وناموس وننك وعارى برنده ترك ايتدى

※ رسيدن نظر بشهر شهرت وپرسيدن آب حيوان از فخر پرشوكت ※

برصبحدم كه شوكت سلطان بهار وطنطنهٔ خاقان روزكار ايله شهر شهرت كلشن لباس فخرله آراسته انجمن چمن ونشيمن كلشن لباس فخرله آراسته انجمن چمن ونشيمن دست ودمن قصر زمردنكار كبى انواع ازهاريله پيراسته اولمشدى نركسك كندويى كوردوكندن ونسيم صبحك اسوب صاووردغندن حبابى آنك باد نخوت وغرور وهواى سلوت وسروريله طولمشدى چنارك خلعت والاسى

(من سندس خضرا) وكلزارك اطلس زيباسی
(من استبرق حمرا)

﴿ مثنوی ﴾

چنده نار نسرين نوره دونمش
صولر كوثر سمنلر حوره دونمش

چكرلر لالهلر لعلين اياغی
امرلر غنچه‌لر كلكون دوداغی

صنوبرلر اياغ اوزره طوررلر
چيچكلر اوتورر صولر يوررلر

(نثر)

ناكاه نظرجاسوسك چشم عيارى ونظرديدهٔ مكارى برصحراى چينه و برفضاى مسكينه ايردى كيم نقطهٔ سوادعنبرفامى روى جهانه مشكين خال وبياض روضهٔ معنبر مشامى چهرهٔ زمانيه مشاطهٔ حسن وجمال مركز صحراده بردروازهٔ فلك دور بنا اولنمش كيم ركن ركينى ذروهٔ ذات البروجدن حضيض قعرزمينه غوراتمش ودورهٔ حصن حصين كاو وسمكدن آهنك سماك بروج الثوراتمش صحايف ديوارلرنده يازلمش كه « هی بقعة مسحونة بملاح »

وصفایح روزکارلرنده قازلمش که « وضیاؤهم فی لضوء
کالمصباح » نظر اول شهر شهرتك شهر آیینه‌سنده
وشهرهٔ سلطنتك تزیینده بر زمان واله وحیران
و دمبسته و سرکردان اولوب شهرك شهریارن
وذوالفخر کامکارن صوردی دیدیلر که بوشهر زیبانك
اشتهاری دللرده شهرشهرت و پادشاه ذوالافتخاری
ایللرده فخر پر شوکت درکیم سفرهٔ نعمتنك فقیرلر
حلقه بکوشی وخلعت دولتنك درویشلر نمدپوشی در
پس نظرعیار کندوبی برتاجر سمسار وخواجهٔ مالدار
شکلنه دوزوب قطار ومهار چوزوب آستین ودامان
دانه دانه لعل آبدارله پر در ثمین وجیب وکریبانن
دزین دزین در شهوارله طوپطاولعل رنکین ایدوب
فخرك سرای کامرانه و سراپردهٔ ایوانه کلدی
دیوان سلیمان صفت برجمعیت انس وجان مشاهده
قیلدی کیم مزاحمهٔ نفوس و زحمهٔ طبل وکوسی
طاق آبنوسه ونطاق سندروسه ایرمش صدرکمالده
ماه رولر وصف نعالده هلال ابرولر مهرومه کبی مقابل
ومقارن طورمشلر پس نظر دیدهٔ کوهربار وچشم
اشکباردن فخره ثنا نثار ایدوب ترتیب کلام و تقریر

(مرام)

مرام ایدوب معامله‌ٔ هوای ظلماتی وماجرای آب حیاتی فخردن استفسار ایتدی

﴿ نظم ﴾

دیدی بر ره رو بیابانم
تشنهٔ نوش چشمهٔ جانم
بحر ایچنده یورر کن آب کبی
صوده‌در کوزلرم حباب کبی
یا چکن خضر کبی آبمدر
یا سکندر کبی ترابمدر

(نثر)

فخر ایتدی ای نظر سنکه نور بصیرت بصرله «لایدرکه الابصار» ودقت فکر ونظرله منظور اولی الانظارسن قلم ناسخ ورقم راسخده سهو وغلط واشتباه حروف ونقط سنك افکارکی فاسد وبازارکی کاسد ایتمش کیمیای کنوزده مذکور ومعالم ره‌وزده مسطوردر کیم آب حیات دیمك کیمیا دیمکدر وکیمیادخی قهرله مال جمع ایدوب لطفله یمکدر زیرا که هر کشینك استکمالنك نهایتی کمال وهرکمالك وجمالك منتهاسی مالدر پس هردولتك قنطره‌سی اهل دنیانك قناطیر مقنطره‌سی در

هر كيم زيور كنج ومالله بزندى زر كبى دنياده بر سكه صورت قزاندى ندكلو قلب سياه ايسه آدى سكه وار سنكين وبرقرار وهر كشينك ترازوسنده صاحب عيار اولور

{نظم}

جاهلك فخرى جمع مالله در
عارفك عزتى كماله در

عشق وشوق اهلى وجد وحال استر
نه كمال استر ونه مال استر

بزى كور كيم نه حالمز واردر
نه كمال ونه مالمز واردر

(نثر)

چونكه نظر فخرك اول دنيا پرستانه جوابن وشراب غروره مستانه خطابن كوش هوشله دكلدى واعتقاد فاسدينك سبب صحيحنى اكلدى بيلديكم برتمثيل بى معنى وتأويل مالا يعنى دركه « لايسمن من جوع ولا يغنى الجنون فنون وكل حزب بما لديهم فرحون » ديوب فخرك اول دار شهرت وغرورن وسراى شوكت وسرورن ملك فنا ومنزل اهل دنيا كبى « الاآفلين

للغافلين والباقيات للصالحين » ديوب فخر دل شكسته وهمتى بسته

﴿ بيت ﴾

با مدعى مكوييد اسرار عشق ومستى
تا بيخبر بميرد درد رد خود پرستى

(نثر)

ديوب شهر شهرتدن واول دار الغفلتدن قويوب كيتدى

※ كذر كردن نظر عقبهٔ زهد وريا وجستن از زرق راهب آب بقا ※

بر شب كه چرخ ازرق پوش خرقهٔ كبودنى زاهدانه دوشنه آلمشدى وطيلسان سياهنى زراقانه باكوشنه صالمشدى محراب عرشى قنديل ماهدن روشن اول كيجه ماه نو كبى قاره اخشامه وسواد هنكام شامه قياوب بر كوه انبوه وكوهسار فلك شكوهه ايردى كيم چهره سى قطران وقير وروبى عبوس قطرير مرآت هواسى دل ظالم كبى تيره وآينهٔ سيماسى سينهٔ اهل مظالم كبى خيره ايمش تراحم اشجار وتراكم شاخسار ايله بر كوه سنكين كه « طلعها كأنه رؤس الشياطين »

﴿بيت﴾

کوهی سپهر سر کشیده
در سنك ملامت آفریده

بود ابر بهار و برق آن کوه
از آتش آه و دود اندوه

بادش دم سرد مستمندان
باران همه اشك دردمندان

هر لاله که سر زده رخساره
پیراهن کشته بیست پاره

هر سوی ز چشم اشك باری
در دامن کوه چشمه ساری

آن تیغ که سبز می نمودش
ژنکار خون خلق بودش

(نثر)

صاعقهٔ پرناری و برق سحاب آتش باری آه عاشق کبی کردونه پیوسته و موی ژولیده مجنون صفت فرقنده دسته اولوب یلمان تیغ پولاد وسنان برق آتش نهادندن سینهٔ سنك خاره جوشن میغ کبی پاره پاره نظر نرکس کبی کوزی

باغلو ولاله صفت جکری داغلو سینه‌چاك وکفن پاره پاره اولوب محشر سبززاره کلوب اول در بند پرخطر ومعبر پرعبرك راه‌تنك وتاریکندن اثر وکذرکاه باریکندن خبر صوردی دیدیلرکه بوکوه زمرد فام سوالف ایامدن کعبهٔ انام وقبلهٔ خاص وعام محفل عباد ومنزل زهاد عقبهٔ زهدوریا خانقاهیدرکیم بوکوه کرانك خاره‌لرنده وسنك خاره‌نك مغاره‌لرنده دیر فلك وار بر معبد قدیم ومشهد عظیم واردرکیم ایچنده اهل توحید وتمجید ومرتاض وتجرید زرق نام بر امام وحید وهمام فرید صاحب مقام واردرکیم زبانی کنجینهٔ دعا وآستانی کعبهٔ صدق وصفادر محراب ثری وسجادهٔ غبراده روی زردی وسینهٔ پرداغ ودردی نیلوفرکبی کوزیاشنه غرق ولاله صفت خاك وخونه مستغرقدر

﴿ مثنوی ﴾

زراعت ایلمش آب وضودن
بتورمش کلشن فردوس صودن
جهانك ترك ایدوب وارنی جاندن
یومش اول آبله دستن جهاندن

رخ زردینی آبله ترایتمش
عبادت بحرینه نیلوفر ایتمش
النده اژدها پیکر عصادر
ید بیضاده نقش اژدهادر

(نثر)

نظر ایتدی اگرچکم راهبلر جانلرن عود کبی اودلره یاقوب وبجمر صفت دخانلری قفالرندن چیقوب مغاره لرده شب پره وار اوچرلر وخفاش کبی برمغاره دن برمغاره یه کچرلر امامدارج استدراجیه یی معارج معراجیه صانوب برطاغدن برطاغه اوچاغله کندولرن اوچاغه کیردم وعزازل صفت سمت سمایه چقماغله ملاء اعلایه ایردم صنورلر سجاده لرینه سویکنوب وعصالرینه طیانورزهله زنار وار رشتهٔ جانمده عقدهٔ حسرت اولمسون وبجمر سینمده نار فرقت قالمسون دیوب زاهدانه خرقه وپلاسله وعابدانه سیه لباسله کوشهٔ سنك خاره ده برمصطبهٔ علیایه وکنج مغاره ده برصومعهٔ کبرایه ایردی کیم دیرجهانده برتصویر وصومعهٔ زمانده برپیکر بی نظیر تحریر لاجورد طاقی ورقم

عنبرین رواقی ساق سیمین یارك خط مشکین غباری
کبی حمایل کردن آفاق وتعویذ جان ودل عشاق
ایدی پس نکارستان چین وبهارستان بهشت
آیین که قبهٔ سیمین کمری کهکشانه بسته وکمر
زرینی هلال آسمانه پیوسته بیت معمور کبی مشاعل
نوری یانمش وسقف مرفوع صفت قنادیل سروری
اویانمش

(بیت)

روشن ایتمش مشاعل نوری
سقف مرفوع بیت معموری
قامتنی مه نو ایتدی کمر
که قپوسنده اوله حلقهٔ زر

(نثر)

کنج خلوتده روشن ضمیرلر وکوشهٔ ظلمتده شمع
منیرلر نور چشم اهل یقین ومردم دیدهٔ جهان
بین که میان غارده خلوت نشینی وزاویهٔ تاریك
وتارده عزلت کزینی اولوب سینهٔ خاره‌لرده
وصدر مغاره‌ده برنیچه یارغاروفا واصحاب کهف
صفا که قطمیر نفس غاربدنده کنندولرینه تابع

ومغارهٔ تنده بر استخوانه قانع ایتمشلر کوه وواديده وصحراوبوا دیده « وتنحتون من الجبال بيوتا » حکمیله عامللر « وتتخذون من الصحاری قوتا » اهلیله معامللر

﴿ مثنوی ﴾

جانله دل اولمغیچون یارغار
کهف بدن کنجن ایدوب اختیار
یولده سك نفسی بولوب قلدی جان
« ثالثهم کلبهم » اولمش روان

(نثر)

مسیحا صفت زن دنیانك دامنه ال اورمشلر وطريق خدمتده عصا کبی استقامتله طورمشلر وکوشهٔ دیرده صلیب وار ال دعایه کتورمشلر نظر اول مشهدبدلانك ومرقدشهدانك حاضرلرینه ثنا وغائبلرینه دعا ایدوب جاروب صفت میان بسته ويوزاوزره آهسته آهسته زرق راهبه جاندن مريد وفيض استفاده سندن مستفيد اولمق نيتنه شیخك حلوتنه کیردی زرق راهبی برمقامده مطلع شمسه قارشو قيامده کوردی ید بیضاسنده

برعصای اژدها پیکر طوتمش کم فرعون نفسك تاج وتختنی ثعبان موسی کبی یوتمش نظر زرقك سجاده‌سی کوشه سنده سجدهٔ نیاز ودست دعایی دامن همتنده دراز ایدوب مناسبتله تقریر کلام وماجرای آب حیاتدن استفسار مقام ایتدی شیخ اندن ماجرای آبی خضروش تفسیر وصوکبی بربر تعبیر ایتدی

﴿ مثنوی ﴾

دیدی ای غار دولتك یاری
کهف عزتده مونس یاری
کوردم اول یارغاری طاپکده
بولدم اصحاب کهفی قاپکده
سك کرکسه قپوکده خدمتکه
بن سکی مونس ایله حضرتکه

(نثر)

زرق ایتدی ای سالك سیه پوش وی مرید حلقه بکوش هرآیتك برتأویلی وهرتأویلك برتمثیلی واردر اول آب صافی دنیاده صافی اعتقاد اصحاب وحسن اعتماد احبابدرکیم هرطالبکم خونابهٔ

اسکله وشورابهٔ سرشکله کنج ظلمتده خرقهٔ
سیاهه بوروندی جهان اسکندرلرینك کوزنه
خضر سبزه پوش کوروندی حلقهٔ ذکری
حلقهٔ دام ودانهٔ تسبحله بر قاچ قوشلری
کندویه رام ایتدی ندکلو زاغ مردار وکلاغ جیفه
خوار ایسه خلقك نظرنده سیمرغ قاف قربت
وعنقای کوه عزلت اولوب ناموس اکبر وطاووس
اخضر کبی همای لامکان وشاهباز عرش
آشیان اولور

﴿مثنوی﴾

کندودن شولکه شیخ اولوب کیتدی
کندی سجاده سینه سویکندی

کندن اهل طریقت اولدی صنوب
یوله کیردی عصاسنه طیانوب

اولدی تاجنده نقش صورت دال
باشدن کندو اکری لکینه دال

قاره زکیدی کوزلری یشلو
کندوزن اغلر اول قرایشلو

(یعنی)

یعنی کومکوك حقك ولیسی درر
عالمك قبقزل دلیسی درر

کوکه اوچاغه بیك ییل ایلسه ریو
آدم اولمز کیررسه اوچغه دیو

قاره کیمك یوزینی ایلسه آغ
شاهباز سفید اولوردی کلاغ

(نثر)

وقتی کیم نظر زرقك اول کافر نمازی کبی مشوش ومشور حرکاتن کوردی وخط ترسا صفت معکوس ومقلوب کلماتنه کوش اوردی بلدیکه برآلت صحبتدرکه شراب مردار کبی کندو قابنده قاینامشدر وبرعورتدرکه زهره وار کندو چالمش کندو اوینامشدر

﴿ نظم ﴾

کندو کندویله شوکم کندو زن اعلایه قویه
کندن اعلاده صنوب کندودن ادنا اویه

کندوظرفنده ینه می کبی کندو قاینار
طورمدن زهره کبی کندو چالار کندو اوینار

(نثر)

(اولئك لهم اللعنة ولهم سوء الدار ❊ بئس الدار

وبئس القرار) دیو اول دیر ترسا واول صومعهٔ زرق و ریادن حذر وهولله واستعاذه ولاحولله دریای فکرته غرق وبحر حیرته مستغرق صوکبی روان ودوان جویان بحر عمان اولوب کیتدی کونلرده برکون دریا کنارینه یتدی

☼ رسیدن نظر پر غیرت بگرداب حیرت ☼

راوی ایدر برصبح که ملاح بحر نیلکون وسیاح قلزم گردون فلك فلکك بادبان زرینی اوج محیطه پیوسته وهلالك زورق سیمینی کنار مغربده قلاب کهکشانه التون زنجیرله بسته ایتمشدی تراکم امواج وتلاطم بحر مواجدن دریای سیاهك کمش زورقلری قعر دریایه باتمش وماهك کشتئ روانی سواد هندده قره‌یه اتمشدی

﴿ نظم ﴾

کمش پوللو بالقلر صویه باتمش
برالتون ماهی کندن طشره اتمش
قزل ارماغ ایدوب بحر سیاهی
دکزده خنجره دوشمشدی ماهی

(نثر)

(نثر)

نظر آب روان کبی دوشه طوره ویوزین یرلره سوره سوره بر بحر بی کرانه ودریای بی پایانه ایرشدی کیم امواج فلك اوج فلك کردونی بر حباب کبی هواده اوینائمش وزورق محیطی بر کف کمترین کبی چرخك یدی بحرندن طشره آتمش نهنك تیز چنکك جنکندن واژدر نیل رنکك آهنکندن دریانك ماهیلری وکشور مانك سپاهیلری پلنك کردون کبی کیمی کوه پوش وکیمی آهن سپر بردوش اولوب خیمهٔ حبابدن روی آب اردوی شاه کامیاب کبی طناب اندر طناب ایدی نظر اول زندان عناده محبوس ومحبس بلاده خلاصدن مأیوس ایکن ناکاه کنار راهده بر سنك سیاه کوردی کیم اوستنده عبری وعمرانی بر قاچ سطر سلیمانی تاریخ یازمشلر وداوودی پولادیله قازمشلرکیم ای روزکارله بو دریای حیرته کشتی محنت سورن و سفینهٔ عبرتله بو ساحل فرقته ایرن اولا علم الیقین بیله سین وعلمکه لایق عین الیقین عمل قیله سن که بو عمان بحراندیش فکرت وبو قلزم بی کران کرداب حیرتدر بو سواحلك غایتنده ومراحلك نهایتنده برجزیرهٔ نجات وحضیرهٔ

حیات نام برفرخنده مقام واردر که بو بحر اندیشه نك نهنکی و بووادی بیشه نك پلنکی ساحل نجاتك دلیلی وشهر هدایتك هادی السبیلی اول دیارده شهریاردر کیم نام شریفنه همت ومقام منیفنه شهر هدایت دیرلر چونکم نظر همتك علو همتنده مکارم علیه سن ودنو قربتنده مراسم سنیه سك اول عمودك طلسمندن ولوحك تاریخ رسمندن بیلدی ومعلوم ومفهوم قیلدی روزکارله کنار بحره کلوب برفلك فلك سیما ایله قرار برج آبی اوزره نازل ودلو سفینه ایله منزل حوتده قطع منازل قیلوب بادپای سیم بال همعنان نسیم شمال اولوب (فی موج کالجبال) کاه (فکان من المغرقین) تهالکنده هالك وکاه (اذا رکبوا فی الفلك دعوا الله مخلصین له الدین) مسالکنده سالك ناکاه کنار دریادن برغمام نیل رنك وبخار مادن برظلام بی درنك خیمهٔ نیلپسن هواده قوردی وطناب لاجوردیسن اطراف آسمانه اوردی مغارب ومشارق ظلمت هوادن لیلهٔ طوارق ومشاعل صواعق وبوارق شب تیره یی نیر اعظم کبی شارق قیلوب بادعقیم بحرهوایی ماء حمیم کبی قعرندن قایناندی وفلك فلکی برندن تخته تخته

اویناتدی طاس فلکك طنیندن دریانك قولاغی
کوم کوم کوملدی واشتر سحابك حنیندن زمین
وزمان اکلدی قوت باد عاصفدن وشدت روزکار
مخالفدن نظرك سفینه‌سی زورق هلال وکشتی فلك
مثال کاه لجهٔ خضراده برج آبی‌یه همسر وکاه قعر
دریاده منزل حوته برابر اولدی آخرالامر وعاقبت
ماجری النهی والامر تلاطم امواج حادثه نظرك
زورقن کتوروب سنك حوادثه شویله چالدی کیم
نظر مسکین لوحه یازلمش صورت کبی بر تخته
اوسننده قالدی وانکشت حیرتی دهانه آلدی

﴿ قطعه ﴾

بو فلك شش جهتده کوکل چارمیخ اولوب
صالدی محیط حیرته ملاح امر کن
موج حوادثیله هلاك ایتدی عاقبت
بر بحر پر خطرده که یوق اکه قعر وبن
دریا دل اول جهانده که بو روزکاردر
جری الریاح لیس کما تشتهی السفن

(نثر)

دائما ملاح تقدیر سوا کن کشتی آمالی ساحل نجاته

سورمز ورياح تدبير زورق نشين آجالى منزل حياته اير
كورمز پس عاقل ودريادل اولانه چاره وتدبيرا ولدر كه
بو بحر بى قرارك جنبشندن خروش وروزكارناهموارك
وزرشندن جوش ايتميوب دائما كندو لنكرن كوزليه
وكواكب اشكله بو دريانك يولك اوزليه

☼ رسيدن نظر صاحب سعادت بشهر عافيت ☼

القصه نظر عالم طفوليتده درياى سياه ايچنده يوزمكده
ماهر وسوادهندن طرفة العين ايچنده بحر سفيدى
كچمكه قادر ايدى ايكى قباغله يدى دكزى بر نظرده
كچردى بحر عمانك غواصلرى آنك خوفندن صو يى
طالوب ايچردى ايكى قباغى بنسه اول دمده حاضر
وروزكارك جنبشنه ناظر ايدى عاقبت نهنك دريا
كذر آسا درياده كاه حباب كبى رقاص وكاه درخوشاب
كبى غواص اولوب ميان بحردن سير وسفر وطبان
قراده قويوب عافيت يقاسنه كذر ايتدى نظر ميان
محيطده حضيرهٔ قدسه همسر بر جزيرهٔ معتبر
كورديكم صباغ روزكار فص فيروزه وار دريانك
خاتم نكيننده مركوز وانكشترين سيمينده طلسم
حكمتله مكنوز ايدى صفحهٔ بياضى درياايچنده آيه

وسواد ریاضی مایه دوتمش ظل همایه دونوب قطب
حوزۀ حرما و مرکز دائرۀ دریا اولمش بر مرغزار
بهشت آیین وکلزار خلد برین که روضۀ بهاری
شمایم مسك تاتاری ایله «یفوح من ریاضها زکیات
نفحات الانس» وعرصۀ مشکباری نسایم عمود قاری
برله «ویهب من حدیقتها طیبات نسیم القدس» لذتده
هرزلالی برچشمۀ نوش وصورتده هرنهالی برخضر
سبزپوش ایدی کنار دریاده برج آبی وار بر قلعۀ
کواکب مدار که کلۀ فلك عروجی کاو تمکدن برج
حوته ایرمش وقلعۀ بروجی یوسف ماه کبی منزل دلو
ومیزانه کیرمش همت دریادل قروار برج حوته نازل
اولوب بطن حوتده یونس وار اول برج آبی نك صدرنده
قرارایدوب «فی ظلمات البحار» دریای نوره غرق
«وبالعشی والابکار» بحرشهوده مستغرق ایدی بحر
محیط کبی دریالری نوش وروزوشب خروش ایدوب
شدت روزکاردن سینه پرجوش ولب خاموش
ایدی نظرهمتك درکاه آسمان رفعته وبارکاه کیوان
حشمته کلدی بر ایوان شاهی مشاهده قیلدی کیم
ساحت زمردبناسی التون بنکلو آسمانیلرایله آراسته

و فسحت فرش زمرد اساسی پردهٔ روحانیلر ایله پیراسته صدر سلطنت ده بر شاه همایون طلعت قرار ایتمش کیم ظل حمایتی سایهٔ هما کبی نیجه کدالری شهریار ایتمش نظر اول کعبهٔ علیا و قبلهٔ معلانك محراب دعا سنده و کنکرهٔ فلك نما سنده سجاده صفت یوزن فرش ومژکانن جاروب کعبهٔ عرش ایدوب ملکلر کبی قیام وقعود وفلکلر کبی رکوع وسجود ایتدی چون کیم همت عالی رتبت نظرك بادی نظرده نظر بازلقده طینتنده جوهر ومردم نوازلقده جبیننده کوهر کوردی بیلدی کیم بر مردم زاده در کیم اشك عاشق کبی نظردن افتاده ودور وکوزدن ایراغ اولمغله کوکلدن مجهور اولمشدر آستین مروتله چشم اشکبارندن آقان سیل خونبارن ودامن همتله مرآت عذارندن غبارن سیلدی اول درویش لامکانك ودلریش بی نشانك اصل مکانندن سؤال ونام ونشانندن استفسار حال قیلدی نظر دخی کوکلدن کسر همومن رفع ایدوب صد حرکات وسکناتله جر کلام وفتح مرامده حرف بحرف معتل وصحیحین صرف ایتدی

(مثنوی)

﴿ مثنوی ﴾

دیدی ای خضر وادی ظلمات
هادی چشمه ساری آب حیات

بنم اول لالهٔ بیابانی
که یقوب داغ ودردله جانی

یقدی بغرم قراده سوزش تاب
آتشم لاله کبی کسمدی آب

(نثر)

روزکاردر که بحر اندیشهٔ فکرتده حباب وار هوای آبله سرکردان وکرداب حیرتده آسیاب کردون صفت بی آب کردان اولوب صومعهٔ سالوسده پرموهبت ایله صوفیانه یللر ایله مقیم وزاهدانه ندیم اولوب وشهر عافیتده شهر شهرتك نقش ونکارینه نکران وزار وفخر پرشوکتك دانه ودام اشتهارینه مرغ غافل کبی کرفتارنه زرق راهب ایله مواهب ربانیدن اثر ونه اهل زرق وریاده موهبت یزدانیدن برصاحب خبر کوردم

﴿ بیت ﴾

کشت ایدوب سیر ایلدم کزدم جهانی جو بجو
بولمدم بردانه کم النده آنك دامی یوق

(نثر)

اندن همت ایتدی ای قعر بحارده ماهی صفت شتابله جست وجوی آب قلن ونصف نهارده چراغ انجمن تابله طالب فروغ آفتاب اولان آب حیاتك قصه سنك تصدیقی تقلید صوری اولمز تحقیق در بلكه دولاب آسمان اول آبك كلستان جهانده وكلشن جانده جریانك آثاری وآسیاب دوران بوستان زمانده سرایتك فیض انواری در اما كه بو طلسمك رسمی هندوسهٔ فضل وكمال وحساب فكر وخیال ایله اولمز وبو معمانك اسمی عمل تحصیله عیان وصنعت تحلیل ایله بیان قلنمز همان مرشد محققه لازم ارشاد طریق ومرید صادقه واجب اراده وتصدیق در كه « من صحح العزیمة ساعده التوفیق وعاضده التلفیق والتحقیق » (والله علی ما نقول وكیل) (والهادی الی سواء السبیل)

※ آغاز داستان عشق عالم سوز وحسن پری رخسار ※

دهان دوات نون وزبان كلك (والقلم وما یسطرون) مطلع دیوان راز ومقطع شاه بیت نیازده حدیث

علم عشق یار و مصحف حسن نکارك راویان اخبارندن وحادثان آثارندن بو وجهله حکایت وبو صورتله روایت ایتدی کیم دیار مشرقده مطلع ملك چین وافق خاور زمینده عشق عالم سوز ومهر جهان افروز آدلو بر آفتاب سپهر دین وظل الله فی الارضین وار ایدی کیم شعشعهٔ تیغ آتش تاب وبرق نیزهٔ شهابندن مغرب زمینك لشکرانجم شماری تارومار وچرخ برینك لوای زر نکاری هر شب روی خاکه نکونسار ایدی پرچم توغنك ظل شرف پایه‌سی همای عرشه سایهٔ دولت صالمشدی ولوای قمر فروغنك همایون سایه‌سی سیمرغ قضا وار بیضهٔ چرخی قنادی آلتنه آلمشدی میمنهٔ سپاهندن میسرهٔ لشکر کاهنده تیرآهله وکمند دود سیاهله دیوانه‌لر وفرزانه‌لر قرار ایتمشلردی صواعق نار وبوارق آتش باردن طوب نعره زیله قلعهٔ کردونی حصار ایتمشلردی شقهٔ خرکاهی اطلس چرخی خاوری وقبهٔ بارکاهی قلعهٔ ذات البروجه مساوی وحوش وطیور سلیمان صفت سفرهٔ نعمتندن نواله‌بند واشکر مار ومور خردهٔ سماطیله خرسند ایدی

﴾مثنوی﴿

جهانك رستم و اسفندیاری
سلیمان و سكندر یادكاری
نگین خاتمندن ایرسه فرمان
طلسمیله یورر دیو سلیمان
غبارندن كوكه چون ابر اغاردی
یره یغمور یرینه قان یغاردی
قیراردی كوه تیزیله یرندن
آتاردی طشره چرخك جنبرندن

(نثر)

خدمتنده عابد وعاصی وادانی وقاصی یمین ویسار اهل عرصات كبی صف صف وقطار قطار كیمینك قره یوزلو كتابی یسارنده لوحهٔ تارده تسطیر وكیمینك دفتر حسابی یميننده صفحهٔ نور اوزره تحریر اولوب (فریق فی الجنة وفریق فی السعیر) خاور زمینك مه رولری وخطا وچینك مسكین مولرندن «شمسیة الشعاع وبدریة الالتماع» حسن قمر رخسار آدلو زهره عذار بردختر سعد اختری وقمر جبین خورشید منظری وار ایدی كیم

روی مهوشی کوزللك آسمانـنده خورشـید ایله
روبرو وابروی کمان کشی ملاحت میداننده ماه نوله
پهلو بپهلو ایدی نه خورشـید جهان سایه‌سنك
یوزن روی زمینده قراسین کورمش و نه ماه
آسمان پایه‌سنك چرخ برینده منزل بالاسنه ایرمش
کیسوی عنبر آمیزینك سنبل سیه‌پوشی وطرهٔ
دلاویزینك بنفشهٔ حلقه بکوشی نور عفت وعصمتله
وتنویر حسن طلعتله رابعة الافاق وثالثة النیرین
فی الاشراق

﴿ نظم ﴾

جمالی نازك نوریله هرکاه
زواللوسی کنش اکسکلوسی ماه

ثریا چنبرنده عقدهٔ ناز
هلال اوجنده آلتون تللو پرواز

ایدلدن وصفنی کلشنده بلبل
قولقدن قبقزل دیوانه‌در کل

جمالی فری ویرسه عالمه نور
چیقوب جنتدن اوچماغ استیه حور

(نثر)

نقاش ازل ورنك آميز لم يزل كلك ابداع وخامهٔ اختراعله بتخانهٔ حسن وجمال و دهماشخانهٔ پركالده جوهر جاندن بر روح مصور تصوير و پيكر بی نظير تحرير ايتمشكم تخبردن چين بتلری كندولرن اونوتمشلر وخجالتدن يوزلرن ديواره طوتمشلر محراب ابروسنه ومطلع خورشيد روسنه قارشوصنملر اياغ اوزره طورمشلر وچليپاز ال دعايه كتورمشلر شيرين حركات وعشوه انكيز وكون كبی هر كونده بر يوزدن طوغجی برماه دلاويزكيم

﴿مثنوی﴾

كوزللك نطعی اوستينه سوروب آت
كونی بر رخ يوزندن ايلمش مات
زلالی آبه قاتمش شهد شكر
لبی اول شكری قيلمش مكرر

(نثر)

اما اول طاوس لامكان وسيمرغ قاف آشيان عنقاوار قافده قرار ونشيمن جهاندن عزلت اختيار ايدوب كشورقافی سليمان صفت امرنه رام وانس

(وجنك)

وجنك پری رولریله انده آرام ایدوب قافك قلهٔ
شرقیسنده شهر دیدار وباغ رخسار آدلو بر
شهرستان زیبا بنیاد وکلستان دلارا آباد ایتمشدر
کیم جویبار بهشتك آب رویی طینت پاکندن آثار
وکلزار عدنك رنك وبویی خاك تابناکندن مستعاردر
نه شاخسار سدره طوبی‌سنك دستی سروبالاسندن
دامنه ایرمش ونه نرکس زار فردوسك چشم
مستی عبهرلرینك دیدهٔ شهلاسنی کورمش

﴿ قطعه ﴾

باغ فردوسی کورمك ایسترسك
کل تماشای شهر دیدار ایت

سور بنوب صو کبی روان اولوبن
کون طوغه عزم باغ رخسار ایت

(نثر)

اول باغ بهشتك طینت خاکندن و روضهٔ عنبر
سرشتك تربت پاکندن مضاعف ومدغم چشمهٔ
میم فم دیرلر برسلسال جان وسلسبیل روان واردر کیم
زلال تسنیم اول چشمهٔ میمده مخفی و نهاندر
وچشمه سار حلقهٔ میم اول تسنیمده پنهاندر آب

حیوان اول رحیق جامك كأس دهاندن جاری
وچشمهٔ میم اول ماء معینك سرچشمه ساریدر

﴿ قطعه ﴾

منبع چشمه سار آب حیات
حلقهٔ میم چشمهٔ فدر
ماء تسنیم ایچنده میم کبی
چشمهٔ میم فده مدغمدر

(نثر)

اما دنیاده چشم انساندن مکتوم وعقباده نظر
اهل جناندن ختام مشکله مختومدر حسن پری
رخسار شهر دیدارك ملك منظری ایله هر بار اول
چشمه سارك اکنافنده پری وار خیمه وخرکاهلرده
صبح وشام «حور مقصورات فی الخیام» کبی صاغنده
اصحاب یمین وصولنده اتراب زهره جبین اوکنجه
حورای جنان وآردنجه حورای وغلمان که «كأنهن
الیاقوت والمرجان لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان
فبأی آلاء ربکما تکذبان»

﴿ مثنوی ﴾

ثریا جمعیله ماه رولر
واروب هر کون طپوسنی طپولر

اوررز كوكده خنك چرخه محمل
دونرلر كون كبى منزل بمنزل
ملكلر رقص اورر كردشلرندن
فلكلر مضطرب جنبشلرندن

(نثر)

وهركز اول صنملرك تنلرنده جانى يوقدركيم اول چشمهٔ جانك آغزلرينه آلوب سويليه‌لر وبر ذره دكلو اثرين خلقه عيان ايليه‌لر حسن شيرين زبانك بوسهٔ سنبوسه دهان آدلو ساقيسندن غيرى اول جام بقانك جرعهٔ باقيسندن اسكندر جان ويرسه قطره‌سن كورمز وخضر زنده‌دلك ظلمت حسرتنده اكا الى ايرمز وبونلردن غيرى كمانساز وتيرانداز هندوستانك پاسبانلرى وتركستانك ديده‌بانلرندن سحار و مكارلر واردركيم سحرله بر قيلى يدى باشلو اژدهايه همسر و ثعبان دوسايه برابر ايدرلر وكوه قافك عفاريت الجن وافاعى مسموم السنلرندن انياب واظفارله وسر پنجهٔ سينه كذارله مردم فكن يوزبيك اسود وعورى وكذار دشمن صدكاب عقورى واردركيم دهان پاكندن و دندان

زهرنا کندن خلعت حیاتك دامنی صدچاك ولباس
صحتك کریبانی پرخون وخاکدر خصوصا دیار
سکسارك دیولعین وکوهسارقافك اهرمن بی دینیکیم
خامهٔ سیه زبان ونامهٔ طعنه زنان کبی دیلی حرف
آتمقده ماهردر وایکی یوزدن قاره خبرلر آلوب
صاتمقده استاد قادردر خناس دیوآکه نسبت
جبریل اعظمدر ووسواس دیوآکه کوره عالمده
برآدمدر آندن دائرهٔ شهردیدار وحوزهٔ کلشن
باغ رخسارك ملتقاسنده شام زلف مشکبار وصبح
نورعذارك خط سواد زاجی وصفحهٔ بیاض عاجی
آره سنده خط مستقیم یار ومعدل لیل ونهار قطب
فلکه همسر ومنطقهٔ ذات البروجه برابر برخطهٔ
والا وفرخط استواده اهل قلم وصاحب علم
قامت نام برسرفراز سدره مقام وسرونازطوبی
خرام واردرکیم شهر دیدارك علمداری وباغ
رخسارك سرو خوش رفتاریدر اول شاه یوسف
جمالك بن بنده قرنداشیم ومصرملاحتده باشنه
برابر بولداشیم بازار حسن وبهاده کوز ترازوسنده
ومیزان عدالك زور بازوسنده ایکیمز بر بهاده یز

واول مقام بالا ومنزل اعلادن اوته سرحد هندك
غايتی وزنكبار سندك نهايتيدر بو ولايت تاريك وتار
وسر منزل مور ومار دركيم خلقی سراسر مار پا
وسردارلری زلف دوتايدی باشلو بر اژدرهادر
اندن شهر ديداره بر كونده ایر يلور وباغ رخساره كون
طوغنجه كير يلور همان سوز همتده ونظر عزيمتده در
ديوب همت عالی همت ساكت اولدی نظر تشنه
دل اول طاتلو كلامك شوقندن ولذت وذوقندن
شفتالوی شيرين كبی اغزی جلاب شكرينله طولدی
همان عصای استقامتی الف كبی قامت بالا منزلته
طوغری ديكوب كتدی ودهان همتدن آب حيوان
ایچون آغز خبرن آلوب يوله عزم ايتدی

☼ كرفتار شدن نظر اديب دردست لشكر رقيب ☼

نظر سيه پوش وسرهنك حلقه بكوش شبرولكدن
ماه نو كبی ضعيف الحال وقامتی كيجه ايله سيرايلمكدن
هلال اولوب مرور ايام وعبور صبح وشام ايله بدر صفت
براخشام سيرن تمام ايدوب ديار مشرقده طالع وكنار
آسمان عشقده لامع اولمغه يقين اولمشدی وحسن مهر
رخسارله مقابل ومقارن اخشاملمغه همان بركيجه سی

قالمنسدی اتفاق یولی برسنکستانه اوغرادی کیم
خاك وخون ایچنده اياغی لاله کوهستان کبی
باره باره طوغرادی نظر بیچاره جان آجیسیله ایچ
آجیسین همان طبان آجیسی چقارر دیوب برایکی
میل مقداری دخی روان وسیل کوهساری صفت
سنك وخاك روان اولوب بر قامه دخی ایردی
وایراقدن برمیل معلا کوردیکم سینهٔ صحراده الف کبی
چکلمش وعمود زمینده سقف آسمانه دیکلمش
اوستنده اهل تواریخ حلیله بر قاچ سطر تاریخ
یازمشلر وسلیمان صفت سکه لرین مرمرده قازمشلر که
ای خزائن لعل و زر خرج ایدوب بو کوه زمردفامه
کلن وی اشك سرخ وروی زردله بو مقامه کذر
قیلن بو هاویهٔ هجرانه دربند سکسار و بو بادیهٔ
حرمانه ولایت رقیب دلازار دیرلر بو دربند بی پایان
اژدرهای بیجان کبی بو کوه بی کرانی حلقهٔ کمرینه
آلمشدر وچنبر آسمانی کره کمندینه صالمشدر
برماردرکیم نیجه بهراملری لشکرانجم شماره یوتمشدر
وکیوان چرخی آغز آچوب یوتمغه عزم ایتمشدر
بوولایتده رقیب آدلو برسك قونمشدر وقوروق

بولادوغیله کندو کندودن اولو بربك واردرکیم
حکمنده لشکر شیاطینك حد وعدی یوق و رقیبك
اعدادی ایتدن جوق بودیارده انلردن غیری ایت
یلمز وقارغه سکمز واشکن یاوی قیلن آنلرسز بومقامه
کلمز وبو کوهسارك قله سنده زحل ایوان صورت
وقلعهٔ کیوان صفت بر حصار واردرکیم مهندس
چرخ دوار اول دروازهٔ زحل مداری استوار ایتدکده
فلاکت فلکدن مهرك طالعی عکسنه دونمشدی
وشدت روزکاردن ماهك سعادتی چراغی سونمشدی
نیر اعظم حضیض نحوستده اوج شرفدن دور
وجرم قرسراپردهٔ خسوفدن بعیدالنور ایمش دیدهٔ
کواکب انظار تربیعیله آیینه مهره ناظر وکیوان ومریخ
تیغ وتبریله میدان سیاستده حاضر اولوب ارقام
اتصالات (سعدالاخیرفیها من بعدایدی) نظرچونکیم
اول خط عمرانینك لوحهٔ طلسمندن وطلسم سلیمانینك
تاریخ رسمندن اول خبرهولناکی آلدی اشکال طلسمات
کبی ارقه سن دیواره ویروب برزمان تحیر عالمنده قالدی
آخر دست حکمتیله خط دلبر کبی یازیلنده نه یویلمش
وار ونه تیغ قدرتله لوح جبینده قزانده محو

اولمش واردیوب اول سوراخ مار وچاه سوسماره
سر رشتهٔ تار سم الخیاط و سوزن اطلس کذار
حریر حیاطه دخول وحلول ایدرکبی کیردی وطاغ
اتکندن اویلغانه رف صحرا یقاسنه کلهٔ رقیب کبی
سنك خارادن بر خر پشته یه ایردیکیم اوستنده
زمان شداد وایام نحسات عاددن قالمش بر کهنه حصار
یاپلمش ایدیکیم رقیب اول حصارك بکی واول دیارك
هم عسسی وهم سکی ایدی خلقك غوغا وغلبه لری
عالمره طولمش و فغان وناله لری ایت اونی کبی فرسخ
به فرسخ یوللره کیتمش ایدی یوکسکلکده کوك یوزینه
ایت اوروسه اونی اکا ایرمزدی وچوره سنی بوکرك
ایت بر کونده یوکورمزدی اتفاق نظر درویشی
اشکر رقیبك همان بریسی کورنجه ایمش وایت کبی
یاتدوغی یردن اورنجه ایمش هر طرفدن موت وبا کبی
بی محاباسك دیوانه وار اول دکلو سکسار آهنك ستیز
و دندان عداوتلرین تیز ایدوب اول فقیر بیکسی
وحقیر کسی ناکس وخسیس درهم ودینار دن باغلر
کبی محکم باغلادیلر ونار حسرتله سکه وار باغرن
طاغلدیلر مهریله کتسوردیلر خرجه سورمك

(ایچون)

ایچون رقیب سکك دیوانه کتوردیلر نظر اطرافه
نظر ایدوب رقیب دیوی کوردیکیم بر سك بی دین
(مصراع) قبه قویروقلو ایت بیقلو لعین

(بیت)

آچ کوزلو دیلنجی اورتاغی
بوزه بکریسی بنکی یکشاغی

(دیکر)

ز شود نفس واز شر شیاطین
اغثنا یا غیاث المستغیثین

(نثر)

رقیب دخی نظرك تعریف رسمنسن وحد اسمنسن
صوروب صفت وپیشه سندن سؤال وفکرت
اندیشه سندن استفسار حال ایتدی نظر ایتدی
اهل مغربدن قالع قلاع طلسمات وقلعه کشای
معادن وفلزات كامل الوزن وصاحب العیار بر فیلسوف
نامدارم کیم خفایای سپهرك مقالیدی المده وخبایای
دهرك کلیدی دلمده در خاکپایم معادن ارضك کبریت
احمری واهل اکسیرك کیمیای اکبریدر حکمت سیمیا
وصفت کیمیا ایله زیبق مادن عقد طلسم تن وهیولای

هوادن صورت بدن قیلوب عمل صباغتده صفت
معجز آثارم سحر سامری وار (عجلا جسداله خوار)

﴿ بيت ﴾

طالب اکسیر عشقم روی زردم وار بنم
ایشم آلتون ایلدم کیمدن نه دردم وار بنم

(نثر)

رقیب کوردیکیم حکیمك هرسوزی صفحهٔ زبرجدده
آلتون قلمله یازملو واوح زمردده سکهٔ آفتاب کبی
زرین تیغیله قازملودر رشکندن زرکر آفتاب کبی شمس
منیرین روی خاکه پرتاب وصباغ ماهتاب قریهٔ سیمین
آلود تراب ایتمشدرر مسکینك سیم وزر آوازه سندن
یوزی و کوزی آغلرکن کولدی و قلب سیاهی
طلای زرنیخله زر خالص کبی خندان وتابان اولدی
زیرا کیم قدیم الزماندن صنعت اذابت احجار وعقد
زیبق وسم الفارله اهل تراب ویوزی کوزی قره توتون
اتی قلاب کچردی هوس قریه ایله هر صبحی شام
وهوای شمشیه ایله هرشامی سحر ایدی دائما بر مجرب
کامل ومحك تجربه ایله عالم وعامل ایستردی پس نظر
عیار کندویی کوزترازوسندن صاحب عیار وسکه دار

وسنكين و برقرار طوتوب نقدقولينى قال وميزان
عدالله قيل وقال ايدوب ديدى كيم انلركيم زواياى
زمينك كاشفلرى وخباياى اراضينك واقفلريدر
مرموزات كيميانك حل وعقدنده عقل هرجايىلرى
فرار وتصفيهٔ نقدنده نفس هوايىلرى طياردر عمل
اكسيركه ربط روح وجسد وعقد وحل وشددر
نه روح اعظم سز بقاسى پايدار ونه حجر مكرمسز
بناسى استواردر اكر شمسيهٔ رخشان وقريهٔ تابان
ايسترسك مطلع آفتابده عزم شهر ديدار ايتمك كركدر
و مرغزار باغ رخساره كيتمك كركدركيم اول
روضه‌نك نسرين وسمن زارى سراسر ادويهٔ
سيم وزر وغبار لاله‌زارى كبريت احمردر وروح
معادن كيم سوزش آفتاب و پرورش ماهتابله صدر
زمينده نضج وقوت بولور وسينهٔ ارضنده تصعيد
وتقويت بولور اجساد جواهرده روح حيوانى كبى
سارى وعروق معادنده نفس انسانى كبى حكمى جارى
اولوب اول ديارك جوهريلرى اول اكسير حياتى
بولمشلردر وقمقمهٔ جانله چشمهٔ تنده نهان قيلمشلردر
آنكچون كيميا جان كبى نظردن نهان وچشمهٔ حيوا-

صفت نای وار کندو بی نشاندر والحاصل طالب
اکسیر کیمیا دائما نار مدامیله شرر کبی رقاص وهم
درهمك تمامیله کهر کبی غواص کرکدر زیرا
نه دست تغافلله دامن مطلوبه ال اوریلور ونه قدم
تکاسلله منزل مقصوده ایریلوب یالده قلم ناسخ
ویاعملده قدم راسخ کرکدر (علیکم بالقدم الراسخ
او بالقلم الناسخ) آنلرکیم ادویهٔ کیمیایی کما هی
بولمشلردر بو کنج خلوت فناده بولنجه نه اوتلر
یولمشلردر رقیب ایتدی ای استاد ماهر بیلدمکه
صنعتکده تمام قادرسن اکر مقصود تحصیل جوهر
وتکمیل مراد سیم وزرایسه ایثار کنج ومال بندن
واظهار فضل وکمال سندن و کرمراد محضا
تماشای شهر دیدار وسیر باغ رخسار ایسه نه‌منت
کل کبی نظرده و نظر همان اظهار هنرده‌در
چرکین یوزم اهل نظرلرك ایاغی طپراقلرینه نثاردر

(بیت)

زر ایشتدی چو قلتبان جهان
خاندانی قاپوسن آچدی همان

❊ عزم کردن نظر ورقیب بشهر دیدار ورسیدن بنخلستان قامت وگریختن نظر ازدست رقیب دلازار ❊

القصه نظر عیار رقیب مردم آزاری دیار سکساردن ایت کبی یاننه براغوب دشت وکوهسارده طمع خامله برسك کرسنه وار اوش اوشله یلدورب لیل ونهار کلب وغزال وغراب وطوطی مثال نخلستان قامته طوغری جوی کلستان کبی روان ونسیم بوستان صفت آفتان وخیزان اولوب کونلرده برکون میان نخلستانده یورر کن بر دیر معظمه وحریم کعبهٔ حرمه ایردیلرکیم عرفات دعاسنده اهل سدره وطوبی صف صف اياغ اوستنده طورمشلردی وموقف نیر صفاسنده ملائکهٔ کروبی نخلستان کعبه کبی اللرین دعایه کتورمشلردی نظر ادیب رقیبدن صوردیکم بومنزل معلا عزاسمه وعلا نه بهشت زیبا ونه روضهٔ دلکشادر که دست طوبی دامن شمشاد بالاسندن کوتاه وسدرة المنتهی سایهٔ سرو دلاراسندن برکمترین کیاه‌در وبوسرو سدره قامت نه قیامتدر که

دست داد خواهندن دامانی چنار وار سراسر دست وهشت بهشت سایهٔ والاسنده خاك حقیر كبی بی مقدار وپست در رقیب ایتدی بو كلشن مینا خطهٔ خط استوادر بو نخلستان قامت بوستان قیامتدركیم شهر دیدارك علم داری وشب زلف وروز رخسارك معدل لیل ونهاری در خاك راهنی كورمك توتیای دولتدر وغبار دركاهنه یوزسورمك اكسیر سعادتدر دیوب نظر ورقیب نخلستان قامتنه كیردیلر

﴿ بیت ﴾

نه خوشدر باغ حسن ایچنده عاشق
شكر شفتالولر آغزوكه لایق

(نثر)

دیواول نخل جهان آرانك شكر خرماسن دردیلر قامت سدره خرام دخی هزار ناز واهتزازایله قیام ومسافرلرینه احترام ایدوب الف قدنی لام وادبله سلام ایتدی نظرله رقیبی قرین وانسانله دیوی همنشین كوروب شیطانك رحمانیله مناسبتی (ان هذا لشیٔ عجاب) ودیوك انسانله قرابتنی بعید

(عن الصواب)

عن الصواب دیوب کوشهٔ چشمله نظره رمز وخطاب
وطرف غمزایله سؤال وجواب ایکی یوسف جمال بر برینی
کوز ترازوسنه اورشدلر وشکر لبلر برینك خاطرین
صورشدلر نظر دخی نظر استقامتله قامتی کوردیکم
بر سرو طوبی قیام وشمشاد سدره خرام در قامت
پر اعتدالی بر شمع کافوری درکیم عکس نوری
فرش زمیندن سقف آسمانه پرتو صلمشدر وشکل
بی مثال شمس پیکری برلوای نوری درکیم کشوری
حسنی تحت اللواسنه آلمشدر همان دم بی اختیار
ال باشه اوروب وچنار وار اباغ اوزره طوروب
دیدیکم

﴿ مثنوی ﴾

همیشه قامتك ای سرو بالا
بلندو تازه قلسون حق تعالی

یوز کوزلردن اتسون حق سنی دور
کوزندن مدعینك نیتکم نور

(نثر)

پس همتك اول بیك بیك ارسال اتدوکی پیام و پیغام لرینی
قامته طوغرولقله بر بر ایصال ایتدی قامت دخی

مطلع کلامدن مخلص اختتامه ودیباجهٔ مرامدن
خاتمهٔ انجامه دك مقالك راستنه وقیل وقالك كم
وكاستنه مطلع اولوب بلدی « لكن التشاغل
عن بعض الامور تغافل والتغافل فی بعضها تكاسل »
مقتضاسنجه تجاهل یوزندن رقیب جاهله سؤال
قلدیكم ای نكهبان شهر دیدار وباغبان باغ رخسار
بو سرهنك زاغ زنك وكلاغ بی فرهنكله بر صحن
كلزار نخلستان شكر بارده پرواز شام وآغاز
بی هنكامدن مراد تام ومقصود مرام ندر كیم
عشق جهاندار وحسن پری رخسار بوحالندن
خبردار وطعن دیو اغیاراوله دیو صنما دكزمی
وشهر دیدارك پرتو نور كمالندن وعصمت وجلالندن
اوتنمد وكزمی دیدی رقیب ایتدی ای سرو سدره
قامت وطوبای بالاقیامت راست دیرسن اما كیم
سن آهوی آفت چشمك نركس بیمارنه صحت كیم
دارالشفاء كویكدن دورخیلی مدتدركه رنجورلقدن
پست ومهجورلقدن شكست اولوب یدوكم وایچدوكم
جوع الكلب كبی بنی كندوایچمدن یدی وجسمم اكنه
یمش ایت كبی كوندن كونه اكلدی آخر بر طبیب حاذق

(واستاد)

واستاد فایق قانون شفا اوزره عامل وتجربهٔ
صادقنده کامل بولوب چونکم چهرهٔ زردمه نظر
قلدی رنك وروىمدن قارورهنك احوالنی قوت مشربله
بلدی آب سك انکورله حرارتمی تسکین وقثاء الحماراله
قبضمی تلیین ایدوب تعدیل مزاج ویرقائمه ذبل
الکلبه علاج ایتدی خاتمهٔ علاجده بر مفرح جانه
وقوت روانه احتیاج اولندی کیم لعل رنکین
یارکبی نام شریفندن غیری نه وجودندن خبربلندی
ونه نشانندن اثر بولندی بونجه زماندرکیم اول مفرح
جانك حسرتندن جکرقانن یودوب ومعادن زمینی
کشت ایدوب کوه بکوه کزمکده ایدم ومژکان خون
فشان ایله کوه بدخشانده اکنه ایله قیو قازمقده
ایدم آخر بومقام جنت آبادده خبرین الدق حصول
مقصوده دست رس بولمق آرزوسیله بونده کلدك
دیدی چونکم قامت موزون حرکت رقیب کژطبعك
رفتاری کبی کفتارندن استقامت یوغدوغنی
بلدی تغافل کوستروب اولا وآخرا «اکرموا الضیف
ولوکان کافرا» مقتضاسنجه ظاهرا رقیبه
ضیافت یراغن قلدی پس نخلستان سرو قدلری

وبوستانك لاله خدلری کمی ساقئ کلعذار وکمی رقاص زهره رخسار اولوب قامتك شمع کافورلری بویونجه یاندی ویالان کوزلرك روشن چراغی پرپریاندی قامتله نظر اياغ اوستنه طوردیلر رقیب سکی ایته ایته صدره کچوردیلر اول ایته وافر وافر ایچوردلر اول ناکس حس (مصراع) درشهر کس نبود آن شد رقیب کس دیوب کمی صدر مجلسده کزین وکمی قدر بالا نشین اولوب اوتوردی پس قامت بیوردیکم سمن تنلرك سیمین اياغ نازله رفتاره کلوب وغنچه دهنلرك لعلین طوداغی قلقل صراحی ایله کفتاره کلدیلر میك بخاری ابر بهاری کبی سرو قدلرك باشنه اغماغه باشلادی وکلستان بزمه طولولر یغمورلر کبی یاغدی

﴿بيت﴾

شرابك چون بخاری باشه اغدی
طاولر بزمه یغمور کیبی یاغدی

(نثر)

پس رقیب خالی درون طلویه طویوب درخت پوسیده وار سر نکون اولوب یقلدی وطهارتسز

یوزینك اوستنه سجده قلدی آخر اول خرسر کردانك
یوکی یتدی ویوزینك اوستنه چکوب یاتدی
القصه رقیب مرداری اول کیجه مزهٔ شراب کبی
شویله آلودهٔ خراب ایتدیلر کیم کاسهلرك سفال
ناپاکی کبی کتوروب صحبتدن طشره پرتاب ایتدیلر
چونکم سبك روحلر ثقلت رقیبی اورته یردن
طرح ایتدیلر وآهو نظرلر اول کلبه کزدیرطازیی
دیدیلر قامت نظری یاننه دعوت ومردم زادهلك
یوزندن استمالت ایدوب دیدیکم ای مهمان خلیل ونتیجهٔ
قربان اسماعیل

﴿ بیت ﴾

جان قوزیسنی کوکل شول دمده قربان ایلدی
حق تعالی سن خلیلی باکه مهمان ایلدی

(نثر)

جواهر قدمکدن نخلستانك نرکس نظرلری دیدهٔ
بنیازین انور وکلستانك عبهر ترلری چشم شهلالرین
منور قیلدلر اول غول بیابانی ودیو سلیمانی کیمدر که
انکله انیس وآدم کبی جلیس اولوب دیار غربتده
سیر و سفر واختیار نار سقر قیلمش سن

﴾ بيت ﴿

وصلكك عيدينه شول جانلرى قربان ايت كيم
سنى عيد آبى كبى استيه قربانلر ايله

(نثر)

نظر دخى الف قدنى دال وقامتك اياغنده خلخال ايدوب عنوان ديوان فراق ومخلص مجموعهٔ اشتياقده درج اولان قصهٔ درد افتراقى وغصهٔ سوز احتراقى كريبان مطلعدن دامان مقطعه دك خامه كبى وبيانامه صفت عيان ومنان ذى المنّه شكر وسپاس وحمد بى قياس ايدوب

﴾ بيت ﴿

كلاهم اول كون ايردى فرق ماهه
كه ايردم سن مه زرين كلاهه

(نثر)

مكر كيم قامت عالى وثاقك ساق نام برغلام سيم اندامى وارديكم طريق استقامتده راست رفتار وراه خدمتده مستقيم وپايدار ايدى ثابت قدم واستقامتله نخلستان قامتده آدى علم ايدى دائم قامتك يانجه بله يورردى وكيجه لر اياغى اوزره طورردى

(قامت)

قامت نظر همامی اول غلامه اصمرلدیکم نخلستانك
میاننده سیم خالدن شول ایکی ستون وعمود نقره
کون اوزره قصر سیمینك پایه سنده وقبهٔ بلاورینك
سایه سنده آرام ایدوب قامتك ظل حمایتنده حضور
وسایهٔ دولتنده ذوق وسرور ایتسون دیدی

❋ دیدن نظر عجایبهای نخلستان قامت ❋

مکر کیم روضهٔ نخلستانك معجز عیسوی واعجاز
بنوی ایله نسیم عنبر شمیم آدلو محیی عظام رمیم
آدلو بیك ملکوت صفت بر رضوانی وناموس جبروت
صورت بر باغبانی وارایدیکیم انفاس مشکبارندن
مشام هشت بهشت بر مشك تاتارایدی نکهت دهن
وبوی پیرهندن (انی لاجد ریح یوسف) پیدا
(والقاه علی وجهه فارتد بصیرا) هویدا ایدی انفاس
جان پرورنده عیسی صفت رموز علم مکنون ودم
معطرنده مسیحا وار (انت یحی الموتی) مکنون ایدی
اول صبحدم که ساق عالی وثاق اول طاق سیمین نطاقدن
نظرله سیر بوستان وتماشای نخلستان ایچون اول
باغ بهشته رضوان کبی دلیل وروضهٔ فردوسه

جبرئیل اولوب بیك شماله نسیم عنبر شمیمه اعلام و بیك
شمال آدلو بر رسول فرخ فالله اول رضوان باغ نعیمه
ارسال پیغام ایتدی کیم اول خلد برین وروضهٔ
بهشت آیینی سندس خضرالرله تزیین واستبرق
زیبالرله رشك حورالعین ایدوب «مفتوح الباب و مفتحة
لهم الابواب» اول روضهٔ دلارایی عیانا کورهلر وریاض
دلکشایه زمانا نظراورهلر نسیم مجمره کردان دخی مسك
عنبرافشان اولوب کریبان کلزار ودامان کوهسارده
بوی مشك تاتار و بخور عود قارلر لاله ونسرینِدن
نطع دلکشلر وقرنلی التون بنکلو منقشلراوزره ساقی
موزونه و نظر ذوفنونه رهنمون اولوب (سلام علیکم
ادخلوا الجنة بما کنتم تعملون) دیدی نظر دخی
اولدارالقراره نعم الدار دیوب دولته داخل وسعادت
ابدیه یه واصل اولدی بر صحن کلزار وروضهٔ بهشت
آثار کوردیکم روضهٔ اشجاری خوشهٔ اثمارله عقد
پروینه همسر وعرصهٔ کلزاری انواع ازهارله خلد
برینه برابر ازهارنك لطافتندن کوزللرك یوزلری یرلره
دوشمش رشك انارندن سینهلر قطره قطره قانله
طولمش وعناب شکربارندن یورکلر پاره پاره خونله

براولمش حیوانی ابوالرندن حسرتیله چهره‌لر برقان
واصفهانی المالرندن کله‌لر قزل قان ایچنده غلطان
شفتالولرندن شکرلبلرك دهانی پرآب وغنچه دهنلرك
اغزلری طبطلو جلاب اولمش باغ جنت کبی اثمار کونا
کونله (فیها فاکهة کثیرة ومنها تأکلون) هرطرفده
کوزلر کورمدك نرکس شهلالر نازاویقوسندن
بیدار وقولقلر ایشتمدك عندلیب کویالر نالان وزار
اولوب نارنج دلاویز و تورنج عطرآمیزندن سیمین
غبغبلرك سبب ذقنی ایوا کبی زرد وزار ولیمون صفت
رنك هم خزان وهم بهار ایدی کوزیاشلرینه
جکرقانلرینی قارمشلر وکل شفتالولرین اول آبله
صوارمشلر بونخل جهان آرا ونهال رعناده ایکی
خوشهٔ مشکین رنك اصمشلر کیم هرطرفنده نیجه
دللر آونك ایدوب رشتهٔ عمرلرن کسمشلرنه بادام ترین
بوستان دنیاده نرکس شهلانك کوزی کورمش
ونه رطب بر شکرینه باغ فناده نخل جهان آرانك
الی ایرمش برروضهٔ جنت نسیم کیم هوای عنبر شمیمی
خلد نعیم کبی «لابارد ولاکریم» نظراول نخلستانك
وضع پرکارنده پرکار صفت دائره‌دن سرکردان ونقطه
وار اورته‌ده دنك وحیران ایکن

﴿ صفت میان ﴾

ناکاه ارقه دن بیك خیال ارشمز برره کذر ورقت قیل
وقال یتشمز سیم خامه دن برکمر کوردیکم استاد
موشکاف خیمهٔ کوه قافی برمویله کرهٔ قمر بسته
وصنعت جراثقالله ایکی حبل متینی بر رشتهٔ خیالله
بر برینه پیوسته ایدوب ایکی جهانك میانن رشتهٔ
باریك عدم برله بند وایکی عالمی بر برینه پیوند ایتمش
تا کیم اول راهله کیمی منزل وجوددن طریق عدمه سفر
وکیمی ملك عدمدن ولایت وجوده کذر قله بوستان
قامتك تقسیمی اول کرده وطلسم دنیا واخرتك تجدید
وترسیمی اول نطاق معتبرده رسم اولمش نظر بیچاره
کوردیکم یولی طریق عدم کبی برراه پرخطره وکذرکاه
پرعبره ایردی

﴿ بیت ﴾

قیل کبی کوپریدن آدمی چکر
یاطپنور یا اوزیلور یااوچار

(نثر)

دیوب غصهٔ آب حیوانی قودی وسرچشمهٔ حیاتدن
کوزیاشی کبی ال یودی

صفت زلف

مکر که نازله حسن دلنوازلك كنند میان عذار وعرصهٔ
رخسارده زلف كنداندازآدلو هندستان سرفراززندن
برجانباز چابك بازی وارایدی کیم كنندازلقده وكين
سازلقده شيروعيارو بادپای روزکارایدی مکراول کون
زلف پرچین میدان سنیهٔ سیمین‌ده صولجان مسکین
وچوكان عنبرين ایله عزم کوی وچوكان وطوب حسنی
میدان فلکده کون کبی سرکردان ایدوب نخلستان
قامتك میاننده تاب آفتاب وحرارت مهر جهان تابله
بر ظل منتها وسایهٔ طوبی‌ده سیاه اطلسدن برچتر
مشکناب وخیمهٔ معتبر طنابله اونی کمرك سایه‌سنده
نازاویقوسنه وچاشت سلطانیده یازاویقوسنه
وارمشدی اتفاق نظر پریشانك اول سرکردان لقده
زلف پریشانك خيمهٔ معتبراطنابنك برطنابنه اياغى
طولاشدی ودام بلایه دوشمش قوش کبی طلبذجه
باشنه غوغا اوشدی زلف جادونك اول های
وهودن هندو صفت اویخوسی باشندن
صحرایوب خشمله طوردی وباشن قالديروب نظر
پریشانی اول حالله کوردی *دیدیکم ای عیار دزد
طرار بی‌مزده هرحیوانی بغلو باغندن وچابك

قوش ایکی ایاغندن طوتلور ای دزد بی حاصل وزندان
بلادن غافل بو مقامدن اونه عنقالر اوچوب کیتمز
وسیمرغ کوه قافه سفرایتمز ایکن زاغ سیاه وکلاغ
بی راه ده نه پروبال اوله کیم بو نخلستان دلارایه پرواز
بی هنکام وبو بستان زیبایی نشیمن شام ایتمکه مجالی
اوله بلزمیسنکه بو بنفشه زارده دللر قفادن چکلمش
وبو کلزارده خونین کلهلر غنچه وارنیزهلر اوستنه
دیکلمشدر شهر دیدارك دیده بانی بونرکس زارده
ناظر وباغ رخسارك دیده بانی باغبانی بو کلزارده حاضر
اوله دییوب نه باشله ونه دل اوباشله بو کمرقامت
دوتایله کلمش سن ومحراب کعبه کبی سجده قلمش سن
نظر ایتدی ای کبك باغ شیوه وناز وشاهباز همابرواز
انجمن مرغان ونشیمن کلستاندن دور مهجوربن
مرغ کوه آشیان وصحرای ملامت مکانم کیم شاخ
بشاخ بی پروا وکستاخ بوکون سن همایون سایه نك
ظل حمایتنه وشاه میمون پایه نك سایهٔ دولتنه
التجا ایدوب اکرچه ظاهرده بنانم اما نرکس شهلا
صفت (الغریب کالاعمی) یم بنم کستاخلغم معذور
وبی ادبلکم مقبول عز حضور کرکدر دیوب زلفك

اکیلوب اباغنه دوشدی واتکینه صرمشوب
طولاشدی زلف عنبرین دخی نظرك مسکینلکین
کوروب ومشام جانه آشنالق قوقوسنی اوروب نافه
صفت طمرنده قانی خشك اولمشیکن قایندی وآهوی
چین کبی اول نافهٔ مشك ایچون قانلو یورکی اویندی
وعلاقهٔ ازلیه حرکت و نظر مسکینه مرحمت ایدوب
اول کمر سیمینك اوستنده حبل المتین کبی بر کمند
مشکتاب وقلاب پرچین آشفته پرتاب ایتدی نظر دخی
تارعنکبوته دوشمش مکس وار بی آرام و بی قرار اول
معراج آسمان پایه یه عروج ایتدی

(بیت)

اکر معراج ایدرسکده سمایه
چقیلور نردبانه پایه پایه

(نثر)

زلفك کمند همایونی میانه بسته واول موی
دلاویزه صارماش طولاش آهسته آهسته

﴿صفت سینه﴾

اول کمر زیبانك بالاسنه چیقوب صدر نخلستانده رنکین
غنچه لر وسیمین ترنجه لرله برنارستان جنت بهجته
ایردی وسینهٔ بوستان جناننده نهرلبندن ایکی چشمه

روان كوردی هر بری لذتده «من لبن لم يتغير طعمه» شربتی كبی نوش جان و حلاوت وصفوتده «من عسل مصفی» شرابی كبی چشمهٔ روان ايدی انهاری سينه‌لر خونی ايله تربيه بولمش و اناری جكرلر قانيله تعبيه اولمش

﴿مثنوی﴾

بركمش لوح ايدی او سينه همان
اول كمش لوحه نقشبند جهان

ايكی نقش ايلمش ترنجه كبی
بر كل اوستنده ايكی غنچه كبی

﴿صفت كردن﴾

اول صفهٔ ايوان وصحن ميدانك باشنده بر ستون سيمين وعمود بلورين قدمه قدمه دكلمش وسقف عرشه طوغری پايه پايه چكلمش كويا شيشهٔ قناد دركيم پاره پاره قند ونباتله طلو وآبكينهٔ جلابدركيم لبالب آب حياتله مملو در باركاه صدرده كردن كش بر شمع كافوری واول دركاه فلك قدرده مهوش بر چراغ نوری دركيم كشور حسنك لوای قمر پيكری واشكر عشقك درخش مهر منظريدر القصه نظر اول صحن

سیمینك اسم ورسمن وعمود بلورینك طلسمین زلف
هوادارك نفس مشکبارندن ایشتدی ایاغنه دوشوب
صرماش طولاش قوجوشوب عشق ومشك ایدوب
کیتدی زلف سرفراز دخی مسکنت سارلق ومسکین
نوازلق یوزندن عمر درازندن برمقدار بررسم یادکار
نظره ایثار ایدوب موی مشکبارندن برقاچ تار سنبل
تابدار ویردیکم اکر بو کوه‌قافده وروز زمزم مصافده
جن وپریدن سکه وفسون ودیوار مکر اهرمن
وروعون دیودن برمشکل ایش کورمك واقع اولورسه
برموی عنبربارك برتارنی آتش رخسارده بخور
وشعلهٔ نارده نور ایدەسن که انك بوی دلاویزی
وبخور عنبرآمیزندن مجمرهوا معنبر ومشام بادصبا
معطر اولمدین کوه‌قافك پریزولری بتمله سا که واصل
وسنك اول تسخیر ودعوتدن انس وجن یاننده
مرادك حاصل اولوردیدی اندن نظر زلفك اول موی
دلاویزن عمر کرانمایه کبی یادکار عزیزندن حمایل وار
کمین بازوسنه بند وکمین عقداللسان کبی کردننه
پیوند ایدوب عمر بی قراری کبی ساعت بساعت
کذران وشهر دیداره روان اولدی اتفاق نظرك یولی

کوه‌قافك قله‌سنده لشکر اژدها سراینه وکشورمار پاینه اوغرادی اژدها سرلر نظرك باشنه شول قدر اوشدیکم نظرمسکین مور کبی مار پالرك زیر پالرینه دوشدی

☼ صفت مویهای کله ☼

کوه وادی اول مار پالر واژدها سرلرله شویله طولدیکم بیلان اورته‌لرنده بیلان ایاغی کبی کورنمز اولدی مکرکیم نظرك قلعهٔ بدن حکیملرندن وعقل تاجدارك ندیملرندن طبیب حاذق آدلو براستاد جهانك نظرنده تربیت بولمش وحقهٔ دهان ایچنده مربا اولمش برمقدار تریاق فاروقی وارایدیکم بقیهٔ جانی کبی کندویله نیشی غربتی نوش اتمکده یاری ایدی نظرخاصیت تریاق کبیرله مارکیر کبی اول افعیلرك کمین قوجق قوجق دسته سنبل وکمین بولك بولك طرهٔ کاکل صفت دوشنده حمایل وکردن وکوشنده حلقه حلقه تعویذجان ودل کبی کره کره بوینده مارلر ودسته دسته دستنده طومارلرله شهر دیداره تماشای عجایب وحسن پری رخساره تفرج غرایب ایتدرمکیچون عزم ایتدی وکونلرده

بر كون شهر ديدارك مطلع آفتابده اولان دروازهٔ فلك رفعتنه يتشدى

☼ رسيدن نظر بشهر ديدار كه تختكاه حسن وپرى رخسار است ☼

بر صبحدم كه سليمان چرخ برين شهر زرينده سرير زركارن قورمشدى و اسكندر زمان وزمين قلعهٔ هفتمينده سراپردهٔ سيمين اورمشدى شعشعهٔ تجليده كوهسار آتش طوره دوشمشدى و پرتو نورمولادن طاغ و طاش اودلره طوتشمشدى نهال كل رعنا سحرهٔ موسى كبى آتش بار و بلبل كويا (رب ارنى انظر اليك) نداسيله آشفته و زار ايدى شهر ديدارك هربدنى قلعه دوار كبى پر نقش ونكار وهر برج سيمينى قصر زمرد وار مستغرق انوار ايدى ناكاه كعبه طرفندن قبله يلى ايردى وبخار ظلامى ديار اسلامدن ظلمت كفر كبى سوردى وروى هوادن نور احمد وجمال محمد كبى برنور باهر وآفتاب عالمتاب ظاهر اولديكم نظرك موسى وار اول شدت اشراق وهيبت احتراقدن وجودى سنك خاره صفت پاره پاره اولوب اول پرتو مهلقادن

مصدوقهٔ (فخر موسی صعقا) اولدی

﴿ نظم ﴾

بو وجد و حالله حیران و مدهش
ندای جبرئیـل ایتمش کبی کوش
کوینمش طور موسـی کبی ناره
تجلی دن وجودی پاره پاره
صناسـن وادی ایمنـده ناکاه
ندا ایرشـدی کیم انی انا الله
دو عالم اول نداڭدن کلدی وجده
رکوع ایتدی فلکلر قیلدی سجده

(نثر)

نظر وادی ایمنـده ندیم درکاه وموسای کلیم الله کبی آه وانین وناله‌ٔ حزین ایله (تبت الیك وانا اول المومنین) آیتیله مناجات وکوکل طورنده عرض حاجات ایدرکن ناکاه امواج نور سحرکاه صفت روی هواده بر دریای نور ولجهٔ خضراده یوزدن مهر انور کبی بر مدور سور کوردیکم قله‌ٔ بالاسـنه قلعهٔ فلکدن نظر ایدرکن دیده‌بان مهرڭ زرین کلاهی روی خاکه دوشمش وبرج معلاسـنه ملك ملکوتدن کذر قیلورکن

پاسبان سپهرك سيمين چراغى پرتو مهرندن اودنره طوتشمش قلهٔ بروجنده علم علم دود آهلر فلكلره چكلمش و ذروهٔ فلك عروجنده قانلو قانلو ياشلر طولوب مهر نيزه لره ديكلمش و هر بدننده قانله يازلمش كيم

﴿ بيت ﴾

سپاه عشق اوليجق برج تنده
چوغ اولور قانلو ياشلر اول بدنده

(نثر)

و تيغ خون فشانله قازلمش كيم

﴿ بيت ﴾

قونلدن لشكر غم برج تنده
نه باشلر چقديغن كورسك بدنده

(نثر)

برج باروسنك هر خشتى طلعت و بهجتده مهر و ماهله روبرو و دروازهٔ مينوسنك كمر زرنوشتى ميدان اطافتده هلال آسمانله هم پهلو ايدى هر برجى بر سيم بدن محبوب و هر بدنى بر سيم تن خوب ايدى نظر اول كلشنك طاووسندن و روضهٔ فردوسك

تاموسندن اول مطلع الانوار ومخزن الاسرارك
طریق معمایله اسمن وقاعدهٔ لغز برله مسماسنك
رسمن صوروب دیدیلرکیم بوکعبهٔ علیا «شرفها الله
تعالی» بهشت زیبا موعد دیدار حق ومشهد انوار
حسن مطلق شهر دیدار وتختگاه پری رخساردرکیم
دوجهان حسنی کتابندن بر ورق وکون ومکان
اول کتابك فصل بابندن ایکی سطر بر سبقدر
بر حرم محترم ورکن معظمه کعبهٔ عرشك زائرلری
صلواتیله یورورو حریم قدسك مجاورلری

(مصراع)

☼ چیقوب جنتدن اوجاغه طوررلر ☼

(نثر)

نظر اول قدم کیم شهر دیداره ایردی ودروازهٔ شکل
وشمایلندن ایچرو کیردی برشکل جان پرور وشمایل
مه منظر کوردی کیم بشرهٔ نور پیکرنده نشانهٔ
(ماهذا بشر) کون کبی رخشان وچهرهٔ منورنده
آیت (وانشق القمر) بدر صفت تابان نقش صحایف
زرنکاری وزخم صنایع زرکار نقش صحایف شرف
عنوانی ایله

(مصراع)

(مصراع)

* قبلة العشاق قد يأتون من فج عميق *

(نثر)

وعنوان كتابهٔ ایوانی

(مصراع)

* زايرا بالسعي والاحرام كالبيت العتيق *

(نثر)

شمعلر فروزان و پروانه‌لر سینه سوزان جامع ازهرینك
قنادیلی یانمش ومجامع منورنك مشاعلی اویانمش
محراب شرقیسنده بیك عابد اهل حال آفتاب پرست
وباب غربیسنده صدر اهل سینه مثال کواکب
ماهه قارشو دست بر دست اول شهرچینك کوبکنده
نافه‌وار بر چارسوی مسکین وبازار عنبرینده سنبل
مولر حلقه حلقه مزاد مسك وعنبر وشکرلبلر طبله
طبله قند ونباته فریاد شهد وشکر قیلوب بر برینه
عشقك دلالی متاع حسنك رأس المالی مزاد
ودلاللق بندن بازرکانلق سندن دیو فریاد ایدوب
مصرك طرارلری وبغدادك عیارلری کبی جان ودل
متاعی بر بنده طولاندرمقده وکیمی نقد قلبنی بر رخسار

شمعه شوقله یاندرمقده هر کوشهٔ بازارده زلیخالر کیسه کیسه سیم و زرلر عزیز طورمشلر و مصر حسنک یوسف کلچهره‌لرین کوز ترازوسنده اورمشلر ظرفای دیار و شعرای روزکار

﴿ بیت ﴾

کیمی وصاف زلف کیمسی خال
کیمسی شاعر و کیمسی رمال

(نثر)

کیمی متاع حسنک خواجه‌لریله معامله ده حیران و کیمی دوه‌دلالی کبی برشیوهٔ شترایچون سر کردان تحت القلعهٔ عشقک کیفیت اسراریله کندولرن اونوتمشلر وهنکامهٔ حسنک قصه خوانلریله اوده بازار طوتمشلر والحاصل نظر هرمحله که ایردی برمحله کوردیکیم مشاعل مساجدنک سلسله سی قندیل ماه کبی سقف مینایه چیقار وقنادیل معابدنک مشعله سی مهر صبحکاه صفت چراغی خانقاه عرشدن یقار باد بهار بوستانلرنده دوشر یورور و آب جویبار کلستان کنارلرنده دیوانه وار زنجیرن سورر نظر اول حدایق کلزار وشقایق سبزه زارده رخسار

یار کبی بر باغ بهشت آثار کوردی کیم طبق طبق
کللری آچلمش ودسته دسته سنبللری صاچلمش
یوسف کل کلکون پیراهنن قانه باندرمش وبنفشه
یعقوب وار خرقهٔ ماتمنی کوکه بویاندرمش
عبهرلری نازاو یقوسندن مخمور وسرکردان ونرکسلری
یازاو یقوسندن بیمار وناتوان رشحات زلالندن
آب خضرک منزلی ظلمات ونفحات شمالندن دم عیسی
بر نفسلك حیات آتشین کللرندن بلبل
چراغ عشقه پروانه ومشکین سنبللرندن
بنفشه کوم کوك دهلی ولاله قیقزل دیوانه

مثنوی

کوینمش لاله نك بغرنده داغی
دل عشاقدن یاقمش چراغی
ریاحین ایلمش سنبللرین چین
بنفشه خط ونسرین کبی مشکین
چوزلمش سنبلك موی سیاهی
اورنمش لالهنك لعلین شبکاهی

صفت خال ونقطهٔ دائرهٔ جمال

مکر کیم حسن قمر رخسارك شهر دیدارك

حوالیسنده برخالی وارایدی کیم ولایت زنکبارده
سواد دیدهٔ (اولی الابصار) ومردم چشم
روزکارایدی لعبت جمالده شطرنج محبتك شاهی
ونطع حسنك بیدق خال سیاهی اولوب نیجه شاهلردن
لعبله فیل وآت اوتمشدی ودلارامی منصوبه ایله
رخ یوزندن مات آیتمشدی اکرچه کیم حب فلفل
ودانهٔ قرنفل کبی برهندوی سیه روی ایدی اما کیم
آدی غنچه لبلرك اغزنده حب المسك کبی خوشبوی ایدی
کوزللك نطعنك فرزانه سی وحسن کندم کونك
خرمن جمالنك پروانه سی ایدی دورقرده سیه زلفله
شویله شهرت بولمش ایدی شهر دیدارك قراچیلری
ایچنده بربك اولمشدی

﴿ بیت ﴾

پروانه کبی بال وپری قبقره یانمش
برشمع رخك شوقی ایله دوده بویانمش

(نثر)

خدمتنده قوم زنکباردن عیارلر وارایدی کیم
قراچیلقده هربری هندوی بی راه وبلای سیاه
اولوب آشوب شهریار وفتنهٔ ملك دیار ایدی

شمع حسنك دود سياهنه سراسر بوياغشلر
و پروانهٔ پرسوخته كبی قبقره ياغشلردی

﴿بيت﴾

عارض كلزاراوشمعی بود افروخته
خالها دركرد او پروانهای سوخته

(نثر)

نظر پركار صفت خالك دائره سنده سركردان واول
نقطهٔ مشكبارك چوره سنده بی سروسامان اولوب
ديديكم ای نقطهٔ سودای بال ومركز دائرهٔ حسن
وجمال سن كه رخسار عالمه زيب وزين وديدهٔ آدمه
(قرة العين) سن بن ستاره سياه سن ماهله (قرنا
بعد قرن) برج دولتده هم قرار(وبطن عن بطن)
مشيمهٔ خلقتده توامان اولولوب لابد اول علاقهٔ جبلی
ورابطهٔ كلی آخر نافه وار بوی مسك تا تارله
بن يابس مزاجك دماغ خشكنی تر ومشامنی معطر
ايدوب سبب عشق مشك وعلت اصلاح مزاج
خشك اولدی اوش بوكون بن كدادر ويشانه
خرمن خسنكدن «شیءلله» دانه اتمكيچون آينه وارنمد
پوش اولوب يوزم الومه الدم و بوصورتله سن ماه

يوسف جماله قارشو كلدم القصه نظر عيار خالك
قراچيلری ومكار ودعاجيلريله اول كون شهر ديدارك
كوچه كوچه بازارن وباغ رخسارك كوشه
كوشه كلزارن اوغری كيرمش بوستانه ويغماجی
تاتار ايرمش شهرستانه دوندروب كوردكلرينده
اويديلر وايردكلرينی صويديلر بچق ساعتده بتون
شهره واويلا قويديلر اول بربلوك هندوی كمراه
وبلای سياه كوز قراسيله ناكاه باغ رخسارده
برنركس زاره ايرديلرو قلبجن يصله نوب ياتمش
بردلاور كورديلر كيم زهرآب اجلدن تيغ
خونبارنه آب وخنجر ابدارنه سنك جفايله تاب ويروب
تيغ تيرزندن وشمشير خونريزندن پهلوان سپهرك
جكری قانله طولمش وجوشن سيمين وزره زرين
اندامنده حلقه حلقه اولمش تيرانداز چالاك ايديكم
آدی غمزهٔ تيغ زن ولقبی جكردلن ايدی راويلر ايدر
مكركم نظرك پدرومادری نور ديده لری طفوليت عالمنده
وصباوت دمنده ايكن دريای سياهيدن كذر
وبحر سفيدده سير وسفر ايدركن نظرك برقرنداشی
كوزياشی ايكی كوزاره سنده وبحر سفيدك سياه

وقراسنده نظردن جدا وپدر ومادر چشمندن
ناپیدا اولمشدی روزکارله سواحل شهر دیداره
ومنازل حسن قمر رخساره یول بولمشدی اتفاق
اول شیر مرد افکن غمزهٔ تیغ زن ایدی کیم اول نرکس
زارده آهولری نازاویقوسنه وارمش وشیر فلکه
خواب خرکوش ویرمشدی میدان ملاحتده شهرهٔ
شهر دیدار وسلاحدار حسن پری رخسار ایدی
برزماندن صکره غمزهٔ مخمور وخراب وآلودهٔ خواب
اویقودن اویاندی وعاشقلرك قاننه قانار کبی قاندی
همان قوس قدردن آتلمش تیر قضا کبی چالاك پیکان
اجلله نظرك سینه سن چاك وجکرن زخمناك ایتمکیچون
النده زبان مار ودندان اژدهاوار برشتهٔ مردم شکار
وخنجر سینه کذار دیدیکیم ای لالهٔ سیراب کبی قانه
وبهار عمری جویبارنك آب روانه تشنه بولاله
زارده کل رخسارلرك باغری غنچهٔ پرخون ولاله
عذارلرك چهره سی خون جکرله کلکون ایکن
نه یوزکله بوکلزارك خونین غنچه لرین درمکه بو باغه
کلدك ونه یوزایله رنکین کللرینه یوزسورمکه صباوار
هوا وهوس قیلدك پس غمزه همان کوز دیکدیکیم نظرك

تنندن جامهٔ سیاهنی صویه وخط حیاتی تختهٔ
وجوددن آب تیغله یویه مکرکیم نظر آناسنی نرکس
بانوی شهلا چشمك کوهر سیلابندن منور وحرز
یمانیدن مدور مهروماه کبی ایکی شاه مهرهسی
وشبچراغ عالم شهرهسی وار ایدی کیم هر بری یاقوت
رمانیدن آبدار ولعل بدخشانیدن تابدار ایدی برینی
کوزدکسون دیو نظر عیارك قولاغنه حلقهوار بند
وبرینی دفع زخم چشم ایچون غمزهٔ خونخوارك قلبچی
باغنه حمایل کبی پیوند ایتمش ایدی اولدم که غمزهٔ
خونریز قرنداشی نظرك قانن دوككه آهنك ستیز
وهابل قابلك قتلنه خیز ایدر کبی تیغ عداوتن تیز
ایتدی اتفاق اول کوهری نظرك کوشنده کوروب
اول قلادهٔ ماه نو ومهرهٔ زهره پرتوده مهر
روشنایدن چهره وبحر آشنایدن بهره کوردی
نظر مهرهباز ومقام زار اندازدن اول مهرهنك نژادن
واستاد صاحب کشادن صوردیکیم اول شبچراغ
ماه پیکر قنغی دریانك درجندن لامع وزهرهٔ مهرمنظر
قانچی سمانك اوجندن طالع در اول سلك جواهرسكا
نه سلسله ایله واصل ومنظومهٔ زواهر نه علاقه ایله

کردنکه حمایل اولمشدردیدی نظرایتدی ای مهرویان
ملك سروری ونریمان اقلیم دلاوری اکرچه کیم
بو کوهرك نور وضیاسی وشعلهٔ عالم اراسی نه درجك
کوهری وقنغی برجك نجم ازهری اولدیغنه وبورنك
روشنایی نه کوکبدن آلدیغنه کوندن روشن دلیل
وقراکو کیجه ده چراغ ماهتاب کبی هادی السبیلدر
اما شویله مرویدرکیم اول دم کیم قمارخانهٔ چرخك
ششدر بازی وطاس فلکك مهره اندازی بو کعبتین
سفید وسیاه ومهرهٔ مهر وماهی نطع آسمانده
غلطان وبساط کون ومکانده سرکردان ایتدکده
یدی درلو جوهردن مرتب وبردانه کوهر مدوردن
مرکب مینای سیه فامله طبقات نامیدی طبقه برشهر
استوار ایتمش اول شاهك هندوستان سرورلرندن
مردم بینا آدلو برغلامندن وترکستان دخترلرندن
نرکس شهلا آدلو زهره جبینلو برجاریهٔ سیم اندامندن
غمزه ونظر دیمکله مشهور طبقاتده ایکی برآزرظهور
ایندیکیم هربری نور بصیرتله آدمك چشم بینی وعالمك
مردم دیدهٔ عین الیقینی ایدی بن بنده اول کوزیاشی
کبی نظرلردن دور ودیدهٔ مردم زاده لردن مهجور

نظر افتاده‌یم که قرنداشم غمزه‌یله هردم بدی طبقه
برقصر زجاجی و رواق آبنوس وعاجیده قصور مطبقمز
چرخ معلق وقبهٔ ازرق کبی طبقا عن طبق ایدی
مشیئهٔ غیبی ده نطفهٔ خلقتمز (من سلالة من طین) وشیشهٔ
صلبی ده علقهٔ فطرتمز (فی قرار مکین) مسیحاوار طینت
نورانی وجبلت روحانمزه مشارغ انوارمزك تقاطعی
وشوارع نور آثارمزك مقاطعی هیأت جبلت اولدیغی
دال وشاهد حال ایدی اما کاه پردهٔ عنکبوته
دوشمش مکس وار بی آرام وبی قرار وکاه بحر سیاهده
ماهی صفت دام شبیکه کرفتار هر شبیکه نك صورتی
بزم آینه‌مزده معلوم وبز کندو حالمز مشاهده سنده
محروم ایدك وبر کوهر آبدار ومهرهٔ تابداردر که مردم
عین عالم ونور چشم بنی آدمدر ترکیب جواهر
علویه دن برجوهر سماوی وعناصر سفلیه دن اوچ
کوهر مائیدندر اولدم کیم پدر ومادر برایکی برادرله
دریا سفرنده کرداب بیقرار وروزکار ناهموارله
نوردیده‌لرینك بریسنی نابدید دیدار وغریق امواج
بحار ایتدیلر اولدم بودمدر قرنداشم غمزهٔ تیر حمزه کبی
سپهرك کمانی قنغی قلبه آتدوغن وجکرمده جوراوقی

(کبی)

كبی قدده باتدیغن بیلمدم جانمه كچینجه استدم تیرغم
كبی سینمده نشانن بولمدم

نظم

بیلمم جكرده غمزه‌ك اوقی قنده باتدیكیم
جانمه كچدی یه آنی آرایی آرایی

(نثر)

القصه غمزهٔ دلاور نظرك اول جكر دلیجی و یوركار
دلیجی حسرت قلیجینك شرحه شرحه پاره‌لری
وفرقت تیغنك قانلو جكر پاره‌لری كبی كلماتندن
لاله‌صفت باغری پرخون وكریبان ودامانی كوزلری
یاشندن كلكون اولوب یقین بیلدیكیم نظركندینك
نطفهٔ قرابتله مادر خلقتده توأمانی و افق اخوتده
بركیجه‌ده بیله طوغمش نجم تابانیدر قانلو یوركی
شول تیر صیاد طوقونمش آهو كبی اوینادی وایكی
كوزندن ایكی اوق پاره‌سی كبی جكرقانی قاینادی
بس غمزه بیوردیكیم تركستانك آهوزی كوبك
كوبك مشك ازفر وهندوستانك سنبل مولری
طبله طبله عنبر برله نظره نثاره وایاغی طپراغنه ایثاره
كلوب غمزه‌نك دلاورلری تیر وكمان وتیغ و سنانله

نظری شاهانه اورته‌یه آلدیلر وغمزه‌نك اول کرهلان
بیکری کنکره‌سنده اولان قصر مقرنس منظره
کلدیلر نظر چونکیم غمزه‌نك منزلنده بر نشانهٔ تیر
مقداری یر قالدی کربکلری اوجندن کوشهٔ چشمله
نظر صالدی کوردیکیم قوس قوزح کبی ایکی
ایکی سرنکون کرده خامهٔ (وما یسطرون) برله
آیت (نون) یازلمش برعنبرین طاق که (لم یخلق مثلها
فی الافاق) ورقم مشکین مداداله سورهٔ (صاد) نقش
اولنمش یدی طبقه آبنوس وعاجدن برقصر زجاجی
کیم درون وبیرونی قصر مینا کبی پرنور ودرودیواری
کنبد احضر صفت یدی درلو کوهر نورانیله معمور
ایدی پس اولکیجه نظره قارشو یالك بوزلولرك شمعی
یاندی وغمزه‌نك اویومش بختی فتنهٔ آخر زمان کبی
اویقودن اویاندی غمزه‌نك مستانه ساقیلرندن وشراب
عشقك جرعهٔ باقیلرندن نظر اول کیجه مست
و خراب وآلودهٔ می ناب اولوب الینه کاه پیالهٔ
پرخون وکاه ساقیلرك جام کلکون آلدی
صباحه دك ایکی اللری یارك حنالو الی کبی قان
ایچنده قالدی

(نظم)

نظم

ضناسن لوحه جبریل اولدی ناظر
تجلی نورن آنده کوردی حاضر
جهان نقشینه بولماغه وقوف اول
اوقوراول خط بی لوح وحروف اول
چو بر حرفیله بیلدوکن اونوتدی
پس اول سوزده درسن آخرایدی
اکر عقل نظر وارایسه سنده
بیلورسن عقله بحث اولمز بو فنده
یاقه‌رق نقشه اولدی واله و زار
طیاندی قالدی صانکیم نقش دیوار
هوا بزمنده‌اولدی اویله مست‌اول
بت چین ایکن اولدی بت پرست‌اول
نمازدن آنکچون لهو قیلدی
رکوعن کژ سجودن سهو قیلدی

(نثر)

دل شهریار اشك کوهر پارله اوکیجه بحر محیط کبی
هوالردن جوش وخروش ودریای یاقوتی آلتون
کمیلرله نوش ایدوب اول درج جواهرك قفل مرجانی

آچاردی و زورقلرله دکزی آچوب جرعه ریزنده
لعل تر صاچاردی اتفاق بونلر بو ترانهٔ کفتار و ترنم
اشعارده ایکن نغمهٔ دمسازدخی همدم و همرازلریله
بادپاره سوار اولوب سماعخانه‌نك باینه ایردیلر واثناء
کیفیتده مطربلر آراسته قارشو روزن شمعدن
ایچرو دیلك صحبتنه کیردیلر برآرایش مجلس
کوردیلرکیم عشرتخانهٔ فلکده شاهد و مهر ماه
بوزینتی کورمامشدی وبزمکاه انس فلکده ساقیٔ
دوران اول جام دولتی دور سلیمانده سورمامشدی
پس نغمهٔ خوش آواز دم نفسله دیلك تنور سینه‌سن
پرناز سوزان وآتش شوقن فروزان ایتمکیچون
زمرهٔ ملکی ایکله‌دوب و زهرهٔ فلکك قولاغن
چیکله‌دوب اون ایکی بروجك ادوارن تمام ونزول
وعروجك اطرافن مقام به مقام ساعاتك عبوری
ودقایق ودرجك مروریله تقسیم نغمات و تطبیق
ضروب فقرات ایدوب اصول نغمه وشعوب زخمه‌سی
سحر هاروت وافسون ماروتله قلوب وقوایه تأثیر
وزهرهٔ زهرایی فلکده تسخیر ایدوب بزم هواده
اشتر سحابه هم رقاص طرب ساز وهم کوینده‌ٔ

(ترانه)

ترانه پرداز ایتدی دیلك كرمیت شرابله طمارلری بند می
كبی شو یله كیردی و بردم ایچنده هوای نیله خرمن
صبرن یله ویردی دل فرهنك اول حیرتله واله ودنك
اولوب صوردیكیم بو مطرب زهره جمال كیمدركیم
نواسی شهنازملكدن زیبا وصداسی سنبلهٔ فلكدن
اعلادرآوازهٔ كمالی اصفهان وحجازه طولمش ودریوزهٔ
جمالندن عشاق عجم محیراولمشدر نغمه ایتدی ای شاه
مشتری طلعت بن بنده نغمه نام بر مطرب ناهید
عشرتم كه آستانم اهل مناجاتك كعبة العشاقی
واصحاب خراباتك حجاز وعراقیدر هرنفس سیر مقام
وقرار صبح وشامله برزاست اون ایكی قبیله یز بزرك
وكوچكمز هپ بر قبیله یز وبری بریمزه وسیله یز
اما تزویج ازواجله وامتزاج ازدواجله اصناف قبائلمز
بطنا عن بطن یكرمی درت درلو ضروب اوزره تفریع
وفروع واصولمز اوتوز ایكی شعبه یه توزیع اولنمشدر
هر بریمز علم قرآنده ابو حفص ثانی وسبع خوان
سبع المثانی اشعار انبیانك زیور الحانی واذكار اولیانك
مثنوی خوانی یز مقاملرك هواسی مفرح دلكشا
وكلاملرك اداسی مروح روح افزادر كلستانلریمزدن

عندلیب کویانك داستانی بورق و بوستانلریمزدن
مرغ خوش آوازك زبور الحانی برسبقدر بزم
صفاده عشاق بی نوالریمزك ناله و آهی اهل مجازك
اوقات خمسه ده پنجکاهی صومعه‌زك قندیلنی اوذره
یاقان آتش آه افغانمزدر وناقوس مغانك چاکننه
اوت طپقان کلبانك ازانمزدر حالیا شاهك صیت
وصداسی ایراقدن استماع وقولاقدن نی کبی سماعله
کمربسته بنده‌سی ونظرنده بوینو باغلو وجکری
طاغلو افکنده‌سیم دیوب ثنایله اعلام مرام
ودعایله ختم کلام ایتدی چونکیم نغمه کندینك
ضروب شعوبن اصلیله بیان وحقیقتنی اجناس
فصولیله عیان ایتدی ندمای مجلس کیم هر بری
محاضرات اخبار ومناظرات آثارله کلزار فصاحتده
بلبللره طعنه طاشن آتارلردی وبلاغتنده عطاره
منطق الطیر صتارلردی کفتارینه تحسین واشعارینه
آفرین ایتدیلر پس دل نامور بیوردیکم حسنك
ایوانده وسلطان عشقك دیوانده اولان کون
یوزلو ماهلردن ومهر وزرین کلاهلردن شهر
دیدارك کلعذار وکل یوزلولردن وکلشن رخسارك

بنفشهٔ زلف وسنبل مولریندن مسلسل سویه
وسلسلهٔ افسونله عاقللری مجنون ایلیه لاجرم نغمهٔ
شیرین مقال دخی زهره طلعت زردن نفس نام برناهید
فلك مقام ایله برقول طرب انگیز وعمل دلاویزه باشلدی
اول سحر بابلك تأثیر پیکانی کورنمز نیرکبی
دلك یورکن شمشیرله پاره پاره ایلدی بخار
شرابدن دیده‌سی حباب کبی پرخمار وبادهٔ محبتدن
کله‌سی صراحی وار هوای میله طبطلو خماراولوب
اول کون اقشامه دك شرابی شکرلبلرله نوش
ودلوقانلو کوزللرله جوش وخروش ایدوب علی الدوام
هنکام سحردن تا هنکامهٔ شام (ایرنجه دور جام
جرعه انجام ☼ طوترلر اول چنده لاله وش جام) چونکه
سلطان شامك التون بنکاو بارکاه آسمانیسی قورلدی
وسراپردهٔ دخانیسی اورلدی اول کیجه ساقیلر
دریای یاقوتك ملاح سفینه کذاری وقدحلر غواص
کوهر نثاری اولوب روزکار اوکنه دوشوب
سوردیلر صباح اولنجه سواد هندن جزیره
رومه ایردیلر

❋ رسیدن نظر در وقت محربه لیلة القدر ❋

چونکم (لیلة القدرك) طرهٔ مسکنندن (حتی مطلع الفجرك) غرهٔ جبینی طالع وطلعت زیباسی مهر جهان آراکبی لامع اولدی اول لیلة العیدك برات پیروزندن طغرای (من کل امر سلام) وروز سعیدك منشور برکاتندن (فضلا من الله ورحمة للانام) یازلدی سحردن قصر عشرت آبادك مهندسلری سرای عیشه بنیاد اوروب ساقیلر خانهٔ چشمك خاکنی جرعه‌لرله نمناك وزجاجهٔ می نابله طاق افلاك کبی تابناك ایتدیلر اول کون دل آینهٔ رخسار خیال آینه دارك لوحهٔ جمالی کناده وغبار خواطردن صاف وساده کوروب دیدیکم ای یار کزین سن کیم دیدهٔ (عین الیقین) سن وچشم خدابینله هردم جمال حسنه ناظر وسلطان عشقك نظر کاهنده حاضرسن بن غباری مقدار زره وار اول پرتو آفتابله وجذبهٔ مهر جهان تابله سرکردان راه هوا ورقاص بزم بلا اولوب بو مهر وحیله وپرتو ظله کیم نور مولی کبی بن زره‌نك وجودندن تجلی ایدوب اول خورشید آسمان سجود وشبنم صفت

محو وجود ایلیوب عنان اختیاری الدن کتمش
وتوسن صبر وقراری بریوله عزم ایتمشکم
نه سرحد منازلنه شهسوار عقلك اشقری ایریشور
ونه حدود مراحلنه ساربان نقلك کاربانلری
کریشور مکر سلطان عقلك درکاه آسمان رفعتنده
عطارد هیبت بردلیری وبارکاه کیوان حشمتنده
مشتری سیرت بروزیری وارایدیکم جاسوس
سپهر وپاسبان قلعهٔ ماه ومهر ایدی صدر
سلطنتك کزنی ومؤخر دماغك صدر نشینی
نوابتك حرکات حضیض وعروجندن وکواکبك
سکنات (ذات البروجندن) دائم تفکر مخاوف
وتذکر محایفیله خائف وهم نام هنکام جرأت
وجلادتده وهام مرأت عواقبه ناظر وآینهٔ
(علیکم بحسن التجارب) دائم نظرنده حاضر محال
معدومك وجودنه احتمال وخیال موهومك امکاننه
فرض محال ایله هردعوانك سندن رد وهر مطلوبك
مستندن سد قلوب وقت معارضده اصحاب
آدابله محاوره سی ومحل مناقضه ده ارباب اولوالالبابله
مناظره سی هرشب وروز (ولئن سلمنا لم یجوز) ایدی

﴿ شعر ﴾

الفقهاء هذا العصر طرا
اضاعوا العلم واشتغلوا بلم

اذا لاقيتهم لم تلق منهم
سوى حرفين لم لم لا نسلم

(نثر)

چونکم وهمك سماعيله نغمه‌نك نواسی واستماعیله چنك ونايك صداسی قلعهٔ بدن اهالیسنك قولقلرینه چالندی واول هوایلرك تحریکیله دل هوادار سروسهی وار حرمدن باش قالدیردی ولاله خدلر وصنوبر قدلر آره‌سنه صالندی پس مفکره نام برهمام که عقل تاجدارك صدراعظمی ودستور معظمی ایدی وهم اول فیلسوف شرف حضورینه واروب یقینیاتك ظنیاتله مخالطه‌سندن ومسلماتك وهمیاتله مغالطه‌سندن اول حکیمك کوکلنه برشك ونقطهٔ یقینی لوحهٔ قلبندن حك ایدوب نظر قلانك نیرنکندن وخیال نقاشك دله چکدیکی رنکندن نغمه‌نك سماع خانهٔ سمعنه آهنکندن ودلك اول هوایلریله بیله وارن نام ونکندن حکایت

صورتندن ودل غمزه داری رمز وشکایت یوزندن
اول اهوغمزهٔ عقله غمز ایدوب دیدیلر کیم ای معالم
کبری وصغرانك مطلب اعلاسی وی عوالم دنیا
وعقبی نك مقصد اقصاسی جوهر عقلك که جنس
ومقوم جن وناس وفصل مقسم جمیع الاجناس در
ونتایج تحقیقیه ضرورتله مفهوم ایدرکن
قیاس صحیح الارکانك شکل اقترانی و مقیاس
اهل میزانك دلیل برهانیسندن مطلوب صحیح
ونتیجهٔ صریح اول مدرکی نسب اربعه دن خارج
برایکی مجهول النسب و نا معلوم الحسب جزء لاینفك
ولازم غیر منفك کبی شاهك هرنوعله کلیاتنه
ناظر وهرصنفله جزئیاتنه مباشر اولوب آخر
بوقضیهٔ نامرضیه کثرت مغالطه ایله قیل وقاله
مؤدی وخصم معانده جنك وجداله متصدی اوله که
« الشیٔ اذا جاوز حده انعکس ضده » حالیا دل شهر
دیدارك زینت هواسی وباغ رخسارك بهجت
صفاسیله عقلدن کذر واقلیم عشقه سیر وسفر
اتمشدر سیمرغ ایله مصافه و عنقا شکار اتمکه
کوه قافه کیتمشدر قلعهٔ بدندن بار و بنکاهن

کنوزمش وخیمهٔ خرگاهن حصارتندن طشره اورمشدر سیلاب فساد که سبب تخریب بلاد در بحر امواج کبی قاینایوب طاشمدن وامواج بلا کبی کوز باشی باشدن آشمدن اول مفسدلری معارج رسنله آسمانه معراج ومعارج جلای وطنله جهاندن اخراج ایدوب بوفتنه باصلمق کرك واول بوغازی ایپلولر آصلمق کرك برموجب شرع وقانون مقتضای امر ایچون سر (عما یفعلون جزاء بما کانوا یعملون) بس عقل تاجدار اول حکایت وهمناکدن وشکایت سهمناکدن بیوردیکم اول خراباتیلرك مجمع ومقرلرین اسلرینه تنك وظرف لغو ومستقرلرین محتسب برسنك ایدوب هر برین متعلقاتی ونامهٔ متفرعاتیله فی مجمعهم باجمعهم نفس ناقص الدینك دار الضیافه سندن وعقل کامل الیقینك قصر الخلافه سندن کتوروب مکحل عیننه نرکس کبی میل وسرمدان چشمنه تیل قویوب خیال نقاشی بررنکله طوته لر وخیالات اشعار کبی باغلیوب بحره آته لر چنکك قولاغك بوره لر ودفك یوزنه کوره طبنجه اوره لر نایك ناله سن حجاز وعراقه ایر کوره لر ونغمهٔ اصفهان وعراقه سوره لر

❊ آوردن چنك ودف وناى بسیاستگاه عقل فرمای ❊

توقیع قدر فرمان ومنشور قضاء جریانك عنوان عالم مطاعی وفرمان واجب الاتباعی بوحرکات اوزره منجر وبوسکناتله مقرر اولدیکه کنبد دماغ تابخانه‌لرنده مسافر وکاشانه‌لرنده مجاور اولان سواکن سمعك حلقه بکوشلرین واول اماکن جمعك پشمینه پوشلرین دیوان عقلده احضار وبرهان نقلله حجتلرین استفسار ایده‌لر پس اول لاله صفت جکرلری داغلو وسنبل کبی بیونلری بغلو یتیملری درشهوار کبی قطار ولعل آبدار صفت کوزلری یاشلرن نثار ایدوب نظری خیالله بغلدیلر ونغمه ایله نایك جکرلرین داغلدیلر چنکك بورننه قیل طاقدیلر ودبله‌کك دنبه کیلکن باشنه قاقدیلر

❊ مثنوی ❊

دلدیلر سینه‌سنی چنك ونیك
ایچدیلر قاننی صو کبی میك

نینك ایشبنی ناله ایلدیلر
طنلومی بوسلاك بکم دیدیلر

(نثر)

اندن عقل تاجدار دخی عین اعتبارله نظر قلاشلك چشم عیارنه وخیال نقاشك نقش ونكارنه چنكك نالهٔ جان كدازنه ونغمهٔ قانون نواسازك سوز وسازنه بر زمان چشم وكوش ودل كویا زبان خاموش اولوب جان كوزیله كوردیكم ساده بیرون وآینه درون بر بوالك نمد پوش كیمی بیرانه خرقه بردوش و كیمی مریدانه حلقه بكوش زخم سبنه‌لری دهان وهر موری تنلرنده زبان اولوب بزركانه هرمقامدن سویلرلر وهر نفسده حجاز واصفهانی سیر ایلرلر كفتارلرنده تمهید الغافلین واذكارلرنده تمجید الواصلین

(بیت)

چیست می دانی صدای چنك وعود
انت حسبی انت كافی یاودود

(نثر)

پس اول جماعت جامی‌لرك وقوم ملامی‌لرك صدرنده بر محدب الظهر ومقعر الصدر

صفت چنك

بر پیر مغنی وشیخ منحنی طورمش كه مراقبه ده باشنی زانوسنه اورمش شكسته لكدن سینه سی تخته تخته سوكلمش وخسته لكدن صاچلری دسته دسته اياغنه دوكلمش نبض روانندن تننده بر تار وپوست استخوانندن بدننده بر طمر قالوب نه عروق احشاسنده بر قطره قان ونه شریحهٔ اعضاسنده دست وپادن نشان اما هررك روانی ال اوجیله نبضن طوتنه جاندن خبر وحركت سریانیسی روح رواندن اثر ویریر زمانه دلبرلری كبی زخمه سن راست اوره نك زخمنه مرهم واردینه چكوب بورغوسن بوره نك دردنه امدر

نظم

ارقه سندن قوجانه جان ویرر اول
اوكنه آلنه روان ویرر اول

بورغولارسك قولاغنی بوررق
ارقه سن دوندرر سكا طوررق

صفت دف

اول پیر خراباتك صحبتنده ندیم وخدمتنده مقیم

استاددن طبنجه یمش واهل مقاماتله چوق صحبت
ایلمش قریوزلو وزهره یلدزلو مسکین خال وزرین
خلخال قولاغی حلقه‌لو برهلال ابرو ومه جبین
وخورشید رودرکه صورت مدوری بدرك ایشن
تمام وطلعت منوری ماهك صبحنی شام ایتمش اماکه
دهرك خوبلری وبزم شهر محبوبلری کبی الدن اله
وارماغله وهرجایلکی هرصحبتده یوزینه اورلمغله
اوکزنمش انکچون برایکی نقره محتاج وکدالر کبی
کوکلی کوزی آج اولوردو بکجی سی ایله صحبت بصحبت
یورر ودیلك جسی یانجه عرنیایله یولن دوشورر

﴿ صفت نی ﴾

اول کاشانه اهالیسنك مقیملرندن وسماع خانه
موالیسنك ندیملرندن کنار جیحون وفراتدن
ودیار آب حیاتدن قوپمش ماهی صفت مائی المولدونی
شکر کبی مادن متولد هوا یولنده میان بسته واهل
نوایله پیوسته برجوان مولوی وجریده خوان
مثنوی که شور سماعندن فلکلر دونه دونه سرکردان
وشوق استماعندن ملکلر صف صف واله وحیران
هوادن بکزی ساز ودلکلو سینه سی ناله سنه دمساز

القصه عقل تاجدار امر ایتدی کیم اول کون ایوان
سلطانی و دیوان سلیمانی وحوش وطیور وانجمن
مار ومورله قلعهٔ بدنك طاق اطلسنده وکنبد دماغك
نطاق مقرنسنده قوریلوب روزن سمعه قولاغ
اورەلر ومنظر دیدەدن نه کورینور کورەلر نایك
نوالرندن ونغمه نك هوالرندن چنك ودفی سویلتدیرەلر
و سمعلرینه چالنان راز نهانلرین شرح ایتدیرەلر

* حکایت کردن چنك به پیش عقل فرهنك
از اصل خود *

پس برموجب امر شاهی وحکم شاهنشاهی اولا
برجوان پراصول یرندن طوردی ویوزبیك نقشله
ال اله اوردی اول پیرك آهسته آهسته قولاغن
بوردی وبر تصنیفله ارقەسنه کیردی اکلدی
اکلدی میدانه کتوردی اول دخی برزمان اوتارنی
کاه حل وکاه شد وهر تارینی کاه ارسال وکاه مد
ایدوب جوانانه کندوزن چکوب چوردی واندامنه
چکه دوزن ویردی آخر تننده هر قیلی بر دل
وهر دیلی یوز بیك قیل وقاله قائل اولوب کوچك
دهنلر کبی بزرکانه آواز وشکرلبلر کبی طاتلو طاتلو

بوسلکه آغاز ایدوب دیدیکه ای خاقان چین وسلطان
خاور زمین و زمرهٔ ملکك چنکی نوای عدلکله
دمساز وزمرهٔ ملکك آهنکی صدای فضلکله
همآوازدر آستانك عشاقك کعبهٔ نیازی واصفهان
وعراقك قبلهٔ حجازیدر بن بیر ناتوان عنفوان جوانیده
بر زمان ملك کوهستانده برسرفراز بالا همت
وسرو ناز منتهها منزلت ایدم کیم سایهٔ دولتم
ظل همادن بیروز و پایهٔ رفعتم شاخ طوبیدن دلفروز
ایدی خاکپایم ازهارك آب رویی وجویبارك یوزی
صویی نرکسك توتیاسی وعبهرك کحل جلاسی
سمنك یوزی آغی وچمنك چشم وچراغی ایدی روضهٔ
چمن فیضمدن تحتها الانهار و سبزهٔ کلشن بهار
حسمدن باغ جنت کبی پرکلزار اولوب هوا یولنده
ثابت قدم واستقامتله هفت کشورده آدم علم ایدی
کوهستانك صنوبر قامتلری قارشومده صف صف
اباغن طوررلردی وبوستانك سرو قد قامتلری
ال اله ویروب هواملهٔ رقص اوررلردی درخت عمرمك
هر نهالی فرقهٔ همسر وصول وصاغمده هر بداغم باشمه
برابر قد وقامتم سطوت وصلابتده بهمن زمان ووضع

وهيئاتم صولت وشجاعتده تهمتن دوران ايدی اطلس فلك سندس خضرامك آواره سی واحترام ملك استبرق والامك كعبه صفت كريبان پارهسی سايم مسافرلرك نطع پلنكی ومسند دولت پايم مجاورلرك بساط سبز رنكی منار اشجارده ومنابر شاخسارده مسبحان طيور ومذكران مار ومور صبح ومساده تمجيدم سويلرلردی وسجادهٔ غبراده ذكر تسبيح وتحميدم ايلرلردی حلهٔ سبزله طاوس اخضر وجامهٔ خضرا ايله ناموس اكبر كبی كرامتله خضر وار ايا غم بصدوغی يرلر سبزه زار اولوب زير قدممدن آب روان چيقردی واكناف ولايته جوی اولوب آقاردی جويبار سيمين خلخال وبنفشه زاردن مشكين خالله غرهٔ كل آب رويمدن غرا وطرهٔ سنبل خاكپايمدن مطرا سرير چمن تخت كاووسم ودستهٔ بنفشه مروحهٔ طاووسم خلعت سبزم عرايس ابكاره جهاز ونفايس ازهاره ناز انعام عامم مار وموره نثار ونوالهٔ صبح وشامم وحوش وطيوره ايثار كاه دستم سيم وزرله مالامال وكاه اياغمده لعل وجواهر پايمال ايدی سركشلكله طوبی وار عصامی كوكاره ديكمشدم وبالالق ورعنالق ايله باغ

جهاندن سدره کبی ال چکوب اتك سیلکمشدم

﴿ مثنوی ﴾

چکوب ال سرو کبی بوستاندن
اتك سیلکوب قو کرد جهاندن

صنوبر کبی کلشنده چکوب باش
مقامم طاغدی ومنزلم طاش

(نثر)

فارغ البال ومرفه الحال چمنك قصر زمرد طاقنه مغرور وکلشنك زبرجد نطاقنه مسرور یکننلك روزکاری اسر یل کبی عبور جوانلق بهاری آقار صو کبی مرور ایدوب نرکس صفت اعمی القدن وعبهر کبی نابینا القدن بیلمزدم وفکر قیلمزدم کیم زمانك نهایتی برآن (اشارة الی ان طرف الزمان هو الآن کلفظ الزمان شکایة عن الدنیا و زخارفها) وجهانك بو وجهله صورتی جهاندر عالمك صوکی الم وآدمك آخری بردمدر مرهمنده هم واسمنده سم مدغمدر جاه دولتی تصحیفله چاه وکاخ سلطنتی تقلیب ایله خاکراه لذتی ذلتدن مقلوب وکلزارنده کی کل کلزاره منسوبدر

(مثنوی)

﴿ مثنوی ﴾

چرخك بزه چو مهر وفاسی جفا ایمش
اندن ندکلو باشمزه کون طوغا ایمش
کلزار دهر ایچنده نسیم صبا کبی
خلقك اسوب صاوردوغی باد هوا ایمش
ال ویردوکینه دولته مغرور اولمه کیم
دست اجلدن اول سکا بر مرحبا ایمش

(نثر)

ناکاه جبل قاصفدن بر ریح عاصف وروزکار مخالف پیدا اولوب کرداب هوایی دریا صفت قعرندن قایناتدی وآسیاب سمایی بر حباب کبی روی هواده اویناتدی خاکیلری قوم هود کبی یله ومائیلری امت نوح کبی سیله ویروب اول باد خزاندن وصرصر برك ریزاندن کوهستانك صنوبر قدلری سرنکون ولاله خدلری مستغرق خون اولوب تند باد اجل شویله اسدی کیم درخت امل عروقنی کوکندن کسدی سروسایه‌دارم طوبی‌وار ثابت قدم ایکن بی‌قرار وسدرة‌المنتهی کبی نکونسار اولوب دست فرقت وید هجرت تیر محنتله ایاغومه بالطه اوردی وتیغ

قضعيله باشمه برابر بداقلرمی قیردی طریق عدمده
مسافرراه اولوب الی حیث ماشاءالله سفر ایتدم
برنفسده بوجهاندن اول جهانه کذرایتدم اول کوز
اوجیله خاکپایمه باقغه مشتاق اولان نرکسلرینی
عیننه آلمازاولدیلر واول سروقدمی ایراقدن پارماغله
کوسترن بوالهوسلر بکا طوغری نظر قیلمز اولدیلر
مایهٔ نصرتم ماکبی هوایه ورونق خضرتم هوا
صفت مایه دوندی منشار غربت دیلمی ایکی دلدی
وارهٔ فرقت تنمی زکریا کبی دونیم قیلدی کرم
محنت نبی ایوب صفت شویله یدیکیم خسته جسمی
دلیك دلیك ایلدی

﴿نظم﴾

چون عدم ملکنه کزر ایتدم
حیث ماشاء دك سفر ایتدم

بن یول ازمیشه اولدم مرشدراه
رهبرم لا اله الا الله

(نثر)

برزمان که تیغ غربتله جکرم طوغرادم آخر حبیب
نجار ولایتنه اوغرادم چونکه بن ناتراشیده یه نظر

صالدیلر بنم طاغده بیودیکم بیلدیلر تیغ و تبرلر
کتوروب بکا قارشو کلدیلر بنم کولکه سی کوچکلکمه
عجبه قالدیلر تیشه و تبرلریکه ال صوندیلر آخر همت
پیری بن فقیره دستکیر اولوب ناتراشیده ایکن
قلندروار تراش و سرحلقهٔ دندان اوباش اولدم
لباس فخری چیقردم پلاس فقر الدم اندن عبدالقادر
دیلنی سویلمکه و عبدالمؤمن ایلنی سیرایلمکه برخطهٔ
شریفه سفر و کوچهٔ منیفه کذر ایتدم کیم
کوچکلرینك هوالری نوای عشاقه دمساز
و بزرکلرینك نوالری آهنك عراق و حجاز ترنملری
لحن ادوار و تکلملری ترانهٔ اشعار اولدی اذکار ملك
نوا سازلری و ادوار فلك نغمه پردازلریله چونکیم
اول منزل کرامه انیس و محفل عظامه جلیس اولدم
اول مقامك پرده بازلری و ترانه پردازلری هوای عشقله
آهنکمی راست کوردیلر مقام عشاقی بکا بی پرده
کوستردیلر بن دخی بر مصنف صاحب هنر و زهره وار
کندو حالار کندو اونار اولوب نقش نکاراله قدی
نساخ نو بهار و رنك رخساراله خدی رشك کلزار
سینه می لاله وش بر داغ و هر قانلو داغمی باغ بهارکبی

روشن چراغ ایدوب آتش عشقله بغریمی یاقدیلر
وسیمین بدنلر سینه‌مك اوستنه شفاساز یاقولر یاقدیلر
نه بلاسیمك کریبانی ونه لباسیمك آستین ودامانی
وارکن یکرمی درت پاره حریردن جسمه برقبا وقدیمه
دیلم دیلم برعبا کیدیروب جامیانه مفتول شد واماميانه
عنددر برکردن بسته ودل شکسته آهنك وجد
وسماع واول اجتماعه مردانه وداع ایتدم کاه
بوسرای سنجك نواسنجی وکه‌بودار محنتك معتکف
کنجی اولوب میدان سخن قفادارلری ویار کهن
هوادارلری بنی اوموزلرنده کتورديلر آخر نوای
عشاق وهوای حجاز وعراق ایله اصحاب ادواری تمام
وارباب موسیقاری مقام بمقام سیرایدوب قانون
نواساز جهان ونقش پرداز کون ومکان آهنك
فروداشتمی شه بیت دعاء شاهه ومقطع ثنای شنشاهه
کتوردی بیلمزم کیم بو مقامدن اوته دست فلك
بنی نه کوشمال ایله زارایلر ونه جنك جفایه کرفتار ایدر

☼ حکایت کردن دف از اصل خود به پیش عقل
تاجدار ☼

چونکه اول بیرك مطلع دیوان رازندن ومخلص اشعار

سوز و سازندن شمعلرك بختی چراغی ياندی و پروانه لرك
شمع دولتی اوياندی مه رولر كونش كبی چرخه كيردی
ورقص سماعك آوازی سمع زهره يه ايردی ساغرك
قانی قاينادی وصراحی نك قانلو يوركی اوينادی
پس عقل نامدار امر اتديكيم اول كون اهل ادواری
اول پير موسيقارك مقامنده علوی و سفلی جمع
واول طفل ذی الكفلی شمع ايدوب اوغلانی قولتقدن
سويلده لر ودائره دن يوزنه طبانجه اورماغله راز نهانی
شرح ايلده لر اول طفل خالی الذهن دخی خوفله
نالان واستاد طبانجه سندن لرزان رخسارنده قرار
پنجه يرلری عيان وطبانجه اثرلری نشان چهره سی
كل كل ويوزی پل پل اولوب آه واينله آواز وصوت
حزينله سراغاز ايدوب ديديكم ای شاه كزين وی ماه
زهره جبين بوسيمين تن دف كه زرچنبر زرين جلاجلدر
بزم احسانكده عربانيله جرايدر برسائلدر برطفل
كوچك قامتك آغاز سركذشتی وفرزند بزرك همتك
مقطع بازكشتی اولدر كه بنده هنوز برغلام ساده رو
وبنا كوشی ثريالو هلال ابروايكن اول پيرك نمدپوشی
ومريد حلقه بكوشی ايدم انك قولتوغنده حاصل

وطبانجه سيله بو مقاماته واصل اولوب خدمتنده
جبينم داغ وصحبتنده باشدن اياغه قولاغ ايدى اول بنم
(فنفخت فيه) دمندن پدر لاهوتم و بن آنك نى كبى
نفسندن پسر ناسوتم برزماندر كه بندخى سرهنك
محيط عمان ونهنك قلزم بى كران ايدم ديار دريانك اسفنديار
روبين تنى و كشورمانك ماهيار ماهى بدنى
مالك البحار و ملك البحر البثار ايدم هفت دريانك
ماهيلرى هفت كشورم و يدى بحرك سپاهيلرى
بدى صف لشكرم حلقه حلقه زره لردن
وكره كره زه لردن خفتكه جوشن پوش اولوب جنكه
كيرردم ماهيلره جبه صاتمق نيجه اولور كوستررددم
كاه برج سرطانده كنش كبى طلوع وكاه منزل حوته
قرار دلودن رجوع ايدوب برج آبيدن كذر
وجوز ثريادن سير و سفر قلوردم لشكرم رمل
دريادن بى حد وعسكرم نمل صحرا كبى بى عد بحر
و برده حكمى يل كبى سارى وخشك وترده امرم
صو كبى جارى

{ نظم }

صنكه سيمين سبيكه ايدى تنم
سيدى باشدن اياغه بدنم

اچه پولك نهایتی یوغدی
بیلو خنجرلو قوللرم چوغدی
(نثر)

عمانك نهنك دریا کذری و دریانك اژدرهای هفت سری خوفندن بری وار پردو کوب چکردی وقعرماده صویی طالب ایچرلری خرچنك بحر کردون و نهنك قلزم نیلکون چنکمدن بی جان وآهنکمدن کریزان اولوب صول و صاغمده هر خنجر سینه کذارم زبان کبی سرتیز ونیزهٔ مردم شکارم سر ذوالفقار کبی خونریز اولوب کشتی نوح مثال (فی موج کالجبال) کاه روی هواده فرق سما که همسر وکاه قعرماده کاو وسمکه برابر دممدن دریانك یوزی فلك پرنجوم وهر کیجه اول نجومله شیاطینه رجوم ایدی دریالر کوزمده کف وخس وعنقالر نظرمده بر مکس دکل ایدی کاه بحرك امواجندن مائی خاره لر ایله اراسته وکاه مهرك دیباجندن آسمانی دیبالرله پیراسته هر کون بر کارده دوشکار وهر کیجه بریار قوینده درکنار صحن شبستانم شمع پر سوز وشبچراغ عالم افروزله طاق زبرجددن پیروز وکنبد

بیروزه‌دن دلفروز ایدی کنج دریاده سبنم صومعهٔ
یونس و قلبم ذکر حقله مونس اولوب تنسم رواحده
و تبسم صباحده تسبیح و تحمیدم (من یسبح الحوت
فی البحار) و تقدیس و تمجیدم (سبحان من یقدسه
الرمل فی التیار) ایدی هر زمان شست فلکك هزاران
دیده‌سی و شبکهٔ مشتبکك نظر در دیده‌سی بزه
ناظر و صیاد اجل کمینزده حاضر اولدیغندن غافل
و بو دامك برایکی دانه‌سنه مائل ایدم آخر بو حلقه
حلقه آغك کره‌لرنده و کره کره ذراغك زره‌لرنده
چنکال اجل بن سیه روزکاری آغه و قلاب امل
بن کرفتاری ذراغه دوشروب سفینهٔ وجودم
دریای عدمده مایه باتدی وزورق حیاتم ظلماتده
قرایه آتدی

﴿ بیت ﴾

فلك دل چقمدن کناره دخی
روزکار آتدی بر دیاره دخی

(نثر)

بر مدت دیار غربتده حیرت سفینه‌سن سوردم
روزکارله سوحل قلزمه ایردم دیار کیلانده نیجه یل

مبتلای آب کل اولوب آلودهٔ خون وخاك و جیفهٔ
دنیا کبی ناپاك طعمهٔ زاغ ولقمهٔ کلاغ طالبلرم کلاب
وراغبلرم غراب اولدی آخر اول دیارك وخامت
هواسی وعفونت ماسیله ضعف البنیه وسوء
القنیه دن استسقاء طبیعی تحصیل ایدوب تبدیل
آب وهوا وتعدیل دوا وغدا ایچون سفر ایتدم
اول تلوثدن پاك اولمغه اخی اورن دباغ ولایتنه کیتدم
چونکه اول منزل آشنایه محرم ومحفل اهل وفایه
همدم اولدم مسکمك بویی غماز ونافهٔ خشکمك نسیمی
کاشف راز اولوب بن مسکینده آشنالق قوقوسن
بولدیلر بوی وصلمدن دماغلرن تر و مشاملرن معطر
قلدیلر هر برینك بغله عشق ومشکی بی اندازه
ودماغ خشکی تر و تازه اولدی اول بیرك نظرنده
صویندم و اول دریانك آب روانلرنده برزمان یوندم
آخر سوزش آفتاب و پرورش ماهتابله آینه صفت
تابناك و کدورات تلوثدن وجودم پاك اولوب اندن
برعتبهٔ علیایه دخی کذر و برمنزل ومأوایه دخی سفر
ایتدم کیم هر طاق مقرنس منظری نطاق کهکشانه
همسر وکمر مقوس پیکری هلال آسمانه برابر بسقف

مبناسی روضهٔ علیا کبی کرد حوادثدن پاك وفرش
عالم نماسی عرش معلا صفت نقش کدورتدن مجلا
وتابناك دیرجهانده برتصویر و بتخانهٔ زمانده بر پیکر
بی نظیر کیم حلقه حلقه اهل فلك و بولك بولك
صفوف ملك کیبی باب خدمتده عصا کبی استقامتله
طورمشلر وکیبی محراب عبودیتده سجاده صفت
یوزیره اورمشلر اول صوامع فلك رفعتك زوایاسنده
ومجامع ملك زینتنك خبایاسنده سکهٔ حیدری
وخرقهٔ قلندری اوزره سلاسل واغلال وجلاجل
وخلخال ایله کردن و کوشی آراسته وسینه ودوشی
پیراسته برصاحب ادوار واهل اوتار قرار ایتمشکم
شور و سماعی رقاص چرخی دونه دونه زار ایتمش
وبحر وقارده فلك فلك کبی کندویه لنکر و یروب
اوترمش وقلزم تنك وعارده باد بان عفتی باد همتله
اوج محیطه کوتورمش بندخی اول پیر حیدری نك
قولاغی خلقه لو چاکری و بر کوچك قلندری طوق
خدمتله بنده سی وزنجیر ارادتله بو ینی بغلو
افکنده سی اولوب هلال ابرولر کوشه زرین حلقه
طاقدیلر وسیمین پهلولر سینمك جراحتلرینه

شفا بخش یاقوتلریاقدیلر هلال ایکن اون اوندرت
کونده حسن پرکمالم بدر اولدی وخلخال صفت
پایمال ایکن صف نعالدن برم صدر اولدی بندخی
مسکین مسکین خاللر وزرین خلخاللریله هر صحبتده
یوز قزدرمغله بی شرم وبرایکی منقوره کدالر کبی
کرم اولوب سیم ساق ساقیلراغزمدن زرکوستروب
کوکسم قاقاغه باشلدم چنبر فلك کبی پرزیور
وکردن وکوشم طوبطلوسیم وزر ایدی اکادك کیم
چرخك چنبربازی وبزم فلکك ترانه پردازی نی بوبیر
صاحب ادوارك یاردهی وشیخ موسیقارك همرهی
ایدوب دم داودله دمساز وزبور عشقله هم آواز
قلدی بونجه زماندرکه دست حسرتله کوکسم
دوکوب یوررین ومحنت النله کندو یوزمه کندم
طبنجه اورورین اول بر مقاماتك مقالاتك دکاررین
هم کوکسم دوکوب هم اکلرین دروندکی اسکی
دردم تازه لنور وزبورعشقم دم داودندن آوازه لنور
آخر مواضع حجاز وعراقی تمام ومواضع عشاق مقام
بمقام سیر ایدوب قانون کرعالم وترانه کوی نی آدم
آغاز سرکذشتی مطلع دعاء دولته ومقطع بازکشتی

مخلص ثناء رفعته اير كوردی بلمزم كيم بو دائره دن
خارج چرخ چنبرباز نه پرده دن آوازونه مقامدن
كشف رازايدوب دست فلك نی طبانجه ايله زار
ونه كسنه نك چنكنه كرفتارايدر بلمزم ديدی

☼ بيان كردن نای سوزناك به پيش عقل نامدار
از صفت خود ☼

چونكيم اول طفل نازنينك آه وانيندن و پسر زهره
جبينك ناله حزيندن شمع جمعك آتش جان كدازی
دللری ياقدی و پروانه شمعك سوز و نيازی جانلره
اود براقدی صاغرك بغری قزل قانله طولدی
وصراحينك قانلو يوركی كاسه كاسه خونلرله پراولدی
پس سلطان عقلك حكم قدر توانی شويله وارد
وامر قضا جريانی بويله متوارد اولديكم اول جوان
مولوی دخی زبان پهلوی ولسان دهلوی برله
اسرار معنوی وكفتار مثنويدن رقص وسماعك
شور وشوقنی دونه دونه سويليه وشوق استماعك
لذت ذوقنی اكليو اكليو شرح ايليه قندنباتك اغزی
دادنی ويره ونی شكره لذت نيش كوستره پس

اول جوان بوالهوس دخی قبول نفس واجابت ملتمس
قلوب وباقی هوا وهوس دیوب پس حکایت یوزندن
شکایت وشکایت صورتندن حکایت ایلدی

(بیت)

بشنو ازنی چون حکایت می کند
ازجدا ایبهای شکایت می کنند

(نثر)

دیوب درونندن شویله اکلدیکم محراب فلکده
تسبیحن قویوب آنی دکلدی ودیدیکه ای سلطان طریقت
وی برهان حقیقت ادوار مقاماتك پرده بازلری واذکار
مناجاتك نواسازلری نی کبی صحبتکده کمربسته لر
وبغری دلنمش جکری داغلو دل شکسته لرکدر
اکرچه کیم بزم غمده بنم نیدوکم دل نالانمدن معلوم
ونه پرده دن قیل وقال ایتدیکم ناله وافغانمدن مفهومدر
اما که بن بی نام ونشانك وغریب لامکانك دخی مولد ومنشاء
ومأوی وملجائی ساحل نیل وفرات ومنهل وموردی
ماء الحیاتدر برزمان ایدیکه بن دخی اهل سیف وقلم
وصاحب لوا وعلم خضر وار سبز جامه لو وعلی
صفت یشل عمامه لو برامیر کیسودار وسایهٔ کردکار
ایدم کیم ضربت تیغ آبدارمدن وهیبت ذوالفقارمدن

بحر وبرده يشل پراقلو سنجاغم چكيلور وخشك
وترده مسكين پرچاو معتبر توغم دكلوردى
صمصام زمرد فام وقمقام زبرجد نيام ايله جزاير نيل
وعمانى طوتمشدم وسواحل روم ويونانى تيغمله ضبط
ايتمشدم نيزهٔ بيشمارمدن عرصهٔ جهان صف صف
نيستان وشمشير آبدارمدن معركهٔ دوران سراسر
كارتيغ عريان ايدى خلفاء عباس وارسبزه لباسله هربار
واسط جيحون آباد وديار دجلهٔ دار الملك بغداد
ايدوب پر كلاهم رفعتده فرق ماهه همسر اولمشدى
وپرچم سياهم مهر زرين كلاهه سايه صالمشدى
انكشتمك واسطى قلمرى مشار اليه بالبنان وانكشت
نماى اهل ديوان اولوب دبير فلكك خامهٔ زرين رقمى
اندن شكسته زبان وكراماً كاتبينك كلك وقلمى
دوات نونده انكشت دردهان ايدى يلمان نيزم افعى كبى
جان الماغه يلمانور ايدى وپيكان دوشمن ستيزم كورنلر
زبان اژدرها صنوردى يانمده مجوهر قبضه لو تيغم
آراسته وميانمده يشل غلافلو خنجرم پيراسته ايدى
هردم آينهٔ آبده ومرآت جام حبابده عمر كذرانك
نقش وصورتن كوزلروسير زمانك سرعتن سير ايلردم

نه مصنف ادوار حرفه برنقشله پرمق بصمه بلوردی
ونه مؤلف اشعار حركات موزونمك اوستنه صنعت
آصمه بلوردی حلهٔ سبزله خضر زمان وكرامتله
روی ماده روان اولوب سبز طوطی صفت شكردهان
وسوسن جنان كبی باشدن اياغه زبان ايدم درويشلرك
خانه‌سی بوريامله آباد ودلريشلرك كاشانه‌سی برك
نوامله بنياد اولوب بالالغله باش قالدروب روی زمينی
طوتمشدم ومنتهالغله طوبی وارعصايی كوكلره
دكمكه قصد ايتمشدم كرهٔ زمينی برطوب كبی دستمده
اوينا تمق ديلردم وچوكانمله چنبرفلكدن طشره اتمغه
دش بيلردم اطراف جويبارده شمشاد خوش خرام
هردم خرم وشاد واكناف سبزه زارده سروطوبی
قيام هرنفس غمدن آزاد ايدی نه شمشاد قدمك قيامی
ونه سروآزاد قامتمك خرامی وارايدی هرزمان ساغر
سرورك سورتندن وبادهٔ غرورك كيفيتندن ونه دورك
رنج خمارندن بيمار ونه جام عمرك انكسارندن
خبردار ايدم آخر كشت كذار آسمانك داس
زرينی وخرمن كهكشانك دهقان خوشه چينی خرمن
عمرم حاصلن دانه دانه چين ايتمكه وآسياب زجرله
دونه دونه اوكتمكه وبهار عمرم سبزه زارينی هنكام

حصاد و کشت زار تمرم بهارنی جوجوبرباد ایتدی
سبز لوالرم شاخ خزان کبی زرد و نزار و یشل سنجاقلرم
خاك سیاهه نکونسار شمشیر مجوهرم تیغ سوسن کبی
شکسته یلمان وزمرد قبضهٔ الماس خنجرم حدید اللسان
ایکن بریده زبان اولدی حلهٔ خضر الرم خاکستر رنك
و سندس دیبالرم سرو بالامك قدنه تنك اولوب
بلدم که بو خرمن فناده روزکاردیو اسوب صاوردقلری
بادهوا ایمش و بلا طشلریله دوکنوب کوکسلرن
اوردقلری حاصل خرمن عنا ایمش خانهٔ دهقانك
بساطی وده ویرانك مسند سرور و نشاطی شدت
شتاده باد خزانك بارد حرکتندن و برودت هواده
زمستانك صوق صورتندن صحراده عریان ونالان
و بربوریایله هفت اندامم لرزان ایدی رعشهٔ اعضا وار
تعاش دست و پایله کثرت ماء ثلج اندامم فلج ایدوب رنك
ورویم ساز وجسم نزار و زارم ناله وزارله دمساز اولدی
ناچار صحرای فنایه یوز اوردم وهوا یولنده دترمکه
طوردم مسافر راه عدم و مجاور خانقاه بلا اوندم
اولوب «الی حیث ماشاءالله» سفر ایتدم بر نفسده
بوجهاندن اول جهانه کذر ایتدم

(قطعه)

﴿ قطعه ﴾

چون آیاق کوتوروب بو مجلسدن
دیدم اول صحبت اهلنه یاهو

یار هسی دیو یاره چاغردم
برسوزم وارسکا دیدم یاهو

ندرر بونجه های وهویه سبب
دیدیکم لا اله الا هو

(نثر)

القصه نه هنکام غمده بو قصه نك آغاز ونهایتنی بولدم ونه هنکامه المده بوغصه نك بدایتنه نهایت کوردم

﴿ بیت ﴾

القصه غصه قصه سنك یوق نهایتی
آن غایتی ونه این را بدایتی

(نثر)

حکایتیله عامل وکندو عجز وقصورمه تمام قائل اولوب بلدم که حال مقصود المألده مایهٔ استنادنه عاقل طیانوب دولنمك اولمازمش واستقبال مجهول الحالك هوای اعتمادنه درویش کاملدن سویکنوب تکیه لنمك کلمزمش

﴿ مثنوی ﴾

اقرصو کبی درعمرك قراری
اسریلمدر یکتلك روزکاری

اسرینله اقرصویه طیانمه
یله الدانمه وصویه انانمه

(نثر)

بس قطع علایق اوطان و منع عوایق ازمان ایله ترك دار و دیار وعزم کعبهٔ کوی یار ایدوب چونکیم اول قبلهٔ حجاز وعراقه نزول وحریم کعبة العشاقه دخول ایتدم مقام ابراهیم صفت بر رکن اعظم و حرم معظم کوردمکه سعی وصفاسنده احرام ملکك سینه‌سی صدچاك ومحراب دعاسنده امام اهل فلکك چهره‌سی پرخاك مسلك مناجات ومنسك عرفاتنده طاوس ملکوتك بال پری شکسته واهل جبروتك لبیکی آسمانه پیوسته اولوب زایرلرینك زمزم کبی کوزلری یاش ومجاورلرینك بطحا صفت منزل ومأوالری قوری طاش آستانه باش اورنلرك دولت قپولری اوستلرینه آچلمش وایشکنده یوز سورنلرك باشلرینه آسماندن کون طوغوب انوار

فیض رحمت صاچلمش منزل ولایتده برشمس هدایت
وآفتاب سعادت طلوع ایتمشکیم نور جمالندن قمر
نقصانه وکون زواله رجوع ایتمش خدمتنده صاحب
کلاهلر هدهد کبی نمدپوش وپادشاهلر سلیمان صفت
پشمینه بردوش ایدی تیغ زبان وشقهٔ طیلسان ایله
تخت لواسنده هفت اقلیمی چاکر ورایت والاسنده
اون سکز بیك عالمی مسخر ایتمش

﴿ مثنوی ﴾

اولمش سریر عشقه سلیمان کبی سوار
هدهد کبی باشنده نمدن کلاهی وار
فرمانه همیشه مطیعکن انس وجان
هدهدله همنشین ایدی موریله همزبان

(نثر)

بن بنده دخی اول سلطان دوجهانك خدمتنده
وسلیمان انس وجانك سریر سعادتنه ایلتدیلر
چونکه بن مور ضعیفه نور ولایتله برنظر قیلدی
برزمانده بن دخی سواحل رملك سلطانی ووادی نملك
سلیمانی اولدیغمی بیلدی ایکی یردن میانم بند
وکمر بستهٔ زله پیوند اولدیغمدن اصلم نیدوکن

و بکرزم سازلغنه علت نه نسنه ایدوکن سلطانکن
بو ریا پوش وده زبان ایکن سوسن کبی خاموش
اولدیغم نظر ولایتله معلوم ونور فراستله مفهوم
قیلدی بنی بر استاد صاحب نفسه تسلیم ودم
مبارکندن القاء نفس تعلیم ایدوب بر نفسده
درونمی علایق کونیه دن معرا و بیرونمی عوایق
عینیه دن مبرا خالی الذهن بی دل و قبول نفسه قابل
ایتدی چونکه سینه‌می مشروح ودیده‌می مفتوح
کوردی کوزی آچیقلر مقامنی بکا بی پرده کوستردی
بن دخی غیرت اودیله جکرم داغلدم وخدمت کمرن
میانمه ایکی یردن باغلدم هر صحبتده صول وصاغ
جسمم باشدن آیاغه قولاغ اولوب اول پیر مغانك
سوز و سازنی دکلدم اول اسرافیل وار صور
اوردقچه بن قیامت اکلدم سوز دمندن درونم
شوقله شویله طولدیکیم هرقولنه بر چشم دیو
اطاعتم بر پارماغله اشارته موقوف اولدی اول
بزم الستك مستی وخمخانهٔ عشقك باده پرستی
بن بی پاودستی و فقیر دل شکستی (ونفخت فیه
من روحی) دمندن برجام صبوحی بر له شویله مست

(ایتدیکم)

ایتدیکیم (یوم ینفخ فی الصور) عالمنه دك افتاده
و پست ایتدی نه کوز اوجیله کژ نظرلردن بکا نای
زن باقشن باقدقلرن عینه کلدی ونه دست ملامتله
بی هنرلرك حرفه بارمق باصدقلری سرانکشت
دکلواثر قیلدی خانقاه و خرابات وکعبه و سومناتده

﴿ بیت ﴾

حقیقت حقه در چون هر مناجات
حقیقی عشقه بردر کعبه و لات

(نثر)

دیوب نه دهان یارکبی سوزی جاندن کلور برآدم
جانی کوردم ونه زبان دلداردن غیری آغزلغی
طاتلو جان شیرینه ایردم

﴿ مصراع ﴾

عالم بکایار وبن بی یار

(نثر)

هرکیم بنی نواخت ایتدی بن اندن زار

﴿ بیت ﴾

فریاد بسی کردم وفریادرسی نیست
کویا که درین کنبد فیروزه کسی نیست

(نثر)

همان حضرت فریاد رسدن سعادت ملتمس قبول نفس وباقی هوا وهوس ایمش پس سعادت هر کس قبول نفس بس

﴿مصراع﴾

هیچ کس بولمدی اول صحرایه حدی سوزی کس

(نثر)

بدایت اجمال حال ونهایت تفصیل مافی البال اولدر که ترانهٔ قوال وترنم قیل وقالله شاهك كوش هوشنه چالندی قوافی وفقراتی ونغمات نقراتی تمام پرده پرده ومقام بمقام شرح اولندی باقی سماع خانهٔ فلکده رقاص مهر وماه رقص اوردقچه و کاشانهٔ انس وملکده حلقهٔ ذکر وسماع طوردقچه شاهك رقاص مهرومه رخسارلری روزوشب فلکده چرخ اورسونلر ومطرب زهره عذارلری اعدالری یره کردکچه انلر چرخه کرسونلر

﴿ بیان کردن نغمه ازاصل خود پیش عقل تاجدار ونمودن هنرهای خویش بسیر ادوار ﴾

پس سلطان عقل اول جوان مولوینك کفتار

(مثنوی)

مثنوی واسرار معنوی سندن چونکه نایك
اصلی نیش بلدی ورقص وسماعك شور
وشوقنی دونه دونه معلوم قلدی اول کفتار سحر
آثارك تأثیری غمزهٔ یار کبی عقلك جاننی افکار واخبار
اعجاز شعارك خاصیت تسخیری طومار زلف مشکبار
صفت جمعیت خاطرین تارومار ایتدی عقل کوردیکم
اول رند نواساز واستاد ترانه پردازك هر بری راه
هواده وطریق مهروفاده بر زلف سیهکارك حلقه
بکوشی وبرآیینه رخسارك نمدپوشی مسافر حجاز
وعراق ومجاور خانقاه عشاقدر پس عقل تاجدارك
چنك ونایك قولیله نغمه یه قولقدن هوادار واراقدن
واله وزار اولوب نغمهٔ صاحب ادوار مقامن وقرارکاه
صبح وشامن هم نفسلرندن سؤال ویارده لرندن
استفسار حال ایدوب وجه تغافل وصورت تجاهلله
دیدیکم اول نغمهٔ بوالهوس حالیا قنغی هوایلرله
هم نفس درکیم هر پردهٔ رازك خارج الادواری
وهر اهل سوز وسازك مخالف الاوتاد یدرانی برنقشله
باغلمق وبرتصنیفله نی کبی جکرین طاغلمق کرك پس
اصحاب ادوار وارباب موسیقاردن برآواز خوش

نفس نام بر استاد صاحب مقام نغمهٔ نقش بندی
بر تصنیفله باغلیوب مجلسه کتوردی و بزرکانه
راستلر مقامنه کچوب قانونله اوتوردی وسوز
یوزندن پرده کتوردی پس سلطان عقل نغمه نك
ترانهٔ کفتارنه ونقش ونکارینه نظر ایدوب دیدی
ای مصنف ادوار وی مؤلف موسقار اکر کوینده‌ٔ
راز وجوینده‌ٔ اصفهان وحجاز ایسك کفتارك راست
سویله وآغاز وقرار کاهك نه مقامدر بیان ایله که
شیوك شهناز ملکه ومقامك سنبلهٔ فلکه بکزر
سیر عراق وسفر جزیرة العشاق ایدوب بوآهنك
بی هنکامدن نیتك وآغاز بی انجامدن عزیمتك ندر دیدی
نغمه ایتدی ای شاه راست کردار وای ماه فلك
ادوار بن که جهانك اهل تصنیفی وزمانك صاحب
تألیفی کچرن اکثریا بزم شعارمز ترنم اشعار ودثارمز
لحن ادوار وترانهٔ اوتاردر هر مقامده بزرك وکوچك
بزم نوامزله دمساز واصفهان وعراق صیت
وصدامزله پرسوز وسازدر اکرچه کیم «احسن الشعرا
اکذبه واکذب النظم اعذبه» در اما که مضمار بلاغتده
زشول بلغای ذوفنون ومیان فصاحتده اول فصحای

سابقونزكيم بوادى بلاغتمزده شعراى اقدمون
(ويتبعهم الغاوون) درو (ليس بشاعر مجنون فاين
تذهبون) اكرچه كيم بن بنده نك اخبار وقصه سى
وآثار پر حصه سى فطرت آدم وحوا حكايتلرندن
غريب وخلقت ارض وسما روايتلرندن عجيبدر
«لكن الذ الكلام اوجزه ❊ واحسن المقال اعجزه»
اول زمانكيم عوالم ملكوت ومعالم جبروتدن اول
كاشف كنوز (وعلم آدم الاسماء) واقف رموز (الاسم
عين المسمى) سر الله المختفى يعنى حضرت آدم صفى
عالم لاهوتدن كذر ومنزل ناسوته سير وسفر قلوب
روضهٔ عليا وروضهٔ معلادن قرينى حوا ايله مصفا
ونفس مزكى كبى (اهبطوا منها جميعا) خطاب
عتابيله محراب امامندن قيام وصنوف ملكه سلام
ايتدوكندن چرخ والا وملاء اعلادن اهل سدره
وطوبى انين وحنين آدلو ايكى كروبى اول ايكى سدره
وطوبى ايله همسر وهمدم وبو كربت وغربتده
انيس ومحروم اولوب نيجه يللر دشت ووادیده
فى ظلمات الصحارى والبوادى (ربنا ظلمنا) نداسيله
منادى (وان لم تغفر لنا وترحمنا) صداسيله ناجى

ونادی اولوب آخر چار یار (ثانی اثنین اذ هما فی الغار)
کبی غار حراده کهف عزلت اختیار واصحاب کهف
صفت کنج غارده قرار ایدوب یوسف صدیق وار
تأسف وزارله « فی غیابت الجب بالکرامة والحب » تحت
الارض بالطول و العرض قرق ییل کمین ریاضتله
صوفیانه اربعین چکوب مردم چشم جهان بین
کبی غار نشین و کنج مغاره ده خلوت گزین اولوب

(بیت)

چو چشم آن به که در غاری نشینی
دو عالم بینی و خود را نه بینی

(نثر)

اول کنج غارده بن یتیم وزار اول ایکی دیدهٔ بیدارك
و چشم اشکبارك اشك بی قرارندن و سرشك
آبدارندن خاك و خون ایچنده ظهوره کلوب و غنچهٔ
لاله کبی جکر قانیله نشو و نما بولوب صدف زمینك
دریتیمی و آدم نبی نك نتیجهٔ اربعینی وانین و حنینك
چشم جهان بینی اولدم نیجه زمان آدم حوا قوینده
وانین وحنین مابیننده یاتدم نالهٔ حزینمدن فلکلر
کریان و کریهٔ انینمدن ملکلر نالان ایدی مکر بر سحرگاه

چرخ دوارك طقوز قبه‌لو طلسمنك مشعل زرینی یاقمشدی ومنازل سیارك اون ایکی قسمنك قنادیلی سیمینی اویاقمشدی (طبقا عن طبق) یدی لاجوردی قبهٔ معلق اوزره هوای سمادن بر برق لامع پیدا وروی هوادن بر نور ساطع هویدا اولوب زمین وزمانی جمال مصطفی کبی نوره غرق و کون ومکانی طور موسی وار نار تجلیدن حرق ایتدی جهان پنج روزك چهار اطرافندن و دوران شش جهاتك هزار اکنافندن کوش هوشمه برندای وحی آثار و صدای اعجاز شعار ایردیکم هر طرفدن مساوی الجهات ومتساوی النغمات والنقرات نه ترکیب الفاظ وحروف ونه ترتیب حرکات و وقوف نه ساز ادوار ونه آواز اوتار ادای یك رنك ونوای بی آهنك بر نغمهٔ هموار و فرود ات بی قرار جانم اول صدادن دنك و بیهوش واوا ندادن مست ومدهوش اولوب هر طرفه که التفات ونظر وهر جهته که توجه بصر قلدم صف صف اهل فلك وحلقه حلقه ارواح ملك کوردم کیم صوامع ملك ملکوت وجوامع جبروتده تسبیح حی لایموته ملازم وتقدیس لایزال

ولا يفوته مداوم اولوب محراب عبادتده فلكلر راكع وملكلر خاشع وخاضع يرلر ساجد وطاغلر تشهدده قاعد «قائمون وقاعدون وراكعون وساجدون فى صلوتهم دائمون وعهدهم راعون» اول منازل طبقات ومحافل اهل كراماتده نقباء كرام ونجباء عظامدن يدى نقيب نورانى واديب رحمانى كورديكم كمنك طلعت منورنك نور رخسارى (والشمس وضحيها) وكمنك صورت منورك خط غبارى (والقمر اذا تليها) كيمى سيف شجاعتله طقوز ميدانك فارسى وكيمى كلك قدرتله هفت اقليمك حارسى بر مجلس خاص وشمع وشاهد ورقاص كيم هر برى سراپردهٔ (والليل اذا يغشى) ده شمع شب افروز صفت مصدوقهٔ (فدونك ايها السارى هذا النبراس) ودولت سراى (والنهار اذا تجلى) ده مهر عالم سوزكبى ماصدق (فيه نور وهدى للناس) دائم نظر ديده لرى وانظار سعيده لرى هرمدارج ومدار ومعارج يمين ويساردن قطب افاقه ناظر ومغارب ومشارقده رجال الغيب ايله هرجنبشده حاضر در اول صحن عزتك خلوت سراسنده

ویتمش بیك پرده‌نك ماوراسنده مسند سریر قدس و مستند دولت سرای انسده مشارالیه (اولئك هم المهتدون) ومنصوص علیه (وجعلناهم ائمة یهدون) صدر درگاه وبارگاه لی مع الله‌ده بر سروردین وسالار (کنت نبیاً وآدم بین الماء والطین) قرار ایتمش کیم نور جبینی چرخ برینی روی زمینده مستغرق انوار ایتمش اول شاهك خدمتنده نوبتله بواب ونایب وعصای استقامتله حاجب اولان سرورلرك کیمیسنك ید بیضاسنده عصای اژدها پیکری دیدهٔ سحار اژدرهای هفت سری اولوب (فاذا هی ثعبان مبین * والقی السحرة ساجدین) وکیمنك انفاس جان پرورنده اثار (کیف یحیی الموتا مکمون) ولعل مسیحا منظرنده اسرار (قل یحییها الذی انشأها) مکنون اولوب اول صدر کمالك صف نعالنده سریر عزت سرورلرین وسرای دولت مهترلرین کوردمکه سلاطین جهان خاك درلرنده « من الرقاب والسائلین » واساطین زمان رهکذرلرنده « من الصعالیك والقائلین » سلسله جنبان حبل المتین وسر حلقهٔ اهل یقین که کشف کرامات انسیه‌لری فصوص

حكم اسرار وفتوحات قدسيه‌لری نصوص احاديث واخبار ودقايق اشعار ومثنويلری نظماً وبلاغة « وان من الشعر لحكمة » وحقايق كفتار معنويلری كشفاً وسرا (وان من البيان لسحرا) وبونك كبی نيجه بدلا وشهدا كه معارج دارده ذكر وتسبيحی دونه دونه ليل ونهار (ليس فی الدار غيرنا ديار) اولوب شوقندن اياغی يره بصمز ومنتهای همتله كندين سدره وطوبی‌نك الی ايردوكی يرلره اصمز

﴿ مثنوی ﴾

ندندر دلده نايك سوز وسازی
دلكلو سينه‌لر اكلر بو رازی
نه فهم ايلر دفك درد دلندن
طبنجه يين بن استاد الندن
نه بلسون شولكم اوله داردن دور
كه‌نه جنبرده حلاج ايدی منصور

(نثر)

و بو سلطان جهانك تحت لواسنده وسايهٔ علم والاسنده اقاليم سبعه سرورلرين كوردم وهفت اقليم اسكندرلرينه ايردمكه فلسفهٔ اولی وعلم اعلاده مجرداتك عقل

الحادی عشر و نفوس انسانیه‌نك استاد البشری
حکمت طبعیه‌نك جاسوس فلکی وفلسفهٔ الهیه‌نك
ناموس ملکی علم هیاتك مهر منیری و نجوم آفتابك
کردون سریری اولمشلر واول حرم کعبه حریمك
سعی وصفاسنده طائف واحرام ملکلر ایله کیمی نیجه
درلو طوائف دخی مشاهده ایتدم کیمی مختلف المعارج
ومتباین المدارج ومداخل ومدارج جمله‌دن خارج
روحانی الکون وحیوانی الوضع واللون کیمی صورت اسود
وغورده ذو الانیاب والاظفار وکیمی خلقت سباع
وطیورده بالمخلب والمنقار درجات نعیمك ودرکات
جحیمك امم سالفه‌لری وملل متخالفه‌لرندن صفوف
عرفات وصنوف اهل عرصات کبی ازدحام انام
ومزاحمهٔ خاص وعامدن اقدام علی الاقدام بالشهور
والاعوام نمل صحرا ورمل دریا کبی صف صف
وطرف طرف بو حال ایله ماه وسال و بو منوال ایله بالغدو
والاصال اول حریم کعبه نشانی زائرلر وحرم آسمانده
مجاورلر در القصه اول دریای ابرارك لجهٔ انواری
وبحر الانوارك تلاطم امواج کهرباری زورق وجودم
بحر دریای شهودده غرق وسفینهٔ نابود وبودم بحر

وجوده مستغرق ايدوب صواعق سهمناك و بوارق
وهمناك ايله زهرم چاك وجسم وجانم خوف وخطردن
هلاك اولدی برزمان بو سكران و جد وحال وغليان
هجوم احوال ايله پرجوش ولايعقل و بی هوش خرابات
عدمده مست اولوب ياتدم جامهٔ تنك وعاری جبهٔ
دستاركبی برجرعهٔ جامه ودرن خامه صاتدم
برمدتدنصكره كيم اول جام سرورانجامك سورتی وبادهٔ
مسرت فرجامك كيفيتی جام می كبی باشمدن كچدی
واول كاروان عيش ونوش وساربان جوش وخروش
منزل تندن ورباط بدندن كوچدی اول رنج خمار
ودرد سر وبخار دود جكرله افتان وخيزان طوردم
واطراف زمين وآسمانه نظراوردم اول صحبت دل
وجان وجمعيت جان وجانان روضهٔ جنان وفردوس
جاودان كبی نظردن نهان و بصردن پنهان وبی نام
ونشان اولمش همان اول سماعك وجد وحالی واول
استماع واجتماعك كوكلده خيالی قالمش آخر بوحسرت
فراق ودرد افتراقله حضرت آدمك آستانهٔ فلك
خدمتنه واردم واول قبلهٔ ملكوته قارشو يوزاوردم
آدم صاحب اسمادن علم اسمايه طالب وصحف مكرمه

قرأتنه دلدن راغب اولدم اندن انبیای کزین واکابر
مرسلین دخی (صلوة الله تعالی علیهم اجمعین) صاحب
جزم واولوالعزم هربیرینك که دامن خدمتنه دست رس
بولدم هنکام دعاده دمساز ومقام سعی وصفاده
همدم وهمراز اولدم تاکه تقلب افکار احوال وتبدل
اجال ایله قرناً بعد قرن انتقال وارتحال ایدوب اول
واهب المنایا وواهاب العطایا (تؤتی الملك من تشاء
وتنزع الملك ممن تشا) در داود نبی علیه السلامه
خلافت روی زمینی تمام اهدا واعطا ایتدی بن بنده
دخی تجدید بیعت وتهنیت سلطنت ایچون آدم وحوا
سلامن وانبیا واولیا پیامن سینهٔ سنا وهدیهٔ ثنا
ایله اول سلطان جهانك خدمتنه وآستانهٔ دولتنه
ارسال وایصال ایتدکده واردم اتفاق مادر وبدرانین
وحنین ادلو ایکی برادرم اول خلیفهٔ زمانك خدمتنده
کوردم که هربری محراب عبادتده وحلقهٔ ذکر وتسبیح
وطاعتده محرم اسرار راز وهمدم ناز ونیاز اولمشلر
ودرکاه حقدن بعید ومهجور ایکن تقرب بولمشلر
بندخی اول شاهك بنده زاده سی وسر افکنده سی
وافتاده سی اولوب بکا تعلیم الحان زبور وتفهیم زبان

طیور ایدوب مرغ خوش الحانله قوش دلن سویلمکی
وسلیمان صفت وحوش وطیورله صحبت ایلمکی بیلدردی
سیر مقامات ایله زیبا تصنیفلر وکشف کراماتله غرا
تألیفلر قلدیردی بن دخی بر مصنف ادوار ومولف
موسیقار اولوب روز وشب ایشم ظرفاء دوران
وعیاش جهان ایله مصاحبت وزمانه دلبرلریله علی الدوام
مناسبت ایلمکدن خالی اولیوب مرور ایام وعبور
صبح وشام عمر عزیزی بو اصل پیشه یه وبو کونه
اندیشه یه صرف ایتمك ایدی اوش ابتداء انشاء جودم
ومنتهای فطرت وجودم مطلع دیوان حال ومقطع
داستان مقالده کوینده ٔ بزم صفا وجوینده ٔ مهر
ووفاده نغمات واصولله پرده پرده تمام وابواب فصولله
مقام بمقام سیر ایلدم آخر الامر روزکار غدار وچرخ
ستمکار بنی بو بلایه کرفتار ایلدی وبوندن صکره
احوالم نه اوله جغن بلمزم دیوب خاموش اولدی اندن
عقل تاجدارك دیوان عالم اراسنده برقوم ظرفا
واصحاب بلغانك کلماتی کوش وزبانلری خاموش
ومستمعلرك دل وجانلری پرجوش اولوب بوذوق
وصفادن بادشاهك خاطری نرم وبونلری دائما نظردن

دور ایتمیوب مصاحبتلرینه کرم اولوب همان امر ایلدی
که نظری کون کبی عیان و دل نوجوانی چشمندن
نهان ایلیوب خیال نقاش ایله نغمهٔ دمسازی متعلقاتیله
کندویه انیس وروز وشب جلیس ایدینوب عیش
ونوشی پیشه و قلب جکردن دفع غمومی کسر ایله
بزم نشاطی باشه ایندوب بونك اوزرینه صبح
وشام علی الدوام مملکت معمور ورعایا مسرور عقل
پرفرهنك صدای نغمه وناى وچنك ودف پرغوغایله
دماغی پر وصفای نوشده قلبند، اولان فتور دور
اولدیغین بیلوب خلق عالم دخی « الناس علی دین
ملوکهم » مقتضاسنجه هر بری ذوق وصفا ومراد
نفسلری اوزره قاعدهٔ وفاده اولمغله عالم شر وشورله
طواوب اهل فتنه حضورده اولدی

※ اگاهی دادن شیخ الهام نامدار از احوال عقل
تاجدار ※

مکر کیم تاجدار ملك ملکوت وعالم لاهوتده سجاده
نشین محراب قدس وخلوت کزین خانقاه انس الهام
الهی نام صومعهٔ عرشده بر صاحب مقام شیخ
وار ایدی که لسان انبیاده اسم شریفی وحی رحمانی

وزبان اولیاده، نام منیفی کشف ربانی ایدی الهام ملکی و پیغام اهل فلککی برله کاشف ضمایر غیبی وواقف سرایر لاریبی اولوب مرآت پر صفاسنده نقوش کونیه هر وجهله محسوس واینهٔ عالم نماسنده صور غیبیه هر صورتله معکوس ایدی استانهٔ حقده کعبه صفت سیه پوش و در کعبهٔ مطلقده بندهٔ حلقه بکوش اولوب سعی وصفاسنده فلکلر پیك پویان وعرفات دعاسنده ملکلر لبیك کویان

﴿مثنوی﴾

محراب نشین چو دیده دایم
مانند ملك همیشه صایم

در کوشهٔ مزرع قناعت
ازآب وضو کنند زراعت

شاهیست نه باخراج محتاج
برفرق زترك عالمش تاج

آمد بتواضعش عصا پیش
کج کرده بصدق کردن خویش

حاجتکه خلق آستانش
مفتاح دعا بود زبانش

(نثر)

(نثر)

چونکیم اول کعبهٔ قدسك امامی ومدینهٔ انسك رسول همامی عقلك دماغی نوای چنك وتیله وهوای جام میله کلهٔ حباب وارآوارهٔ شراب وسرکردان می ناب اولوب بزم جهانی مجلس می کبی پرفسق وفجور ولهو وشرور اولدوغن بلدی وکنبد دماغك جوفی تنبهات رحمانی یرینه هواجس نفسانی شیطانی ووساوس نفسانی اولدوغن معلوم قلدی پس نورفراست نام بر رسول مبین وجبریل امینله ارسال کتاب وایصال خطاب ایچون عقلك سیه رولقلری سوادندن مداد وملك خولقلری بیاضندن صفحه وداد ایدوب ایکی یوزلو برنامه عتاب آمیز ورقعهٔ مودت انکیز تحریر وتسطیر ایدوب ددی کیم

❋ صورت متکوب شیخ الهام بعقل عالی مقام درمذمت چنك ودف وشور وسماع ورقص هوی های ❋

« هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق انا کنا نستنسخ ماکنتم تعملون » الهام وحی اثارو پیغام اعجاز شعارله خامهٔ فخر رقم ورقم دوات نون وکلك والقلم

وما يسطرون » طاوس ملكوت وناموس جبروت
كبي اول عزحضور فايض النوره هركا، « فانه تنزل
على قلبك باذن الله » موجبيله ملهم نداى (فالهمها
فجورها وتقويها) ومرشدر هماى (قدافلح من ذكيها
وقدخاب من دسيها) تبليغ وارسال وتنزيل وانزال
ايتدوكى ايات واثار وقصص واخبار اولدركه قوله
تعالى عن قايله عز وعلا (انا انزلنا اليك الكتاب لتحكم
بين الناس فيما اريك الله ولا تكونن للخائنين خصيما
واستغفر الله ان الله كان غفورا رحيما) اى نتيجهٔ
مقدمات كبرى وصغرى واى خلاصهٔ نتايج عظمى
جوهر عقل كه جهان فيلسوفلرينك وفاقى وزمان
فيلقوسلرنك اتفاقى اوزره احاد ممكناتك سلسله
جنبان فيض جودى وافراد موجوداتك واسطهٔ
فياض وجودى درنظام معاش دنيا وانتظام
مقام عقبانك واسطهٔ تدبير قديمنه منوط ورابطهٔ
تقدير مستقيمنه مربوطدر خصوصا سلطان قلعهٔ
بدن وخاقاه حصارتن كه عالم عناصرك مدبر
ومريدى وحكيم قادرك مظهر فعال لما يريدى در
ودولت قاهره وحجت باهره ايله سلطنت كونين

ورغايت عالمين صاحب الرياستين ومالك ازمة الامور فى الجهتين در اول سردار ملك ودين وسپهسالار كشور يقينه لايق ميدر كيم تسلسل جامك باطل فرجامى ايله رياست تامهٔ باطل وسياست عامهٔ عاطل مصالح جمهور مهمل وصلاح وراى امورى مختل ايدوب دفتر كناه ونامهٔ اعمال سياه كبى بربولك ايكى يوزلو روسياهله ذكر وتسبيحى سوز وسازه وصوم وضوئى كچمش نماز، طتوب شكر بردوام وشرب اليهود مدام ايله روشن سلطنت رفتار مست وخرابه وپرورش مملكت ساقئ شرابه دونوب تاج دولت دستار مخموران كبى پريشان وخلعت عزت جامهٔ مستان كبى بى جيب وكريبان اوله

﴿بيت﴾

باچنين دانش نبايد راستكار سرورى
وى چنين كس درجهان هركز نيايد برترى

(نثر)

كوى خراباتك هرنواح مصايبى ومداح نوايبى كيمنك پيرانه قامتى چنك وكيمى مريدانه پانجه اهنك ايدوب سوز سماع مولوى وشوق استماع مثنوى صورتنده

عشاقلك نواسازی وکیمی اصفهان وعراقك بلند
آوازی کچوب نغمهٔ سرود وصدای چنك وعرده
تصنيفات مبتدعلرينه اهل هوادن دعوت وتاليفات
مخترعلرينه اصحاب بدع وهوايى رغبت ايدوب
بى نمازلره جام میله کوزهٔ وضودن ال يودورەلر
(اولئك الذين لعنهم الله ومن يلعن الله فلن تجد له نصيرا
وسيصلون سعيرا) سوء مزاج مملكت وفساد امتزاج
عقل ودولتدن اعدای سلطنت امراض مهلکه كبى
حركت ايدوب قلعهٔ بدن سرورلرين اول بحران
ايله عرق بصدقده وخسارتن دلاورلرينك باشلرى
بصدقده اولوب حركت مواد دماغيه وعفونت
اخلاط طاغيەدن حرارت صفرا ومرارت مرة
السودا ايله توارد امراض وتزايد اعراض ياحماى
محرقه يه منجر ايدر وياسوداويلرك صفراسى بولانوب
برقان اولوريا خود اورتايه بلغم دوشر برقان اولور القصه
نه نبض دولتى بركمسنه ال اوجيله طوته بيلور ونه
قارورهٔ فاسديه تدبير وعلاج اصى قلور همان
طبيبانه شراب شافى وجواب صافى اولدر كه تدبير
حفظ صحت وتدمير اعدای مملكت ايچون دفع مواد

(وتدا)

وتدارك رفع فساد كرك پس اى خلاصهٔ عناصر و
افلاك وزبدهٔ مواليداب وخالئسن كه ملك مجرداتك
عقل اولنه حكمتده همسر وعالم مفارقاتك فرد
الملكينه رفعتده برابر ايكن نه ر وادر كه ملاء اعلادن
نزول وظلمت هيولايى بو صورتله قبول ايدوب هواى
نفس اماره ايله جاه طبيعتده دهان ماره دوشوب
(فى اسفل السافلين الذين حبطت اعمالهم فى الدنيا
والاخرة ومالهم من ناصرين) زمره سندن اوله سن
وجمله سندن كندوكى معدود قله سن پس سعادت
دارينه لايق ودولت كونينه موافق اولدر كه اول مفسدلرى
ولعبت باز مشعبدلرى بزم نشاطكدن دور و بساط
انبساطكدن مهجور ايدوب هر برين برمقامه صلمق
كرك تاكه هر مفسد سلاطين ملك خصلتك شيطنتله
مشيرى وكدوى مى كبى يانده قولتق وزيرى اولوب
اسجق يوزله دلوقنلوكبى عروقنه كيروب كله سن
كرم وكرميتله كوكلن الوب خاطرن نرم اتميه سن

بيت

صمه سيدى كوكل انديشه سنى
ميك كمسه صمزدى شيشه سنى

(نثر)

انلر كه كوه وار ثابت قدم و بر قرار كر كدر كه هر باد عاصفك حركتندن و روزكار مخالفك شدتندن متبدل ومتزلزل اولميوب (الجبل القاصف لايزحزحه العواصف) قرار يله بو قلزم بى كرانك ملاح كاملى وعمان بى پايانك غواص دريا دلى اولوب نه صدق كوهر باركى دائم وقارله غواص قعرماونه خاشاك بى مقدار صفت تحريك روزكارله رقاص هوا اوله

﴿ مثنوى ﴾

آب روى جهان وقار ايله در
عالمك يوزى صويى عار ايله در

آب روى وقار ايله كهسار
متزلزل قلدى تحتها الانهار

(نثر)

هر دلكه منزل رضا ومقام خوف ورجاد (واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى فان الجنة هئ المأوى) مطلبنه طالب ومقصدنه راغبدر اكر مسلك توجيه برهان وكر طريق تنبيه وبيان دراكا دليل وافى وتعليل كافى بومقدار بس در واتباع غير

حق محضا هواهی سدر انلر که تابع طریق هدا ومتابع
اهل اهتدادر کفیتم والسلام علی تابع الهدی

❊ اجابت کردن عقل پیغام الهام ❊

چونکه شیخ الهامك معجز بیانی ونامهٔ سحر انتظامی
اول پیك امین ورسول آمین ایله عقله ارسال وابلاغ
وایصال اولندی عقل تاجدار اول اخبار فلکینك
تفسیر آیاتنده وآثار ملکینك تأویل متشابهاتنده
علماء راسخون کبی حیران و بلغای ذوفنون صفت
فصاحتنده سرکردان اولوب کوردی کم مطلق
(تلك ایات الله نتلوها علیك بالحق) معناسی مصدق
وفحواسی محقق در بلدی که محضا الهام ربانی واعلام
رحمانی درکیم خلوتکاه سرنه جانب حقدن وارد
و فیاض مطلقدن علی وجه التنبیه متوارد در
پس جان و دلدن قبول اجابت وتوبهٔ انابت ایله ربنا
من جمیع الکبایر واتبنا عن الصغایر دیوب

﴿ بیت ﴾

﴿ درونده هدایت شمعی یاندی ﴾
﴿ سعادت کوزی ایقودن اویاندی ﴾

بیورردیکم اول کوی خراباتك جامه پاکرینك وجام می

آواره لرینك جمعیتلرین پریشان وصحبتلرین پرآه وافغان ایدب محنت کوشماله چنکی اکلندیلر وحسرت طپنچه سیله دفك قولاغن چکلندیلر نایك یوزنه نی زن نقشن باقدیلر وآتش فرقته دلکاوبغرنی یقدلر شمعك مجلس ده دلن کسدیلر وصراحی بی میخانه قپوسنده اصدیلر کبابك چکه چکه اتن یدیلر وشرابك کاسه کاسه قانن ایچدیلر پس سلطان عقل امرایلدیکم خیال پرفرهنکی وهم نامدارك پیرسرهنکی زندان عقلده اسیر ایدوب سلاسل اعتبارات عقلیه واغلال عبارات نقلیه ایله زنجیر آبده ونظری چاه دیده ده خاك وخوناب ایچنده بند وخارمژکانله اول چاهك کذرکاهی محکم پیوند ایلیه

﴿بیت﴾

﴿قیلور اول قاپویی پرخار وخوناب﴾
﴿که نه چقه خیال ونه کیره خواب﴾

(نثر)

اتفاق اول خاتم مرجانکم چشمهٔ جاندن نشان وآب حیوآندن دله ارمغان ایدی نظر اول خاتمك طاشنده کی اسم اعظمك حاصیتن دعاء قدح شرحنده کورمشدی وقاشنده کی

نقش اولان طلسم معظمك منفعتن سورۀ كوثر
مفسرلرندن صورمشدی كه هركيم اول نكين رنكين
لعل شرين ياركبی اغزنه السه فی الحال خضروار عالم
غيبدن آب حيوان آنك نظرنده عيان وجهان
اسكندرلرينك كوزلرندن نهان اولوردی همان دم اول
خاتم مرجانی اغزنه آلوب سلطان عقلك نظرندن جان
كبی غائب اولدی وكندوبی باغ رخسارك رياض
بهشت آثارنده چشمۀ فم كنارنده بولدی نظر اول
سبزهزارك ميانده چشمۀ جان كبی يكپاره كوهردن
برحوض ياقوت وصنع لايموت كورديكم رشكندن
حوض كوثرك اغزی لعابله طولمش وچشمۀ خضرك
دهانی آبله پراولمش اول ماء عينك حلقۀ ميمندن صنع
پرورد كار بی خامه وپركار ياقوت سرخله برحوض
مرصع رسم ايتمش كيم آب حيوانی اول ماء نسيمك ميمی ايچنده
هندسۀ حكمتله طلسم ايتمش كويا كه برقرموزی ناره خط
نقطه كذاركبی خانۀ فكرموشكافله برنقطه الانهارندن آب
موهومی دونيم واول ايكی نيم نقطه لردن برغنچه ميم ايتمش
اول عسل مصفانك صورت انفجاری وحوض الماء روانك
تفجرمنده انهارندن حياتك كوزی نركس كبی قرارمش وچشمۀ

خورشیدك نیلوفر صفت رنكی صررمش واول
حوض مروقك التنده برآب معلق واوستنده برغنجهٔ
زنبق بتمش کیم بریسی باغ فلکك تارینی انکشت
محمدی کبی ایکی شق وبریسی مهروماهك کردنن طوق
سیمینله مطوق ایتمش نظر عطشان دوزخ حسرتده
سینه سوزان ایکن اوعین سلسبیل وزلال جانی بویله
سبیل کوریجك بی اختیار لجهٔ فراته ایرمش ماهی
وار خضر التندن آب حیات اتلور سمك کبی کندوسن
ایتدی وتاب جکرله اول چشمهٔ جانه پرتاب ایتدی اتفاق
اول اغزنده کی خاتم مرجان مهر سلیمان کبی آبه
دوشوب نظر اول دولت وسلطنتدن دوروروضهٔ
جنتدن آدم کبی مهجور اولوب کندودن دیار
سکسارك وادی جحیمی وهاویه نارك ماء حمیمی
کنارنده رقیب دیوك منزلی جوارنده بولدی همان
رقیب نظری کورنجه باوب دیدیکم ای نظرسن اول
حکیم کیمیا کردکلمسن ادویهٔ زردیق نخلستان قامتده
بکانه اوتلر بولدردك ولاف وکزافله ارضك کنجینه
لرین بکه اسکندر صفت بولدردك آخر اول بوستانك
لاله خدلری یانده بنی خجلتدن سرخ روایدب حیله

ایله شرابه دار وقاتدردك ومجسلدن سبوی می کبی
الوم آلوب طشره آتدورمك دیوب مکر کیم رقیب
پرخشمك سوراخ چشم آدلو صوغلمش برکور
قویوسی وار ایدی کیم اژدهای جهنم کبی اغزن
آچمش ودوزخ فرقت مبتلالرینك اوستنه زهرن
صچمشدی دایم حدید وخون وریمی اقردی تنکلکده
رشتهٔ شعاع بصر ایچنه کیرمز وریسمان شعله مهر قعرنه
ایرمزدی قدیم الزماندن صویی صوغلمش وصوغانجه
ایچنده نیجه مردملر بوغلمش ایدی کویا برمار بیجان
ایدی کیم رقیب دیولك هر خنجر مژکانی اول مارك دهاننده
دنداندی والحال رقیب دیلهدی نظری اول چاه جهنمده
زندان ومبتلای هاویهٔ هجران ایده اتفاق زلف
دلاویزك اول سحر افسونله بغلنمش سنبل عنبر
آمیزی کیم نظرده وارایدی نظر اعتبارده عقد
اللسان ایچون یادکار ایدی نظر اول عنبر بارك برتارنی
مجمر جاننده بخور وسینه سنك نار سوزاننده نور
ایدوب همان دم زلف هما پرواز روی هوادن شاهباز
کبی نظری منقارنه آلوب کتوردی اول قفس عنادن
کلزار شهر دیداره وکلشن حسن کلرخساره کتوردی

حسن کلعذار دخی اول بلبل زارك سر کذشتندن
سؤال وتماشای کلکشتندن استفسار مافی البال
ایدوب خیال عیارك سبزکو، ودشتندن کشف مقال
ونغمهٔ بی آغاز وقرار بازکشتندن استخبار حال
ایتدی نظر دخی کریبان مطلعدن دامان مقطعه دك
جامهٔ شکایتی چاك ونامهٔ حکایتی برقصهٔ دردناك ایتدی
اول دکاوحرارتله یانه یانه سویلدی وشمع وار سوز
زبانله بیان ایلدی کیم حسنك آتش رخساری
نارغضبندن فروزان وآب عارض وعذاری خشم
اودندن نارسوزان اولوب

﴾ بیت ﴿

میاننده قوشندی زرکمروار
غضبدن ایکی باشلو آتشین مار

(نثر)

آخر میدان حسنك صف شکنلرندن غمزهٔ تیغ زنی
طلب ایدوب دیدیکم سلاح دارلردن برینجه سرفراز
وکینه سازله دیار عقل ودله واروب برنقشله نغمهٔ زاری
وبررنکله خیال صورت نکاری سلطان عقلدن دله وار
کندو اختیار یله اول غلاملری سکا تسلیم وبنم بکلریمه

استقبال و تعظیم ایدرسه قاعدهٔ مودتمز مهرولر کبی
ثابت و برقرار واساس محبتمز کوزلر عشق کبی استواردر
واکر سنکله جنك وستیز وعدوات تیغن بنم سلاحد
ارلریمه تیز ایدرسه اول سرکشك کارزارله کارن زار
زار وجمعیتن زلفم کبی تارمار و برجم توغك هرتارنی
کوزلرنه مارایله دیدی پس غمزهٔ دلاور داخی ترکستان
ومغل سرورلرندن برنیجه قوس فلك کبی چرخ اوقن
اتیجی تیرانداز وهلال ابروی کمان سازله چقته کمانلو
وایکی ترکشلو وایکشر قربانلو تیغ وسنان وخنجر
برآن کوتوریجی طرفدن نیستان صفت نیزه‌لرایله صف
صف کندو قلیجی ایله دریاور حرامیلروقان ایجیجی
غرامیارله عزم راه ایدوب کیتدی نظر عیاری
کوزجی ایدینوب قلعهٔ بدندن سرحدنه یتدی
(خبردادن عقل تاجدار ازفرار نظر عیاروارسال)
(کردن نامها باطراف ودیار ومنهزم شدن)
(توبهٔ جهانکیر پیش غمزهٔ دلیر)
بز کلدك بوجانبده عقله وهمك قصدسنه ونظر
عیاری جاه دیده‌ده کوز کوره قچر دقلرینك ملال
غصه‌سنه چونکیم سلطان عقل نظرك اول مهر

سلیمان ونکین لعل بدخشانله عقلك نظرندن غائب
اولدوغن عین عقلاه عیناً و پری وار پر آچوب کندو یی
بر نظرده کوزقافده بولدوغن عین عقلاه عیاناً کوردی
ومقام تفکر وتحیرده زماناً طوردی وهم نامدار دیدیکم
ای حکیم قوی رأی وفیلسوف کار فرمای جنبش
چرخ کینه ساز وکردش دور سفله نوازی کورکیم
اول نظر عیار دین ودزد بی راه وکدای روسیاه سلیمان
صفت برحاتمه دست رس بولمش وبراسم اعظمی
نقش نکین قلمش چاه دیده کبی زنداندن کیجه قرا
سنده ودیده بانلرك ایکی کوزی اراسنده چیقوب
کیتدی معین درکه انك کرد باد فتنه سی اوج هوایه
پیوسته وفرق سماده کاکل سیاه کبی دسته دسته اولوب
صرصر شروشور کرد فتوردن عین عالمی پر غبار
ودیدهٔ بنی آدمی تنك وتاراتسه کرکدر زیرا اول سر کشنك
چنار وار عشق سرد ارله الی وحسن غنچه ودهانله
سوسن ده زبان کبی دلی واردر واجب بودر کیم
بوبابده اهمال وامهال ایتمیوب اطراف ولایته آدملر
صلمق کرکدر پس عقل بیوردیکم کنندنك کاتب دیوانی
ودبیر آسمانی شهر بدنه تابع قلاع وزوایای بقاعده

حوزهٔ زمینك کردون عروجندن ودروازهٔ هفتمینك ذات البر وجنه دلك هرماه انجم حشم وزرین کلاه صاحب علم لشکر کواکب شمار وکشور کردون غبارله هرقعر رصد ومقر برحدده مترصد اولوب نجم سیار کبی نظرك سبزنه نظر اوره‌لر وجنبشنه چشم وکوش اوروب طورهلر وبو طریقله تحت ایالتنده اولان شاهلره آهندن جامه‌لر وزرین کلاه‌لره پولاددن عمامه‌لر کوندروب

﴿ مثنوی ﴾

کمشدن قفلن آلتونك آچرلر
دموردن بکلره خلعت بیچرلر

بیرایدوب لاله‌لردن دشت وداغی
قورلدی شهلرك کلکون اوتاغی

آخر قلعهٔ زهد وریانك امیری وزرق پیرك فرزند توبهٔ دلبری علم ردآیله اقلیم رزقك کشورکیرلر ونفس اماره‌نك بوینی بغلو اسیرلری ایله بریولك ازرق پوش وطیلسان بردوش لوای آه وچتر سیاهله نیزه یرینه اللری عصالو وکمند یرینه بوینلری ردالو

(بیت)

النده نیزهٔ یرینه عصالو
غزای نفس ایچون دستی جدالو
(نثر)

نفسنی جره نصب ایتمش وسرتنك وعازله حیاسی رفع
ولوب کیتمش برلشکر جرار وعسکر سینه کذار در
اکرچه کیم سپاه دشمن برك خزان کبی بی شمار در
اما کیم عسکر اهل زرق دخی برلشکر جراردر
نظرك اردنجه ساز وسابله جویان وپای طابله
پویانکن مکر کیم غمزهٔ دلاور براوق اتمی بردن
لشکرك اوکنجه جولان وحدنك جان ستانله
جست وجودی میدان ایدرکن همان لشکر توبه غمزه‌نك
الاینه ایردیلر کوز آچدیرمیوب جنکه کیردیلر سوار
غمزه دخی توبهٔ بی تیریارانیله غرقاب طوفان ایدوب
منبع سپاه کبی میدان خاکدن کوکه اغدیردیلر اول
ابریلادن اوستلرنه باران قضایا غدردیلر آخر نسیم
سحر غمزهٔ صفدر جانبندن اسب لشکر توبه‌نك
کوزلرین پرکردلك غبار واجتماعلرین تودهٔ خاکستر
کبی تارمار ایتدی توبه‌نك لشکر شکست ولوای رفیع
القدر پست اولدی القصه سنان غمزه اول

زاهدلرين سينه لرين صد چاك و پيكان مژه اول عابدلرك
منزلرين زير خاك ايدوب مملكت زرق نار عشقله
عاشقلر شوقله ياقديلركيم قلعهٔ ريايى ذوب آهله
صادقلريله يقديلر اساس زهدو ريادن اثر و بناى
توبه دن زاهد باشنه بر حجر قالدى رزق راهبى
رزنارله گردن بسته وعصا سيله ميان شكسته قلب
چليپاوار اللرين چپ وراست بغلدلر ومجمر صفت
نار حسرتله طاغلديلر صومعه سن يقدلر وكليسا سنك
چاكنه اوت طقدلر ابدالر تكيه زهدك پوستنى دوردلر
ودرويشلر تسبيحى بيك كزچور بكندن يوزچورديلر
رزق بيچاره نك اول غصه دن عقدهٔ نادرستى واعتقاد
سستى توبهٔ فاسق كبى بى بنياد وصبر عاشق كبى هوا رده
برباد اولوب صوفيلرك تا جلرى آوارهٔ شراب
وخرقه لرى آلودهٔ مى ناب اولدى اندن غمزهٔ ناوز
شهر شهرته وحصار عافيته اوغردى فخر بر شوكتك
قدنه تيغيله رنكين قاشلر طوغردى كم اول بى اندازه
اندازه سنه كوره كشيه خلعت كسمكى ودرويشه
كندو كاينه كوره كوسلكى اوكرتدى پس غمزهٔ عيار
تجسس كار وتفحص ديار ايچون سرحد عقله برقاچ

بك سبكبار وجاسوس صبا رفتار كوندروب عقلك
راى قوينندن برحذر وفكر مستقيمندن پرخوف وخطر
اولوب برى وار تبديل صورت وتغيير هيئات قلمغى
واجب كوردى قلبنى پالچغنده دعاء سيفى اوقيوب
نسيم صبا كبى عسكرينك اوستنه اوفوردى اول
صف صف لشكرلر الاى الاى آهولر وبولك بولك
غزال مشك بولر اولوب منازل جدى وحمل ومناهىء
دشت وجبالده ومراقع خضرالرى لالهء نو چيرك
كاسه كاسه فتنه دندانلرين وغمزهء خونيلرين طمع آميز
ايدوب سنبل ورنحانك عمر درازلرين كوتاه وكل وضيمرانك
روز دانوازن بنفشه وار سياه ايتديلر ايام فرصت
وهنكام رخصت كوزليوب بركوه سياهى پناه وكمين
كاه ايتديلر راوى ايدر چونكم عقلك توبهء صدسالهسى
غمزهء بدمستك الندن پياله كبى شكست وبزم زهدك
قباغ وكدوكنلرى صراحى وار براياغله بصلوب پست
اولدى توبهء خراب سفال شراب كبى باشن الندن الوب
اول منهزم اولان سپاه خسارت غارت اولان برنيجه
داد خواهله عقلك ديوانخانه كلوب يارهلردن دهان
وفتيلهلردن زبان ايدوب زخم سينهلرين اچديلر ديدهء

پرخونلرین پیره صاچدیلرواون دیده لردن صحن میدانی شویله کلکون ایتدیلرکیم عقلاك یورکی شمشیر غیرتدن پاره پاره وجان وجکری تیغ حیرتدن شرحه شرحه پاره پاره اولدی قصدایتدی کیم بحر الماس کبی دریای پولادی قینادوب دمیردن طاغلرکبی امواج آهنینی اوینادوب ملك قیدافه کبی دریای سیاهله دیارحسننك اوجاغنه صوقویه و بحر سفیدله تختهٔ وجودندن خط سیاهیلرین یویه واقلیم شرقه تیغ بران وکمند مشك افشانله برآفتاب زرین علم وماه انجم حشم کوندره کیم حسن قررحساری یلدزلر یله طوغما دوغه دوندوره پس دل نوجوانی زنداندن چیقاروب پیرانه نصیحتلر وجوانانه خلعتلر ویروب دیدیکم ای قهرمان ملك سرداری ونریمان اقلیم سپهسالاری

﴿ بیت ﴾

شنیده ام که بکل چهرهٔ نظر داری
زهجر لاله رخی داغ برجکر داری

(نثر)

اشتدم که حسن غنچه دهانك سن کل خندانله برزبان نهانی واوزرنده قوش دلن سویلیجی برعندلیب شیرین

زبانی وارمنکم کل کبی همدم خار و بلبل صفت محرم صد کلزاری هدهد کبی ندن کلاهی وخرقه سنك هم وصلهٔ سفید وهم سیاهی واریمش ای زبدهٔ موالید ارکان وخلاصهٔ زمین وآسمان سن هنوز نوردیدهٔ جان وطفل دایهٔ زال دورانسن بو مادر بی مهرك شیری زهرناك وکاشکر نوشی آلودهٔ نیش هلاکدر زنهار بو بنفشه زار دوداه وماتم کدهٔ سیاهده دلر بنفشه وار قفالردن چکلمدین وقانلو یاشلر غنچه کبی نهال بدنلردن کسلمدین اول بریده کیسودن چکل واول کل خود رودن اوزل کسل کیم عشقك لشکری وحسنك کشوری بر بولك سحار اژدها سواردر کیم الرند، تازیانه‌لری سیه ماردر کمندانداززنکی‌لر وکمان ساز چنکی لردر کیم کیمی اهل زنار وکیمی عبدهٔ ناردر شهر دیدارك قزل کللری ناراه وباغ رخسارك مشکین سنبللری دود سیاهدر خصوصا اول غمزهٔ حرامی وخونخوار غرامی کیم دیو وغول وترکستان ومغول سحادلری ومکارلری ایله بونجه تخریب بلاد وتعذیب عبادن غیری زرق کبی پارسا الرنده ترسا وفخر پرشوکت کبی سلطان خلعت سلطنتدن عریان

اولدی صومعه لری یقدی وخانقاهلرك قندیلدن
اودلره یاقدی کلبانك اذانك غلغله سی مقام حجازدن
کسلدی وناقوس مغانك سلسله سی کعبهٔ عرشده
آصلدی پس غیرت جهانبانی وحمیت سلطانی اولدرکیم
اولا اول سیلاب فسادی سدوسد اسکندرکبی یاءجوج
فتنه‌ٔ رد ایدوب اعدای دولتك قلع وقمعنه وحصون
وقلاعدن لشکرجمعنه مشغول اولمق کرکدرمدافق قلال
وشواهق جبالده اول حرامیلرك یتاغن وطوراغن بولمق
کرکدرکرچه کیم «التأنی من الایمان والعجلة من الشیطان» در
ماقع شیاطینده استعجال محضا نورایماندروتوفیق
لطف رحماندراندن قاف تاقاف جهان واکناف زمین
وآسمانه پری پروهما پیکر حامه‌لر واقالیم ربع مسکونه
نامه‌لر صالوب اندن کشمیر وهندك وزنکبار وسندك
بکلری دمورطاغ کبی یللر واول طاغ اوزره آهنین
میللر کبی صحن میدانده درك درك دو یردیلر وسقف
آسمانه ایرشش عمودلر کبی پیوسته طوردیلر وعمود
وکرزکرانه اللرین اوردیلر حجاز یمن وهرمز وعدن
سرورلری عربی اتلر ومجوهر سلا وآتلرله تکاور تازی
وجمازهٔ بختی وحجاز یلری قطارقطارغلهٔ انبارفلکدن

زیربار ایدوب اردوی سلطانیه یه نزل نعمت خاقانی
وزاد وزوادهٔ سامانی چکوب مهیا ایتدیلر کوهستانك صنوبر
بویلولری و پلنك خویلولری دخی پلنکی چوقان
ونهنکی حربه و چنکال کتوروب روم و یونان وافرنج
وترك ودنیلان سپاهله مالك کنورما وماول جزایر دریا
زورق سما سیما و بادبان کردون سالرن محیط آسمانه
پیوسته وقلاب کهکشانه بسته ایدوب حاضر ومهیا
طوررلر بو دبدبهٔ شاهی و طنطنهٔ شاهنشاهی دن کوش
فلکه طنین وانس وملکه ناله وانین ایریشوب دریای
جرخك قولاغی کوملدی ورخش فلك اشتر سحاب
کبی زار زار اکلدی

❋ صفت جنك ❋

سحر که شعشعهٔ پولاددن عالم یانغه ودریای زیبق
کبی بحر آهن چلقنمغه باشلدی شعله وشعاعندن قلزم
فلك وادی نارو پرتوانوارندن کرداب هوا بحر الماس کبی
آتش بار اولدی سلطان زنکبارك عساکر انجم شماری
تارمار واعلام زمردنکاری نکون سار اولوب شاهنشاه
چینك لوای نور پیکری کورنمش وشاه خاور زمینك
درفش مهر منظری زرین تاج اورنمش

(مثنوی)

(مثنوی)

صاروب باشلرینه قنلو کفنلر
فلکلر کیدی خونین پیرهنلر
شفق کلکون کریبانن قاوب چاك
قباسن قانه باندرمشدی افلاك
طقوزقات چرخی طاسن طولدروب قان
سیاست نطعنی صالمشدی دوران
کیوب ماتم طونن چرخ سیه پوش
کنش قانلو کفن صالمشدی بردوش

(نثر)

مکر کیم عقل تاجدارك خدمتند، همت عالی رتبتنك
بر فرزند بالامنزلتی وارایدی کیم وقایع دیدهٔ روزکار
وشداید کشیدهٔ چرخ ناهموار ایدی قدر فلکی الجلاله
نعت شریفی قدرت قدر جلیل وذات ملکی الخصاله
اسم میمنی (انه صبر جمیل) ایدی دایم عواقب امور
ناظر ومرآت ابد علی مرالدهور نظرند، حاضر ایدی
نظرك همتند، عقال مکس وعین عفتند، کلشن
زیبا کف حسن دکلدی

(نظم)

زره کبی کوز اچمش جنکه کیرمش
نیجه شهلرله بزم وروزمه ایرمش
سرشك کرم واه سرد ایچنده
کیچرمش اسی صووق درد ایچنده
قناعت تختکاهی نك امیری
فراغت کوشه سینك توشه کیری

(نثر)

پس عقل تاجدار اول جندالله ملك شمار وسپاه کردون غباره صبر ناموری میرلشکر وهمتی رهبر ایدوب دل نوجوان دخی رستم داستان وسام نریمان کبی پلنکی کیملرله کوه شجاعتده قپلان ونهنکی بجملرله وادی هیبتده یدی باشلو بر ثعبان اولوب اوکنه شبدیز قر کلکون سحر کبی برخنك سبکبار واسب صبا رفتار چکدیلرکیم توسن فلك کبی زرین نعل وزین زمردفام بریاقوت ولعل

﴿ مثنوی ﴾

اسر یل کبی کیتسه میل در میل
اثر بولمزدیی کردندن اسر یل
او کوردب چون زمانی قورصو کینه

یاوب کچمزدی مستقبل او کینه
دونوب چون ینه اردینه کیدردی
کچن ماضیلر استقبال ایدردی
طولانوب چیقسه میدان سپهره
طقور طواندرردی چرخی مهره
علملر عکسی دونمش لاله زاره
یشل سنجقلری سرو بهاره

(نثر)

دن نامدار دخی اول شیرك سبك استوار افتاب شیر سوار برج اسد ، تحویل ایدرکبی اول شیر سوار ومنزل اسددن یکاسیار اولوب سلطان عقلله منزل بمنزل کوچوب و بوادی و صحاری کچوب برنیجه کون کیتدلر کونلرده برکون برکو سرفرازه یتدیلر

﴿ نظم ﴾

یوردی قوندیلر اول طاغه قرشو
صنوبرلر کبی یلاغه قرشو

(نثر)

اتفاق برکستانك مسکین مولرندن وکوهستانك آهولرندن

بر قاج سنبل زلف و بنفشه كيسويه ايكى آهوىي بند
وقيد كمند ايدوب كتوردىلردل شهر يارك نظرنه
يتورديلر ديديلر كيم بودامن كوهك سبزه زار
ميناسى منزل جدى وحمل و صحراى پر شكوهك
مينوسى كيم رفعتده برج ثور بدلدر بو كوهسارك
مراعى انهار وجويبارك مراتع سبزه زارنده
بربوك مكحل كوزلو آهولر و پرى يوزلو غزال
مشكين بولر كوردك كيم نركس شهلالرى كحل مازاغ
البصر ايله سرملنمش وناصيهٔ غرالرى غرهٔ قركبى وسمهٔ
معتبر ايله وسمه لنمش شمايم دلجولرى نسيم چمندن
روح افزا ونسايم خوش بولرى نسيم كاشندن عنبر سا
نفحات جان پرورلرندن انفاس (صبا كمسك يفوح)
ونسيمات معنبرلرندن نكهت هوا (كنسيم يلوح) هميشه
غدالرى سنبل تركى مارسيا ينك وشربت جان
فزالرى شهد وشكر كبى بنفش افعى نوش ايلكدر
ديدهلرى پادزهر حيواينيدن حقهٔ ترياك ومردملرى
زهرا فعى دن مهرهٔ مار تابنده در تيغ قدرنله ايقارى قلم
وار دونيم ونشانهٔ قدملرى صفحهٔ چمنده كويا كه
حلقهٔ ميم دردل نامور دخى غمزهٔ جادونك اول سحر

افسونله مصور اولمش آهولر کمان ابرولریله کمین
ساز وسنبل مولریله کمند انداز اولوب آهولر دخی اول
صیادلرك ایدوکنی وصید دولتلری مرادلری دامنه
کیردیکن کوروب الا کوزلرله آهوانه نظر وتیر نظردن
وحشیانه حذر قلورکبی صحن کلیندن فرار وعزم
شهر دیدار ایتدیلره یوزلرن کلشن کلزاردن یکا طتوب
کیتدلر الحاصل شهریاردل غمزه فتانك بوفتنه لرندن
غافل لشکردن جدا وآهولر نظرنده کا ناپیدا اولوب
برقاج کون لشکر عقلدن مهجور ودل نا مدار یقین
واردقجه اول آهولر دور اولدی بو جانبدن عقل
عالی مقام منتظر هنکام شام اولوب اول ماه تمام
منزلنده کلدیکی اول ماه نو ایچون برنیجه عیار شبرو
صالوب کمك برجنه پرتوصالدیغندن کمسه خبر المدی
سحردن لشکر چین وسپاه خاور زمینله صفلرن
دوزب وعلملرن چوزیب نقارلرن اورمقده وآهنك
تخت حسن ایدوب جرنك اردین سور مکده اولوب چونکم
غمزه سحاردیك افسون کبی اول دربای نیلکونی قاینتدی
وطاغلری حباب وار روی هواده اویندی پس سلامت
درکنار دیوب همان زورق وجودن بر دیار دخی

آتمغه ودومنی سواحل شهر دیداره طوتغه قصد ایدوب
اول آهوازله حسن شهلا چشمك نظرینه ایردی
تقالیب روزکار وتصادیف حکم پروردکار له اول
کوزلر کور مدك طوفان کردفتوره قولقلر اشتمدك دریای
شروشوردن خبرویردی واول مخالف هوالردن حسنك
سیلاب بهاری کبی کوکلی خیره وغبار حوادثدن درونی
تاریك وتیره اولوب همان تدبیر صواب انی کوردیکم زبان تیغله
قطع جواب ایدوب اول مظلوملرك جکرلری پارلرندن
اقن قزل قانلری آب تیغیله ازه وسلطان عشقه
اول قانله بر شکایت نامه یازه اولکیم لوازم خدمت
شاهی وسزاوار دولت شاهنشاهی یی ادا ایدوب
ایتدی کیم خیال ونغمه نام اول ایکی غلام کیم بری
سلطانك آیینه داری وبری کوینده ٔ ادوار یدر انلر
شهر دیدارك هر نقشنه نکران وهر صورت زیباسنه
واله وحیران اولدقلری سببدن بر قاچ کره بتلرك صیوب
وصورتلرین بوزمشدم وبغرلرینی کاسهٔ رنك کبی
ازمشیدم آخر بوغیرتله برنیجه صعلوك وبرایکی کندو
کبی مملوك ایله دارالملك عشقدن کتمشلر ودیار عقله
اباغن ایتمشلردی اول ولایتك صرافلرینه عرض کهر

واظهار جواهر فضل وهنر ایدوب بری عقل تاجدارك
خزینه‌داری و بری دل شهریارك كوینده‌ٔ اسراری
اولمش ایدی چونكیم اول غلاملرك اندهٔ خبرلرین الدم
غمزهٔ جلادی زندان زنخدانك نیجه سرهنكلریله اول
دیاره صالدم آخر غمزهٔ دلاور كبی سرورلك تیغ زنلرك
سیفله نظرلرندن سوردیلر وچاه زنخدانك سیمین
رسنلریتك اردنجه قیولر قازوب زندانلره اوردیلر اسر
یل كبی عمر دولتلریله هوایه اعتماد واقر صو كبی كذر
قان هنكام سلطنتلریله مایه استناد ایدوب زبان
تیغلرینه ابناندیلر وقوتلرینه سو یكنوب نیزه لرینه
طینندیلر زرین كلاهلرینهٔ علملر كبی سرفرازلقله دك
كلدیلر وآستین ودامنلرین بالاتقله اوستمزه سلكوب
سردارلرینهٔ زیخاك بی مقدار كبی اباقلره صالدیلر
نه قول استحسانله عمله ونه قیاس وبرهانله
جدله قابل اولوب (ان عبادی لیس لك علیهم
بسلطان الا من اتبعك من الغاوین) دیدم غرور
سلطنتله كوش ایتمدیلر (وقل رب اعوذبك من همزات
الشیاطین) دیو نصیحت ایلدم وساوس شیطانیه
ابله سوزمی ایستمدلر هرنه وجهله كیم مذلت

یوزین محراب آستانه‌لرینه اوردم اولقدر بی نیازلق کوستروب نازایتدیلر وهرنه دکاوکیم کردن بسته وزار اول غلاملری برداراید لندیو بویون چکوب یالواردم اورغاند، اون‌وار دیو بهانه‌لره آغاز ایتدیلر القصه آخر کار زبان افعی وار ایکی دال و خامه‌لر ایله زهرآلود نامه‌لر یازوب وسیه مار کبی قرا یوزلو کاغدلردن طومارلر دوزوب زلف سحارك برعیاری ایله بکا کوندرمشلر وکندوسی اقلیم عقلك طوایف مختلف الارا ومللِ متخالفة الاهواسیله خیمهٔ فلکه صغمز سپاه وروی زمینه کتورمز خیل وخرکاه ایله سرحد ولایته قدم بصمشدر ودست غیرت وحمیت پهلوانلریمز یاینی باصمشدر دیدی چونکیم حسنك اول قاره یاز ولونامه سنك مهرهٔ مارکبی مهرنی بوزدیلر وطومارسیه جامه سنك اژدها وارکره کره عقدهلرین چوزدیلر سلطان عشقك اول زهر قاتل وکاسهٔ کاسه سم هلاهل تاثیرندن کوزی شمع فروزان کبی یاندی وآتش سوزان کبی کاه قره قره توتونلر وکه قزل قزل علولر بویاندی وخشم کینه ایله دیدی کیم ای عقل فتنه ساز وروباه حیله بازا کرشیر دلیر

وكرلنجهان كير ايسك اژدهالر نيجه اورمق وارسلانك
اغزينه قرنجه شت قورمق نيجه اولور كوره سن
حكمنه پلنك وشكاذنه يدى بشاونهنك نه هيبتله
واردوغن ونه دستله بجه اوردوغن كورمك استرسك
يركده طوره سن ديو كندونك سپهسالارندن مهر
جهان آدلو برآفتاب شيرسوار وماه كردون حصارى
وارايدى كيم ملك شرفك سپه سالار انجم سپاهى
وعلم دارزرين كلاهى ايدى امر ايتدى كيم اول نور
پيكر ودرخش مهر منظر چكوب ديار غربه يوريه
اندن مهر صفدر دخى شروغا كبى عزم دشمن ايدوب برنجه
كوندن صكره شهر ديداره ايردى وحسن پرى رخسارك
ديوان همايونده پهلوانلر كورديكم قلج يوزندن
مريخله رو برو طورمشلر وكشتكير چرخله پهلو به
پهلو اورمشلر شاهان پيل سوار صف صف پياده
كبى طورمشلر وفرزانه كبى ايللرن جنك آلتلرينه
اورمشلر اندن شهر ديداردن كوچنوب ديار عقلك
سرحدنه كچوب برمرغزارده خيمه وخركاه اوردى
وعقل تاجداره آدم كوندرمك ايچون ايلچى براغن كوردى

☼ صفت محاربهٔ غم باعسكر عقل تاجدا ☼

مکرکه کیم مهر دلاورك یانند، غم دلیردیرلر برسرهنك
سیاه رنك وزنکی و بی فرهنك وار ایدی کیم
صورتی قطران وقیر وشکل عبوسی قطریله شب
تیرهٔ زمهریرکبی هم سیاه وسردرو وهم درازوتند
خوایدی کلبهٔ اخزانی خانه عاشق کبی سیاه وکوچهٔ
ویرانی کوشهٔ ماتیان کبی پردود آه ایدی آدم نبی
زماننده قلمش وحضرت یعقوبله بیت الاحزانده هم
نفس اولمش سرای عشقك همدملری وسراپردهٔ
حسنك محرملری غم دیده لرك انیسی وماتم کشیده لرك
جلیسی ایدی پس غم دلیر اندوه والمی رفیق وحزن
وندمی هم طریق ایدوب خامهٔ افعی زبان ایله
مار پیچیده میان کبی طومار یازوب دوردیلرو وزهرلرن
اپخنده قندنبات کبی کاغدلره بوردیلر ودیدلرکه ای
عقل تاجدار اکرمردم صاحب اسرار ایسك منصور
صفت معراجك داراولمدین نه چنبرده حلاجسن
کندوکی فکر ایله دعوای انا الحق وادعاء مطلق کدسن
ایتدلرز کر ایله بزاول بلای ملزم وقضای مبرم کبی
تعادم صفوفزدن (وتزلزلت الجبال والاقطار) وتصادم
سیوفزدن (تراکمت السعة واشتعلت النار) موج پولاد

(وامواج)

وامواج فلك نهادله حلقهٔ كمندمزدن اژدهالرك ميانى
دوتا وهيبت چنكمزدن نهنكك زهرهسى مقر قعر درياده
مادر فابمزدكى خزائن رحمته دست قهرله مهراورلمش
وسينهٔ مزدكى دفاين شفقته مظلوملرك نقدى
عمرى كبى حرجه سورلمشدر زهرآب اجله مظلوملرك قانى
قارمشلر وتيغ خونيارمزى اول قان ايله صوارمشلرا كر
محاورهٔ خطاب ومناظرهٔ سؤآل وجوابده برراى صواب
اولمز ايسه (انى اخاف عليكم مثل يوم الاحزاب فاسرعوا
الى الجواب قبل ان ياتيكم العذاب) اكر بو يأجوج
فتنه نك قلع وقمعنه ودفع ومنعنه برسد وعاقلانه برمسند
رداولمز سه مقرردر كيم از زمانده چوق بلالر وشر وشور
واشراط ساعتدن علامتلر ظهور ايدوب سيلاب فساددن
طوفان قيامت برپا اولوب كين فتنه دن روى زمينى شويله
طواسه وهر شكن ياوى قلن دجاله مريد اولسه كرك
هله برسلاطين جهان يانند معذور واساطين زمان
نظرنده تهمتدن دور اولدق (فلا تلوموني ولوموا
انفسكم اسرعوا جوابكم وانقلبوا اوساوسكم) سندخى
كركدركيم ذلت اعمى وخبط عشوى ايله تدبيركه على
وجه العميا طينيده سن وكيسهٔ نقد قلبكى هر قلاشه

انمیدسن (خف من احتیالك علی عدوك اشد خوفا
من احتیال عدوك الیك فانك بسیوف الله فی ایدی
اولیائه وقد نصرهم الله من سمائه وسلطهم علی اعدائه
فکم من هلك هالك بناء بر ومکر وسقط فی الذی احتقر
وجریح بالسلاح الذی شهر) وقتی که عقل یرغم
دلکیرك اول خط دلبر کبی قار، خبرلونامه‌سن وقراجیلر
علاله‌سی کبی غوغا وهنکامه‌سن ایشتدی امر ایتدیکم
دفع ملال ایچون مجلس قوردیلر وغمی توابعیله صحبتدن
طشره سوردیلر لشکر ظفر پیکرنه احسان زر وسیم
وبخشش ممالك واقالیم ایدوب قرة العین الکریم (فیما
یعطی) مقتضاسنجه ومسر الئیم فیما یؤخذ (اقتضاسنجه
غنی وفقیر وکدا وامیر اتاسی روح اعظمك خزائن
انوار الهیه سندن وکندونك اول دفاین اسرار غیر
متناهیه سندن انعام عام ایدوب قوه‌نه طریق سداد
ومسلك رشاد ایچون (اتبعونی اهدکم سبیل الرشاد) دیوب
اندن مخیم ظفر بارکاه ومعسکر نصرت پناهدن کوچوب
عسکر حسنك اوسته یوردی شهر دیدارك کلشن
بهارن وباغ رخسارك بنفشه زارن خط مشکبار کبی
معنبر غبارله یودی

(مثنوی)

مثنوی

چو طوتدی شهسوار صبح میدان
کتوردی یدی یردن چرخی قلقان

زرلر کیدی شفاف ومنور
علملر چکدی زرکار ومجوهر

دکلدی بیرق درفش لاجوردی
جهانی روشن ایتدی تاج زردی

اوای نور پیکر چو کورندی
علملر باشنه ذرین تاج اورندی

بنه صورنالر ایتدیلر سر آغاز
دلکلو سینه‌لردن ویردی آواز

دمور طونلر کیوب زرین کلاهلر
علملر کبی باش قلدردی شهلر

سوار اولوب قو صاحب قرانلر
پلنک و ببر بندی پهلوانلر

(نثر)

بر سحر کیم خسرو وحید حسن خنك چرخه زرین زین
اوروب برکستوانی لعل وجواهرله تزیین ایتمشدی وسلطان
خاور زمین اعلاء زرنکاری قلعهٔ چرخ برینه دیکوب

عزم طارم هفتمین ایتمشدی طوفان کارزار و سیلاب تیغ آبدار دن قان ارمغی شویله طاشمشدی کم فلکک اقوزقات حصارندن آشمشدی سیلاب خوندن چرخک طاسی جام شراب کبی شویله طولمشدی عقل تاجدار دخی قلیج باغی کبی غیرت قوشاغن بیلنه ایکی یردن بندوحمیت کمندن دولت کمری کبی حلقه حلقه پیوند ایدوب از پای یاری قلب لشکرده کبی پولاده غرق اولوب دل شهر تا بضرق دم دن میل پناه وصبر جکرداری صاحب عملره کلاه ایتدی قنعهٔ بدن سرورلرینک جوشن کبی ارقه لری دوز وحصارتن دلاورلرینک زره جنک ایچون اعضالری باشدن آیاغه کوز اولوب عقل نامداره دیدیلر کیم

﴿ مثنوی ﴾

دلیر وپهلو اینسین جهانک
شجاعتله اوقینور داستانک

قلیج باغی کبی غیرت قوشاغن
بلوکا ایکی یردن بغله باغن

چو جوشن کبی اوله ارقه ز دوز
زره کبی بزاوقدن یوم رزکوز

قبجردولتله سورسك دشمنه راه
علملر دیه لر نصر من الله

(نثر)

بو یکا حسن فررخسارك كون یوزلو ماهلری وشهر دیدارك مهر زرین كلاهلری اوكلرنجه مهر جهاندار آفتاب کبی بر شیره سوار اولوب الایلرن دوز دیلر والتون باشلو سنجاقلرین چوز دیلر قامتك سیمین علمی درخش ماهتاب کبی آسمانه دیکلدی وزلف سر کشك لوآء اژدها پیکری کوكلر، چكلد

﴿ مثنوی ﴾

علملر بكزدی سرو بهاره
قزل یپراقلو سنجاق لاله زاره

لوآء ازدها پیکر دیکلدی
صناسن کوکه اژدرها چکلدی

نفیر اولمشدی اول هیبتله نالان
دوکوب کوکسنی طبل ایلردی افغان

صاروب باشلرینه قناو کفنلر
علملر کیدی خونین پیرهنلر

بزندی صحن محشر کبی میدان

سپرلر قوردیلر اول حشره میزان
صچیلدقچه دمورطون اوزره قانلر
شفقلر کبیلر پهلوانلر

جل درزیسی هر طونکیم بچردی
قلنج کلکون کریبانلرا چردی
اچوب اغزینی اوقلر ایچمکه قان
سکو یلما نوریدی المغه جان

قالوردز داجل بیك درلو تدبیر
که جان الماغه کوزلر روزن تیر
قزل ارماغ آقوب هر پشته لردن
قراطاغلر یغلدی کشته لردن

اقوب قان بحری دوندی سیل آبه
ایچند کله لر خونین حبابه
نیجه لر بصدی یاین اوقن اتدی
جکلمکدن کمانك بغری قاتدی

رضا یولنده تسلیم ایتمکه جان
قضا تیرینه کوکسن کردی قلقان

(نثر)

غریو کوس ونفیرهای وهوی داروکیرله کوش آسمانه

غلغله وزمین زمانه ولوله دشوب غمزهٔ دلبر کبی قربان
خدنك پیكان سنانله قوردلری یسی قیونك سوروسنه قصاب
ویوزی یك سرجه نك آلاینه بر عتاب یتریشکر چوقلغی
همان زیادی از ایدر دیوب برنیجه یغماجی تاتار
وسحر وافسون اوقلرن اتیجی سحارله کشلرین طقندیلر
ودلك قلبنه تیر قضا کبی طوقندیلر نیجه لرك بر خدنکله
قزل قانلرین قاره یرله قردیلر وعقل تاجدار اتدقلری
کینه اوقلرك قلعهٔ بدن سروزاریننك ارقلرندن
چقردیلر بر طرفدن قامت سرفراز خط استوا
بکلرندن برنیجه سروناز منتها قامت و دلنواز بلا
قیامت ایله عقل لواء الحمدنی طوبی وارنکونسار ایتمکیچون
علم ویروب یوردیلر وکله کون شقه لردن شفق کبی
کون یوزن بوردیلر نیجه لرك زخم سنانله جکرلرین خون
ولوای دولتلرینی سرنکون ایتدیلر القصه اول کون دل
ناشور و صبر دلاور دلایل اسایش شام ایرنجه آرام
ایتمیوب میدان دار کیرلرك تف وتاب نبردی ونعرهٔ نفیرك
دم سردیله آتش کارزاری کرم وپولاد دلری آهنکرلر
کبی چقاچق کورله دوکدوکه نرم ایتدیلر

✻ نظم ✻

شـه شب دکدی چون مغربده اعلام
دخانی شـقه اجـدی رایت شام

صنوب چین شاهی صالدی ضمه و باد
لـوالر سرنکون سنجق نکوساد

(نثر)

اول کیجه زلف کمنداندار بر بولك هندوی کمین سازله
قراول صورتده شبروانه روان واتکلری التنـده شمع
شبستانلرك نهـان باغ رخسـارك سنبل زارنده جمع
اولوب قوم زنکبـارله لشکر عقله برشبخون ایتدیلر کیم
اول صنمك سوسن وبنفشه‌لرن عرصهٔ لاله‌زار کبی پرخون
ایتدیلر کا کمندمثك افشـام وکا عنبرین صولجـان
ایله کله‌لرن طوب کبی غلطـان ایتدلر اتفاق اول شب
نسیم سحر دیار شمالك سرورلریله بادپالر سوار اولوب
وعقلك خلیفهٔ ظفر پیکرنه سـددار اولوب کمین کا
کاشـنده نهـان وصباحده قرشو باغ رخسـارك اطرافنده
روان وروان ایکـن زلفك اول بولك بولك زنکی لری
ودیار هندك کروه کروه جنکی لری لسکر نسیمله
بر کارزار عظـیم ایتدیلر که انلر کمند سـیاه و بونلر
داسمـان باد صبحـکاهله کا یوزلری اوزره بر یردن

چکدیلروکا دیزلری اوسته‌ نه پهلوانلرکبی چوکدیلر آخر زلف منکبارلك معنبر پرچلو توغی بنفشه‌وار نکوسار اولوب قوم زنکبارلك جمعیتی الندن نسیم ودستهٔ سنبل کبی تارمار اولدی وحسن لاله رخسارلك بغری اول خبردن خون سیاهله طولدی ویقین بلدیکم عساکر عقل اول جنود ظفر فرو حزب الله افر رهبردرکیم انلرکله معادات وقتال وترك مواسات وجدان (ایاك ومعادات الرجال لابد معنای من خاصم بغیر حجة فقد اعظم الخطر) وفحوای (من قاتل بغیر عدة فقد اکثر الضرر) موجبله ترك قرار واختیار فرار ایدجك حسنك خالی اول ماهك مرآت جمالندن غبار ملال کوروب پیاده وار اول شاهك ایاغنه باش اوروب دیدی کم ای دلارام رعنا زکان بو دکلو منصوبده نه دکلو لعبت بازی وار درکیم بر یولك کنده بازلری کندوکی شهمات فرزانه‌لرك طرح قیل وات اتدورسن کدسنك کو قافد ملك نژادلرکدن همزادان پری زاد ادلو برهمای همایون بال وطاووس باغ جمالك واردرکیم مطلع دیوان جمالند.

(مصرع)

بندهٔ طلعت آن باش که آنی دارد

بر مصرع در ومخلص مجموعهٔ حسن پر کمالنده

(مصرع)

خوبی آنست ولطافت که فلانی دارد

بر حسن مقطع درملك قانك صاحب قرانی
ومیدان مصافك رستم دستانی در لشکر
عقله نه آنسز سپاه حسن ظفر بولور ونه عسکر
دله اندن غیری کمسنه مظفر اولور بنم یانمده اطباء
حکمت ودار الشفای قدرت مربارندن شعاع شمس ایله
پرورش بولمش وآفتاب جماله تعبیه اولمش عنبرخالدن
قرص بنفشه کبی برحب مشك فامم واردر کیم قیچز
اول حب مجمرد، سوزان وآتشد، فروزان ایتسم وبنم
نظرمده انی عیان اولور دیوب اول حب قرنفل
دانهٔ فلفل کبی حسنك نار رخسارنده نور وآتش
عذارنده بخور اندی همانده آن پری پیکر روی
هوادن پری وار پراچوب ایردی وسپاه عقله قرشو
برزخش کلکونه سوار اولوب میدان جماله کیردی
حسنك حاجبلرندن هلال کمان ساز آدلو بر ترك تیر
اندازدن کش قبضه لو بر مشکین کمان وغمزهٔ دلاوردن
زهرآب مرك ایله صوارلمش بر تیر قضا پیکان الوب

(چنبر)

چنبر هاله کردن ماهه حمایل وکیش برج قوسه مایل اولدیغی کبی

(مثنوی)

تجلی اتدی صنکم هاله دن ماه
یاخود کون طوغدی برج قوسه ناگاه
اولوب قوس قزح صان برمغاره
حمایل اولدی بللورین حصاره
اتردی غمزه لر تیر خدنکی
کم آهو ایدر ارسلانیله جنکی
طقوز قلقانی چرخك قاوب سپر
اسدبر جینه مریخ اتدی صان تیر

(نثر)

اول کمان افسونك تیری و خدنك سحرك تأثیری دلك قتلو بورکن صد چاك و پیکان زهرآلوده زخمناك ایدوب

(مصرع)

بهآب کریه چون ابر بهاری

(نثر)

واسب صبا رفتاردن روی خاکه نکوسار اولوب شدت

روزکاردن اول سرو سبز نیاز

(مصرع)

فتاد از پای سرو جویباری

(مثنوی)

نکوسار اولدی اسب باد پادن
درحت سرنکون کبی صبادن
مگر اول ماتم ایچون طوتدی یاسی
که کیدی قارلر زلفك لواسی
زره لر اغلیوب قان المغیچون
صاچین توغ چوزدی اول غمیچون
لوای دولت اولدی چون نکوسار
پشن قالدردی لشکردن علمدار

(نثر)

هماندم آن افسون ساز وروباه حیله بازروی هوادن شاهن باقشلو بازلر وشاهباز هما پروازلره دلك مرغ جانی قفسدن، ایکن بر کبوتر کبی قاپوب کتوردیلر آشیان همایونلرینه بك التور کبی حسنله خاك حضورینه بتوردیلر چونکم عقل تاجدار تقالیب روز کار وتصادف حکم پروردکارك اول حالن کوردی بلدی

کیم مقابله کا آخذ کا معطی و مقاتله که مصیب وکا مخطی در کیم (الحرب تاخذ وتعطی والمعترض قد تصیب وقد یخطی) درکیم اما قصداینه دیکیم بهرحال ننگ وناموس وعار ایچون آهنگ کارزار ایلیه کیم (الموت فی طلب الثار ☼ خیر من الحیوة العار) اما وهم بی سهمك اول هول وحذر وخوف وخطردن زهره سی چاك وچهره سی همرنگ خاك اولوب (لان یعصب الامیر وانا حی احب الی من یرضی وانا میت) قولیله عازم (من تفکر فی العواقب لم یشجع وان کان من خصمه یسمع) فکریله حازم وجازم اولوب (من صبر اجرا الله ومن هوب خیاء الله) دیدی عقل عالی وثاقك اول خبردن طاقتی طاق اولوب (الفرار مما لایطاق من سنن المرسلین) مسلکنه سالك ومسکنه ناسك اولوب کرچه کم (العدة لیوم الشدة) در اما (اذا انقضت المدة لم تنفع العدة) در آخر قفای هزیمتی عسکر جنبه وروی عزیمتی مقرب زمینه طوتیجه ناکاه بخت کمراه وطالع سیاه عقلك کذر کاهن زلفك کیننه وکمند کیننه دوشوروب اول دریا صفت لشکرده بحر احضرده دام شبکه دوشمش

ماهی کبی زلف سیاهك اول کره کره آغند، کرفتار و حلقه حلقه دوزاغند، مبتلا وزار اولدی باقی لشکر اول هنکامهٔ تیر بازار ومراد کارزارده، نقد عمرلرین چرخه سوردیلر وبازار لقلرین کوردیلر ویرن ویردی والن الدی همان عقلك دوه دلالی کبی سر کردانلغی کندویه قالدی

﴿مثنوی﴾

نیجه صاحب کلاهلر ترك ایدوب تاج
کدالر تخت وتاجن قلدی تاراج

چو آب تیغ کچدی سینه سندن
یودی پاك ایتدی عالم کینه سندن

متاعن قویدی بازار فنایه
چورتدی جمله وارن یوق بهایه

وجودن یوغه وارن هیچه صاتدی
اجل خصم اولدی بورجینی اودتدی

قرا یازویله یازدیروب براتن
فلکلر دوردی طومار حیاتن

کسن هر حکمی چون تیغ قضادر
سبر دفعینه اون تیغك رضادر

اجل جلادی طوتشدر سکا کین
نه غافل سن بشك قیدن بی مسکین

دعادر دفع ایدن چون هر بلایی
ال اوزره طوتلوم دائم دعایی

(نثر)

راوی ایدر مکر ناز طناز آدلو بر دایهٔ دلنوازی وهما سایه ادالو بر سرو ناز سرفرازی وار ایدی کیم قامت طوبی رفتاراله قدی قیامی روح رواندن خبرویرور وشربت شیرین گفتاراله

(مصرع)

طتلو کلامی چشمهٔ جاندن خبر ویرور

(نثر)

بر شوخ دلاویز وشیرین حرکات شور انگیز ایدی کیم هر دعواسنده بیك درلو بهتانی وهر بهتاننده یوز بیك مظلومك قانی وار ایدی کتاب حسنك معلم شیوه نازی وباب عشقك مسئله آموز واهل نیازی ایدی اول کیجه حسن نازنین ناز زهره جبینی اغیاردن خلوت منزلنه دعوت ایدوب ایتدی کیم ای دایه وی ناهید مشتری پایه بو کون اول دولت کیم بزم او ستمزه آچلمشدر

واول نثار سعادت کیم آسماندن آستانکزه صبحامشدر معلومدر که کندوکلن دولتزده وحقدن مفتوح اولان رحمت قپوسنی سد ایتمك نه قانون عقله مطابق ونه قاعدهٔ نقله موافقدر پس هنکام فرصتی غنیمت وایام رخصتی نعمت بلوب دل مجروحی کنار، چکمك وسینه جراحتلرینه هم شکروهم نمك ایمك کوکل مرادنی حاصل ودل نامرادی مرادینه واصل ایتمك نیجه در دیو اول غنچه دهانك اغزنه دل صوقوب برزمان قیل وقال وامتحان یوزندن اغزن ارایوب نیجه دراو سؤآل ایتدی اندن ناز ایتدی ای فردوس جنتك تازه باغی وکل ونرکسك چشم وچراغی

﴿مثنوی﴾

صوکبی پاکسن ای سروآزاد
ارشمز دامنیکه دست شمشاد

کرکیم کعبه کبی اوله مستور
جمالك کعبه سی چون اولدی پرنور

قرا کولقده خوشدر آب حیوان
حیات خضرسن ای چشمهٔ جان

اواوزسك کعبه کبی کرسیه بوی

قپوکده اوله عالم حلقه در گوش
ملکلر ال آچوت هردم نیازه
طورالر قرشوکه صف صف نمازه
وارالر کعبه کبی یوز طپوکه
وارالر یلده برکره قپوکه
هرایش التون الورکن کیمیادن
آدی وارکندو پنهان دراران
اکا کیم کیمیای جان کرکدر
جهان اهلندن اول پنهان کرکدر
چو کندن کیمیا کرظاهر ایلر
اینسینك التون آدن باقر ایلر
انکچون عید عیسی درمکرم
کیم استریللریله صبوم مریم
انکچون وصلنه قربان اولور جان
که الوریلده برکز عید قربان
طوترسك هرچنك لاله وش جام
ندایمك داغ حسرتدر سرانجام
کلك هرخاره درمیلی وفاسی
یوزی آچقلرك اولمز حیاسی

اولور سه اصلی کرباغ ارمدن
بشی طشره اولور سروك حرمدن
چو بوقدر پرده کلبرك سمنده
ایکی یوز اودر آدی هرچنده
دل اولدی چون بنفشه هر یکادن
زبانن چکدرر آخر قفادن
اشتدم بن که بو شیر جهانکیر
اولیدر سن کوزی آهویه نخجیر
چراغ خدکك پروانه سیدر
بهار حسنك دیوانه سیدر
بو شرین کار جزب ایدوب زبانی
شکر حلوا یم درر یکانی
رخك مرآتن ای آیینه رخسار
بو صورت اوغرسندن صقله زنهار

(نثر)

پس حسن سرافراز نازطنازك اول تریاك زهرآمیز ومفرح ملال انکیزی ایله بیوردی کیم برزمات اسیر چاه زنخدان ومبتلای بند زندان ایدوب عقل تاجداری زلف طرار ولایت زنکبارده چارمیخه چکوب

كرفتار ايدوب ديارچينه التوب بردار ايده راوى
ايدر ازهار باغ رخسار و بنفشه زارد كلشن عذار
ايچنده، چشمهٔ لب وميان تربجستان زنخدان وغبغبده،
سيم وراخام آينه فامدن هندسهٔ حكمتله دوزلمش
برجا وطلسم قدرتله رسم اولمش بر رصدكاه واراىدى كم
مرصد جاسوس سپهر ومرقد پاسبان ماه دهرده
طولنه وعمقنه فيلسوف عقلك فهمى ايرشمز وحكمت
ارسطو وافلاطونك وهمئ كرشمزدى غمزهٔ كينه سازك
كشته لرنى وزلف كمنداندازك آويخته لرى اول چاه
ايچنده، زندان وكرفتار بند هجران اولوب محنت
زنجير كشلرنك ناله وافغانى

(مصراع)

ذقن يارده وفانيلر

(نثر)

وآتش فرقت دلتشته لرينك سوزچاكى

(مصراع)

سرنكون چاه ايچنده مانيلر

(نثر)

ديدى القصه غمزهٔ جلادك برپنجه سرهنك بيدارى

حسنڭ سیاست کاهندن دل مهجوری الدلر دهان
اژدهایه مورصالرکبی اول جاهڭ اغزندن ایچرو صالدلر
اماحسنڭ جراحلرندن برقاج استاد صنعت آموزله
غمزهٔ حرارت دوز بریولدن دخی دل مجروحڭ یاننه
کلوب زخم خونبارندن اول پیکان سینه کذاری
چکدلر ویارلرینڭ اوستنه شفاساز داروار اکدلر
وحسنڭ تبسم شیرین زبان آدلو برساقی شکر دهانی
واایدی کیم اشی تبسم ایله قتل مردم ایتڭ وبن خسته
دخی اولدر دینه تبسم اتمك ایدی دارالشفای حسندن
تفریح قلوب حزین وترویج جان غمکین ایدیجی جوهر
جانله حقهٔ دلپذیرله برکاسه شیرین جلاب آلوب
ودل بیمارڭ سربالیننه کلوب یاقوت رمانی دن لعل
فام برجوهر جانله اول شراب جانبخشی دن ناتوانه
صوندی وتبسم کنان وخند زنان نامعاینه دوندی
اولدم که مجاهران طبیعت ومبارزان قوت نیزه
داران اشجار وسواران نبات ازهارله عرصهٔ هنکام
بهار ومیدان هنکامهٔ عزارده رخش
هوایله کردون غباروتوسن صباایله بادرفتار ایدوب
تیغ سوسنده لسان سریانی برله دعاء سیف یازلمش

وذبان عبری وعمرانیله شمسهٔ لاسیف الاذو الفقار
قازلمش سر بهارك علم سبز رنكی كوكاره چكمش
ولاله زارك قزل بیرقلو كوندرلری صحرلراده دكمش
ایدی راوی ایدر اول صبحدمكه مهر زرین علم مغرب
زمینك لشكر انجم حشمتن تارمار وسلطان عقماك اوای
ثابت قد من نكوسار ایتدی اول خبر سرانجام
ومژدهٔ مسرت فرجامدن عشق عالی جنابك خطبهٔ
(انامالك الرقابی) منبر آسمانده آواز لندی وسكهٔ
(نحن مالك الاحزاب والاحقابی) ضربخانهٔ جهانده تاده
لندی امر ایتدی كیم شهر بدنك برج میناسن ركن
اساسندن خراب وحصارینك دروازهٔ معلاسن
قواعد بناسندن زیر تراب ایدوب اول كاشانده
سرو بهاردن غیری اباغن طورر وسبزهٔ جویباردن
ارتوق نه اوتورر ونه یوررقویه‌لر اول جانبده
نفس ناقص الدین وعجوز فی الغابرین سلطان عشقك
اول یروكولك كتورن سپاه واوردوی فتكه صغمز
باروبنكاهه دیار عقله هجوم وغغهٔ كوس
وقدومن اشتدی حوزهٔ حكومتنده اولان مردهٔ
ملاعین وحقدهٔ شیاطیندن خنزیر سرلرمنك

خناس دیووسکساری سالاری وسواس پری دیوله
هفت دوزخك عقارب وحیاتن وعفریت وعصاتن
جمع ایدوب نفس اماره غضبندن یدی بشلو ماره
واژدرهای نار، دونوب صاغنده، نفس سبع کبر
وغرور ونخوت وحرص وهوا وشهوتله شیرژیان
وببربیان کبی بالانیاب والاسنان یانده، بربولك
دیوودد واهرمن بی عدد کم چهرهٔ مردودلرنده
رقم لعنتله مختوم وجبین بی سجودلرنده داغ شقاوتله
مرسوم در

﴿ بیت ﴾

زین سك صفت آدمی روی
آیین وفا ومهر کیم جوی
هستند نیکو نمایی چند
درصورت آدمی دیدی چند

(نثر)

وصولنده، نفس بهیمی من بهیمة الانعام والدواب
بالقرون والاذناب برنجه شکم پرور ومبتلاء داء
البقر بندهٔ دنیا غدار وعبدالدرهم والدینار جبههٔ
عاصیه‌لرنده مرقوم که

(نظم)

﴿ نظم ﴾

انکه تو بینی نه همه مردمند
ودورهٔ ناصیه‌لرنده مرسوم که

(مصراع)

بیشتر از گاو وخر بی دمند

پس تواتر اخبار وتکاثر آثارله سلطان عشقك سمعنه ایرشدی کیم نفس ناسپاس و سواس خناسله قافك اجناس مختلفة الاکوانی ونسناس متخالفة الاشکال والالوانله تمرد وتبلد ایدوب هر نه دکاو کیم اول مختال فخور وجبار کفور (ان الکافرین الافی غرور) دیدکی اول بغی وعداوت طبیعتلرندن دور شقاوت ذاتلرندن مهجور ایتیوب بل لجوا فی عتو ونفور آخر اول طغیان جبلی وعداوت کاملرن اظهار وحصین بدنه محضا استظهار ایدوب وظنوا انهم مانعتهم حصونهم وواقعهم ذنوبهم فساد زمان ومفاسد اهل شرك وطغیاندن ظهر الفساد فی البر والبحر فکیف یصلح العطار ما افسده الدهر چونکه سلطان عشق اول عبدهٔ طاغوت وعندهٔ اهل لاهوتك خبرین اشتدی تحت ایالتنده اولان سرورلرینه ونصیحت ودلاورلره

استمالت و يروب ديديكم (عين عنايت رحمانى وفتح
ونصرت يزدانى) برله اول خرب الله ملك سبا،
وجند الله فلك باركاهر كيم قلعهٔ سبع شداد غلغلهٔ
تكبيرمزدن پرصدا وحصار زمرد نهاد ولولهٔ كوس
ونفيرمزدن پرشور وغوغادر صدمت صفوفمزدن
تزلزل جبال برائر و ضربت سيوفمزدن صواعق نار
اشتعال بركمترين شرردر عساكرنصرت معين وما آنرا جابب
قرينله ميدان والصافات ده انا لنحن الصافون وعرصهٔ ذكر
وطاعاتده (وانا لنحن المسبحون) كثرت عدادمز رمل
دريا صفت (ممتنع العد والاحصا) واقل اعدادمز
تل صحرا كبى اكثر من ان يحصى در ونفس بدخو كيم
ان النفس امارة بالسوء در بربولك قوم عاق و فجار
وفساقله مرد (واعلى النفاق وتردوا بالبغى والنفاق
عاقبت اول ملاعين سيا رو وملعونين (اينما ثقفوا)
برو جهله بغض وكين و عداوت اهل دين ايتديلر كيم
دعواى خلقتنى من نار وخلقته من طين ايتديلر القصه
اول غضبله عشق ناءور (رجعنا من الجهاد الاصغر
الى الجهاد الاكبر حكميله نفس وسواسك قلع وقمعى
نيته بالسنهٔ حداد واسنهٔ شداد برساعت سعدده

(لله الامر

لله الامر من قبل ومن بعد دیوب دولتله عزم راه (وجاهدوا فی سبیل الله) ایتدی ازمدتده کاوب بدن قلعهء سنك اوزرینه یتدی پس عشق جهانسوزك رکاب همایونجه اولان دیوانه‌لر قلعهٔ بدنی طوپ نعره‌لریله حصار وزرین کمرلرایله دونه دونه قوشادوب درکنارایتدیلر اول قوم فجارك کارلرین زار ایتدیلر اول صبحدم که قلعهٔ نیلکونك رستم قلعه کیری وحصار کردونك قهرمان دلیری طوپ آفتابله شامك دروازه‌لرین زمینه برابر وسوادزنکباری مسخر ایتمشدی اول سحر عشق جهانکیر کون کبی کردون سریر ومهر دلبرك زرین علملری اسمان کیر اولوب آوازهٔ (وان جندنا لهم الغالبون) قبهٔ فلکه پیوسته اولوب لشکر کفاره قارشو (وویل للکافرین من عذاب شدید) نوبتن چالدیلر واول قوم جباره (وخاب من کل جبار عنید) هیبتن صالدیلر پس سلطان عشق سواراسب ظفر ورکابنده پیك نصرت رهنما ورهبر اولوب سیوف مهنده وصفوف مجنده عینندهٔن واقبان بلسان عربی مبین مناجی ومنادی کیم (لقد رضی الله

عن المؤمنين) ويسارنده يسر فرخ فال تذكرة وذكرى للمتقين
نادى وناجى كم كذلك نجز المتقين دلبران شوق وغيرت
همت كمرن ميانلرينه حلقه حلقه بند وعشق ومحبت
كمرن كره كره پيوند ايدوب نعرلردن هوايى طوپلرى
آسمانه اغديرديلرو قلعه بدنه صواعق وآشوبله طوالر
يغديرديلر تقات اهل ذكر وثقات اصحاب فكر كاننك
انديشه والماس مراقبه دن تيغ تيزنيله هر شام
وصبحكا (الذين يذكرون الله) حزبيله كاه تحت الثرادن
نعمه سازلق وكاه روى هوادن سنك اندازلق ايله
ديوارلرينك كمى سقف سماكه محازى وكمى صحن خاكه
موازى ايديلر اول قلعه خيبرك علی وارقپوسن
قوپرديلر وطراقه طوب ومنجنيقله زلزلهٔ قيامتى
اول قوم كفارك اوستنه قوپارديلر بو نسق اوزره (من
الفلق الى العنق) توالى هتك اسرار وتتالى ليل ونهارله
برنيجه روزكار درياى شفق كبى قان روان اولوب شدهٔ
ضربك تف وتابى وميدان حربك حرارت آفتابندن
چرخ دوار تنورروزكار كبى كرم اولدوغن كورب
تيغ مرتخله ثور فلكى قربان وكاه سمكى تابهٔ زمينده
بريان ايتمشدى اول طرفدن نفس وسواس دخى شياطين

جن وناسك هياكل عجيبة التمثال وتماثيل غريبة الاشكال
ايله برطرفدن جزاير محيطك نهنـك سر ومابد نلرى
وبرجانبدن كوهسار قافك اژدردم واستخوان تنلريله
نوازل قضا كبى اوددن حربه لرله عالم سـوز
ونار دن تيغ وسـتانله صحن ميـدانده آتش افروز
اولوب ايردكارينى يقـديلر واوردقلرينى يقديلر بنم
اولدى ايدى كم كردش دور بوقلمون وجلبش روزكار
دون ايله رايت دين سرنكون اولوب (هنـالك ابتلى
المؤمنون) حكميله (امرا مديدا وزلزلوا زلزالا شـديدا)
زلزله سيله اساس دولت متزلزل وركن نظـام مملكت
متغير ومبتدل اولا ناكاه بشـارت دلفريب (نصر
من الله وفتح قريب) برله (وبشر المؤمنين يا محمد)
نداسى كوش هوش مسلمينـه مدد ايدوب همـاندم
هواى باطنه وظـاهره نيجه لرن دولت قاهره ايله فتح
ايدوب نفس وسواسك الندن قهرله الديلر نيجه طغيان
مرده وعنـده وحسته يى ابليس صفت كوكدن
اوچوروب قلعه دن اشاغى صالديلر وقلالى شرعك
قليجى هيئتندن بكزى (كانهم حمر مستنفرة فرت من قسورة)
باش قور تارمغه دوشـديلر كنبد دماغك احد كند

ایچ قلعه یه دوشدیلر پس عقلك دلاورلری تکبیر
خلیل وتوحید جلیل ایله عشقك توغنی کنبند دماغك
اوستنده مهر زرین علم کبی رخشان ایدوب چتر
همایونن قوردیلر واو کنده دالان حزب الله هم الغالبون
نوبتن اوردیلر لشکر وسواس اهل دینك نعرهٔ دارکیر
وزمزمهٔ تکبیرندن صلواتدن اورکمش شیطان کبی
منهزم وکریزان اولوب هر بری ابن الخلاص وابن
المفد وابن المناص وابن المقر فکریله چاه طبیعتده
جن کبی نهان وهوا وشهوتده غول بیابان کبی
کنندوزن پنهان ایتمك اردنجه اولدی اما دعاء
سیفله عشق ونصرت شاه (لاعاصم الیوم من
امر الله) موجبله باعلاء (الصوت انما تکونو) یدرککم
الموت) نداسیله منادی ایتدیرروب ثعبان موسی وار
حربهٔ اتش بارله اول قوم سحاری سحر سحره کبی
(القسو ماانتم ملقون) دیتجه اژدهای نیرنه مظهر
تلقف (ما أفکون) اولوب جمله سن یوتدی ونغع
میدانده بر لعبله انلرك اوتدی تجل وجودلرنده خط
سیاهله (فشاء صباح المنذرین) آیتنی ثبت اولندی
وطومارنابودزنده مداد دود اهله (فاصبحو فی دیارهم

(جاثمین)

جامعين) علامتی عنوان قلندی پس زمان وزمین (فقطع
دابر القوم الذین ظلموا والحمد لله رب العالمین) اوازه‌سیله
طولوب وسواس خناس موءخر دماغده خلوتخانهٔ
وهم ایچنده بربو جاغده بولوب عشقك انکال اتشین
واغلال اهنین برله کردن وکوش زنجیر سلاسل وسینه
ودوش پر حلقه وجلاجل اوکنجه منادیلر (افمن یمشی
مکبا علی وجهه اهدی امن یمشی سویا علی صراط
مستقیم) عشقك سیاستکاهنه کتوردیلر چونکه
قابل دکلدی تیغ شرعله بوینن اوروب دست اجلله
طومار عمرینی ذوردیلر اول هیبتدن نفس اماره بدی
باشلو ماریکن ستم الخیاطه کیرمش تاره‌دونوب وکنج
مغاره ودهلیز خارده برسوراخ سوسماره کیرمش
آخر عشقك دلیر اژدها کیرلر اول مار سیاهی قعر
چاهدن چیقروب هنکامهٔ عشقده سنکسار وسنك
حوادثله سر کرفته وزارایدوب اول عدودن ادم
وحوانك انتقامن المق وجان خبیثن جهنم ناره صالمق
استدیلر پس اول دیو رجیم خوف وهراسیله پر
بیم اولوب همان عجز وافتقار وتوبه واستغفاردن
غیری راه خلاص وطریق مناص کورمیوب دوداهله

(فمن امن واصلح فاجره على الله) آيتن شفيع وپناه واعظم الخطايا محاربه (من يطلب الصلح حكايتن معذرت جرم وكناه ايتدی سلطان عشق دخی قلم غفران ورقم مغفرت عنوانله نفسك صفحهٔ سيأتنی دفتر حسناكبی هدايت نامهٔ (انی غفار لمن تاب وتواب لمن اناب) ايله توشيح وتلويح ايدوب مظهر (غفار الذنوب) ومصدر ستار العيوب اولمغی عندالله ثواب وعندالناس صواب كوردی پس بو عدل وحكومت وانصاف ومعدلت واتصاف سلطان عشقك آوازهٔ طبل وسلطنت وصدای كوس سطوت وهيبتی كوش آسمانی پرطنين وزمين زمانی پرناله وانين ايدوب هر ولايتده خطبهٔ جهان بانی آنك آدنه وهر مملكتده سكهٔ صاحب قرانی يادنه اولدی

﴿ بيت ﴾

نه شيرين سويلرای سوز اهلی سازك
مكر كيم بوسلمكدن در نيازك

سوزك لذتده نوش جانه بكزر
لب جان پرور جانانه بكزر

زهی صحبت كه نرم معرفتدر

زهی مجلس که روحانی صفتدر
چون ساقی خضر اوله کوینده داود
نه سویلرچنك وناى ونه چلرعود

(نثر)

راوى ایدر اول سلطان لمن الملك الیوم ودیان (لا تأخذه سنة ولا نوم) چونکم سلطان عشقك سلیمان صفت رایت والاسنه هفت اقلیمی چاکر وتحت اناواسنه انس وجنی مسخر ایتدی خطهٔ زمینك صاحب سکه وخطبه لری وچرخ برینك سکان خطه لری عامهٔ انس وملك وتامهٔ اهل ارض وفلك رکابنده حلقه بکوش اولوب وبندهٔ غاشیه بردوش اولوب عالم مسرور البال ومرفه الحال ایدی الادل نوجوان زندان ذقنده محبوس واول چاه حزنده احوالی سوراخ چاه کبی مقلوب ومعکوس ایدی حسن هلال ابرونك اول اکسلکدن قامتی دال روزشب جست وجودن ضعف برکمال وافتراق مهردن اول ماهك احتراق برکمال اولمشدی آخرالامر شهردیدارك کل یوزلولرینك وباغ رخسارك نرکس کوزلولرینك برچشم چراغی وشاهد لاله صفت برشمع باغی وار ایدی کیم ایاغی

طپراغی سرو سمنـك هم باشی تاجی وهم یوزی آغی اولوب قانون مهر وفاد كامل وقاعدهٔ الكریم اذا عهد وفابیله عامل ایدی

﴿ بیت ﴾

ای سرو سهی صوكبی الچاغه اقرسن
عشق اهلنك اوستیندنچون یارهٔ یقرسن

(نثر)

دائم نان ونمك حقن كوز دن صاقلر وكوی یارك اتلریله یدوكی ایروكیدن عاشقلریله عزت افتخاری ومطلع دنیا وعقبی دیواندن اختیاری بوایكی مصرع ایدی

﴿ بیت ﴾

ما وفارا ازسكان كوی یار آموخته‌یم
خدمت مرادن ره كردیم وكار آموختیم

(نثر)

شهر مروتده نام شریفی وفا اما كوی دلبركبی پرجفا ایدی اندن مهر و وفا دستانی كیمزدی ودلندن بوشعر دلاویزی ترك ایتمزدی

﴿ بیت ﴾

ما قصهٔ سكندر و دارا نخوانده‌ایم

ازمایجز حکایت مهر وفا پرس

بر کیجه اول شمع جمع صفا و چراغ بزم اهل وفا حسن
قررخسارك منزلنده دل شهر یارك اول جاه یوسف
وزندان تأسفنده اسیر زلف دوتا وکرفتار دام اژدها
اولدوغن سوز زبانله شمع وار اول دکلو یانه یانه
سویلدی وحرارتله کوینکلوکوینکلوتقریرایلدیکم حسنك
قندیل کعبه صفت درونده غیرت اودلری یاندی
و بیرونی بال و پری یانش پروانه کبی دود سیاهله
بویاندی وفا ایتدی ای ماه زهره جبین وی آفتاب
خاورزمین خاطر عاطرك کرد خواطر وژنکار
حوادثله فترا تمدیکیم بنم بیانم باغ عذار وریاض
بوستان رخسارده کلشن دلکشا وصحن صفا آداو
بر کلزار بهشت آثار ومرغزاردم بهارم واردرکیم
نفحهٔ شمالی و رشحهٔ زلالی نفحات روح القدسك
ممد حیاتی ورشحات انهار الانسك مفرح ذاتی
عندلیب کویا ایله هرطرف کویا بر روضهٔ دار
السلام دیرکیم هرکنی (فیها فاکهة والنخل ذات
الاکمام) درهر درخت شکوفه دار زینت نوبهارله بر
سمنبر سیم اندام کبی صحن زمرددسیمین خیام وبارکاه

فلك فام اوروب نركسان چون (قاصرات الطرف في تحت الخيام) دراول جنت فردوسك ينابع وانهار ومنابع چشمه سارنده مصدوقهٔ (ويسقون فيها كاسا كان مزاجها زنجبيلا عينا فيها تسمى سلسبيلا في سدر مخضود وطلح منضود وظل ممدود) ده شهر آشنايى ونهر روشنايى ديرلر سلسبيلك آب رويى وچشمهٔ كوثر يوزى صويى بر ماء مسكوب ونهر مرغوب مرور وعبور ايلركيم سورهٔ كوثر مفسرلرى اول زلال روانك تشنهٔ بيابانى وشراب طهور آيتنك كاشف اسرارى اول چشمهٔ جانك خضر بويانى وآب جويانى در اول جوى بهشت ورياض كوثر سرشتك اوستنده قصر وصال وسراپردهٔ اتصال ديرلر بر موعد ديدار رحمانى ومشهد انوار ربانى وار دركيم اهل ايمانك نعم الدارى ومنزل عقبانك دار القرارى در وقرب روحانى سندن (وازلفت الجنة غير بعيد) بر آيت ونعيم جسمانى سندن (لهم فيها مايشاؤن ولدينا مزيد) بر روايتدر بو كلزار جان پرور دركيم نفحات نسيمندن حيات سرمدى (نفخة من النفخات) در عشرت

(باقيلرينك)

باقیلرینك ساقی بزم آراسی (وسقیهم ربهم شراباً طهوراً) شربت ساقیلرینك جرعهٔ روح افزاسی (من كاس كان مزاجها كافور) القصه اكر اول یار قدیم سنكله همدم وندیم اولوب منزلكوز اول مقام كریم اوله (فروح وریحان وجنة نعیم) دیوب وفای پرصفا اول ریاض نعیمك رضوانه وباغ خلد برینك باغبانه برناموس امین وطاوس برین اوچورب حسن حوری جمالك امریله قصر وصالی بروجهله تزیین ورشك حور العین ایتدیلر كیم سكز جنت حوریلری بال وپر آچوب اوچاغه وسدرة المنتهادن اول باغه اوچماغ استدیلر (یالیت لنا هذا فافوز فوزا عظیماً) دیدیلراندن حسن كل رخسار پیك نسیم بهاری سنبل زار باغ عذاره وزلف عیاره كوندروب دیدیكیم بو كیجه هندك طرارلریله زندان زنخدانه واروب دلك سلاسل واغلالن وقید وبندك كوتورەلر ودولت اتنه سوار ایدوب یارن قصر وصاله كتورەلر

﴿ مثنوی ﴾

سحر چون كرم اولوب بازاری مهرك

اصر التون ترازوسن سپهرك
انکچون زهره کرم ایتمشدی بازار
که نقد عمره قزغون مشتری وار
مکر میزانه چکمش یوسفی ماه
که کنج اچمش زلیخای سحر کاه
جهان وصلت کونی کبی خجسته
شب فرقت کبی هرغصه بسته
سحردن طوردی اول نور الهی
زمرد قبه‌نك زرین کلاهی
کوهستان ملکنك آهولریله
ختن صحرای مشکین بولریله
شکاره عزم ایدر شهباز کبی
اورنمش اتون اسکف باز کبی
کمند اتماغه مشکین ولریله
شکاره چقدی اول اهولریله

(نثر)

سحردن حسن آهو نظرلر وغزال معنبرلرله سیر کوهسار وشبرانه عزم شکارایدوب یانجه ناز تبسم طناز باد پای جهان پیمالریله

(مثنوی)

﴿ مثنوی ﴾

صبا یلینه اولدیلر سواره
کل رنکین کبی باد بهاره
کوزی آهولرك مشکین کمندی
ینه صالدی پلنك و ببره بندی

(نثر)

سنبل مولر کمند زلفینی پرچین و کمان ابرولر کشاده کمین ایدوب

﴿ مثنوی ﴾

کمندك صالدیلر زلفینه چینی
کمان ابرولر اچدیلر کمینی
کمانك کوردی ابروسنده زرهلر
پلنك اول قورقودن کیدی زرهلر
دهان سکده آهولر کرفتار
رقیب اغزینه دوشمش تکیم یار
کوروب هر بیری بر مشکین غزالی
سك اغیاره دونمشیدی حالی
بو قورقودن کاوب طاغلر فغانه
یوزی دونمشیدی شیرك زعفرانه

هواده شعلهٔ پیکان اولوب شمع
اولور پروانه وش قوشلر اکا جمع
ایروب کوشینه آوازنی تیر
سماع ایلردی میدان ایچره نخچیر
دمندن عالمی یقماغه ناره
یلان دللو سکولر دوندی ماره
کمند اولمشدی ایکی باشلو برمار
یودوب ببر و پلنکی اژدهاوار
حدنك سبز دنکلك تازه سروی
هلاك ایتدی کورب کیك وتذروی
کورندی هرطرف چشم غزاله
چمنده قنلو پیکان کبی لاله
شودکلو جانورلر کشته اولدی
که ارضك طول وعرضی پشته اولدی
قزل ارماغ ایدوب بحر سیاهی
دکزده خنجره دوشمشدی ماهی
اندن آهسته آهسته قصر وصال وسرای اتحاد واتصال
ایدوب اول کون وصلت بارکاهی کلشن دلکشاده مهر
روشنایی اوزره اورلدی ودولت خرکاهی باغ

صفاده عین آشنایی اوسته قورلدی

﴾ مثنوی ﴿

پریلر تحت اوروب حوض وبکاره
صوکبی اقدیلر اول چشمه ساره
ایرشدی قبهٔ افلاکه خرگاه
که بو منزلده اقشاملرینه ماه
سمایه همسر ایتدی دشت وطاغی
مهک خرگاهی ومهرک اوطاغی

(نثر)

راوی ایدر اول گیجه زلف عیاررسن مشکبارله دل شهریاری یوسف وار اول چاه کنعان وزندان زنخداندن خلاص ایدوب کون کبی تاج زرین وفر وارقبای سیمین ایله برخنك زرین نعله سوار اولوب شاهانه کر و فر دولت و شوکت وسلطنت ایله رکابنده حسنك فرزانه لری صف صف پیاده وسلطان عشقك دیوانه لری بولك بولك اسب و پیادن فتاده اولوب زلف دلاورلری وزنکبار سرورلری کمند مشکین وکمان عنبرینله دلك صاغ وصولنده تشریح خاطر وتفریح قلب فتراچون

﴿ نظم ﴾

کمین آچوب کمان ابرولریله
کمند اویناربو مشکین بولریله

(نثر)

شکار صورتنده کلکشت باغ و بهار و تماشای دشت وکوهسار ایدرکن اتفاق یوللری بر خرم سبزه زاره ومرغزار جنت بهاره ایردیکم حسن دلنواز وفاونازایله ترکستانك غزال خوشبولرینی دامن کوهستانده شکار وآهولر قانندن اطراف دشتی لاله زار ایدردی ناکاه دل نامدارك چشم بیمارینه ایراقدن برکرد مشکبار وغبارتوتیاوار کوروندی کم سرمدان هوایی پرکحل وجلا ودیدهٔ افلاکی پرتوتیا ایتمش ایدی

﴿ مثنوی ﴾

کوروندی برغبار توتیاوار
کوزللر خطی کبی عنبرین بار
توزوب توزوب کلور کلزار ایچنده
خط دلبر کبی رخسار ایچنده
بر آهو کوزلو قپلان سینه لو شیر
قوار صحراده برآهوی نخچیر

خدنکندن پلنك اولوب زره پوش
نهنك آهن سپر صلمشدی بردوش
الینــه المش ایکی دللو بر مار
قوشنمش ذوالفقـاری اژدهاوار
دمور زنجیر اوروب باد صبـایه
لجام اورمش دهان اژده هایه
کتد حلقه سینه تاب ویرمش
اجلدن تیغنــه زهرآب ویرمش
رخی کلرنك آنی کلکون طونی آل
باشـندن آیغه آل او سـتنه آل
ارتمش اهل عشقك بغری باغن
اویارمش حسننك روش چراغن
شکار اردنجه اوچمش بازکبی
قنت بوکمش کلور شهبـاز کبی

(نثر)

چونکه حسن کل رخسار باد پای صبا رفتار وقوت نسیم بهارله اول پریلردن جدا اولوب بر زمان کیتـدی آخر حرامی کوزلری اوغرن اوغرن تجسس راه ودزدانه دزدانه یوللره نکاه ایتـدی شهر دیدارك

جانب قبله سنده بر تجلی دیدارو پرتوانوار کوردی کیم شعشعهٔ عالم تابندن آتش طور کبی طاغ و طاش قیقره یمش ولمعهٔ آفتابندن الماس دکزی کبی بحر هوا چلقنمش ایدی

﴿ مثنوی ﴾

کورد کون کبی یتمش شیره برماه
اورلمش نوردن کوکلرده خرگاه

صبحی چوکانن اورمش کوکده آیه
کوزلك طوپن اغدرمش سمایه

قشی یایله صیدا تما که جانی
کتورمش ایکی عنبردن کمانی

طقوزقت چرخه اورمش طاق ایوان
یدی اقلیمه اولمش حکمی فرمان

او کنجه یلدن المش شه هند
پیاده هب او کنجه سرور سند

بنوب بریدی بشلو اژدهایه
سوار اولمش کلور بادصبایه

کورنجه بریری قالدی حیران
هوالردن صنوبر کبی لرزان

باش اوزره اڭ قویب شمشادكبی
یوزاورذی بر برینه بادكبی
ایكی راغب بری برینه مرغوب
ایكسی دخی طالب لیك مطلوب
بریسی یدی اقلیمك پناهی
بریسی ایكی عالم پادشاهی
كلاهی انك ایرمش فرق ماهه
بو قویمش ماهی برزرین كلاهه
ایكی مرآت نور ذوالجلالی
بری بیرینه كوسترمش جمالی
بو پیدا اندن اول بوندن هویدا
ایكی آیینه در برنقش پیدا
بری شمعك ارتمش بغری یاغن
بری پروانه دن یقمش چراغن
بری كل بغلمش سنبللرنده
بنفشه وار برینك كللرنده
برالمش ایكی دنیانك بلاسی
بری بیرینك اولمش مبتلاسی
ایدركن بربلادن كیشی بیك آه

بلايي ايكي يردن ورمش الله
! برينك نار حسنى نوره دونمش
برى اوچقدن انمش حوره دونمش

حسنك رخش فلك رفتارى خارج المركز كبى سيرابدركن رجوع ونكاذين قررخ بريوزدن دخى طلوع ايدوب ضمير منيرنه كه بدر تمام وكاه كيوان و بهرام كلدى آخر بوماه شفق پوش وبوهلال حلقه بكوش عجبدز بنم شاهم واول كنش يوزى ماهم دكلسه ايدى

﴿ مثنوى ﴾

لباسندن هله برشاهه بكزر
شفقلر كيدى كندن ماهه بكزر

عجبدر كر بنم شاهم دكلسه
فلك مصرنده كى ماهم دكلسه

بنم شاهن بقشلمدر بوشهباز
شكار آردنجه قلمش بونده پرواز

مبادا فوت اوله فرصت بهارى
قله بوداغ حسرت لاله زارى

روان رخشندن اتدى باد كبى

زمینه سایهٔ شمشاد کبی
لاف قدینی سیمینن دال ایتدی
اوسرولك پاینه حلحال ایتدی
زمین اوستنده چرخ اورب فلك وار
سماعه کردی ایکی مارر خسار
صنوبر کبی ال آچوب نیازه
اپاغ اوستنده طوردیلر نمازه
تجلی دن دوعالم کلدی وجده
ایکی بت بر برینه قلدی سجده
زهی وحدت که انلر واحد اولدی
که هم مسجود اولوب هم ساجد اولدی
تعالی الله زهی نور مطهر
نه خوش مسجود اولور الله اکبر
اکنلر طوردیلر صف صف قیامه
که یعنی بزدخی اویدق امامه
تشهد دن واربطغلر خشوعه
سجوده اندی بر کوکلر رکوعه
چو قلدیلر رکوعی وقیامی
بری بیرینه وردیلر سلامی

سلام اولسون بونك كبی نمازه
كه جبریل انده ال اچمش نیازه

ایكی نازاهلی عرض ایدوب نیازی
بری بیرینه قلدیلر نمازی

چوختم ایدوب دعایی وثنایی
ایدر بربرینه مرحبایی

یوز اوروب كعبه كبی هر یكادن
طواف ایلر بری برین صفادن

نظر ایتدكده شاهی كوردی لشكر
بریكن ایكی شاه اولمش برابر

پس اندنصكره ماه مهر رخسار
ركابن اوپدی اول شاهك قروار

كه خسرولر قپوكده بندك اولسون
جهان سرورلری افكندك اولسون

همیشه بدر حسنك كبی ای ماه
سنی كوندن كونه وارایتسون الله

جمالك اوزره النك كبی شاهم
كونك كوندن یك اولسون پادشاهم

كل تركیبی میل ایدوب صبایه

نه یللر اسدی کلدك بو یکایه
کنش یوزلم اکر ایترسکز عار
مشرف ایلکوز بر کولکیدلك وار
قدم رنجیده قلسون نوله شاهم
سزکدر بنده خانه پاذشاهم
چراغ مه که مهرك پرتویدر
بجه‌لر تکیه‌سی درویش اوی دز
اکا کیم انس وجن اولمشدی مأمور
ندیمی هدهد ایدی همدمی مور

تمت

م م

م

اشبو حسن دل نام کتاب برنجی دفعه عصر
غزته سنه تفرقه اوله‌رق درج اولنه‌رق قد نصکره
ایروجه دخی طبع اولنمشدر
فی ۲۷ ربیع الآخر ۱۲۸۷

